

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

2 december 2005

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2006**

BELEIDSBRIEF

**Economie en Ondernemerschap
Beleidsprioriteiten 2005-2006**

BELEIDSBRIEF

**Werk
Beleidsprioriteiten 2005-2006**

BELEIDSBRIEF

**Sociale Economie
Beleidsprioriteiten 2005-2006**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door de dames Annick De Ridder en Anissa Tamsamani
en de heren Jan Laurys en Freddy van Gaever
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Trees Merckx-Van Goey.

Vaste leden:

De heren Johan Deckmyn, Freddy Van Gaever, Roland Van Goethem, John Vrancken, Frans Wymeersch;

de heer Jan Laurys, de dames Trees Merckx-Van Goey, Miet Smet, de heer Koen Van den Heuvel;

de heer Louis Bril, mevrouw Annick De Ridder, de heer Jul Van Aperen;

mevrouw Anissa Tamsamani, de heren Joris Vandenbroucke, André Van Nieuwkerke.

Plaatsvervangers:

De heer Thieu Boutsen, mevrouw Katleen Martens, de heren Jan Penris, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde;

de heer Carl Decaluwe, mevrouw Kathleen Helsen, de heren Frans Peeters, Eric Van Rompuy;

mevrouw Patricia Ceysens, de heer Jaak Gabriels, mevrouw Vera Van der Borgh;

mevrouw Caroline Gennez, de heren Chokri Mahassine, Robert Voorhamme.

Toegevoegde leden:

Mevrouw Vera Dua;

de heer Jan Peumans.

Zie ook:

587 (2005-2006)

– Nr. 1: Beleidsbrief

569 (2005-2006)

– Nr. 1: Beleidsbrief

560 (2005-2006)

– Nr. 1: Beleidsbrief

– Nr. 2: Motie van aanbeveling

*Zie:***15** (2005-2006)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- Nrs. 2 en 3: Amendementen
- Nr. 4-A: Verslag namens de Commissie voor Binnelandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
- Nr. 4-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
- Nr. 4-C: Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
- Nr. 4-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

12-A (2004-2005)

- Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2005-2006)

- Nr. 1-A en B: Toelichtingen bij de begroting

16 (2005-2006)

- Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

INHOUD

	Blz.
Deel I: Bevoegdheden van mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel.....	4
I. Toelichting door de minister	4
II. Bespreking	10
III. Indicatieve stemming.....	19
DEEL II: Bevoegdheden van de heer Frank Vandebroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming.....	19
I. Toelichting door de minister	19
II. Bespreking	22
III. Indicatieve stemming.....	33
Deel III: Bevoegdheden van mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen.....	33
I. Toelichting door de minister	33
II. Bespreking	36
III. Indicatieve stemming.....	45
BIJLAGEN	47
Bijlage I. Tewerkstelling van werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten.....	49
Bijlage II. Antwoord op de vragen met betrekking tot de begroting van de VDAB.....	59
Bijlage III. Overzicht van de verdeling van de middelen 2006 per instrument (b.a.41.07) inclusief het Jeugdplan	63
Bijlage IV. Samenwerkingsakkoord: creatie arbeidsplaatsen.....	67
Bijlage V. Proefprojecten Lokale Diensteneconomie	71

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie heeft op haar vergaderingen van 17 en 24 november en 1 december 2005 het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2006 besproken.

Samen met dit ontwerp werden ook de beleidsbrieven van de drie bevoegde ministers besproken.

De commissie besprak de aan haar toegewezen bepalingen volgens de bevoegdheden van de verschillende ministers. Dit verslag is opgemaakt op basis van die bevoegdheidsverdeling. Voor elke bevoegdheid werden andere verslaggevers benoemd:

Deel I: bevoegdheden van mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel (verslaggever: de heer Freddy Van Gaever);

Deel II: bevoegdheden van de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming (verslaggevers: de dames Annick De Ridder en Anissa Temsamani);

Deel III: bevoegdheden van de mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen (verslaggever: de heer Jan Laurys).

DEEL I: BEVOEGDHEDEN VAN MEVROUW FIENTJE MOERMAN, VICE-MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, ONDERNEMEN, WETENSCHAP, INNOVATIE EN BUITENLANDSE HANDEL

De bevoegdheden van mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, hebben voor wat de behandeling in de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie betreft, betrekking op de volgende bepalingen:

Decreetsbepalingen: artikel 14 (programma's 51.10), 31, 35, 36 en 139

Begrotingstabel – afdeling I: programma's 24.1 (ba. 31.03, 51.02), 51.1 en 51.2.

Begrotingstabel – afdeling V: Fonds voor Flankerend Economisch Beleid

Samen met de begroting werd de beleidsbrief Economie en Ondernemerschap, beleidsprioriteiten 2005-2006 (*Parl. St.* VI. Parl. 2005-2006, nr. 587/1) besproken.

I. Toelichting door de minister

De minister verduidelijkt eerst de krachtlijnen van haar beleidsbrief.

De rol van de overheid bestaat erin een gunstig kader te scheppen waarin ondernemingen hun activiteit kunnen ontwikkelen en dat bijdraagt tot een verhoogde competitiviteit en productiviteit. De minister zegt dat haar beleid er dan ook een van flankerende aard is, waarin de ondernemingen marktgedreven hun mededingingspositie kunnen aanscherpen. Binnen dit kader worden, vraaggestuurd en met de inzet van horizontale beleidsinstrumenten, gerichte impulsen gegeven, waarbij als generiek aandachtspunt het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen wordt geïmplementeerd.

Met het oog op een betere toegankelijkheid van de overheid en een beter inzicht in wat de Vlaamse overheid te bieden heeft, is er nood aan administratieve vereenvoudiging voor alle betrokkenen. Dit concreetiseert zich onder meer in de verdere uitwerking van het Vlaams Agentschap Ondernemen, waarvan de visienota op 20 mei 2005 werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Streefdatum van operationalisering van VLAO is nog steeds 1 januari 2006.

Binnen het Europese kader van de 'Strategische Richtsnoeren' zal Vlaanderen prioriteit verlenen aan het stimuleren van innovatie en van de kenniseconomie, het bevorderen van ondernemerschap, het verbeteren van de economische omgevingsfactoren en het bevorderen van de stedelijke ontwikkeling.

Teneinde Vlaanderen als competitieve regio te profileren is voldoende en kwaliteitsvolle ruimte nodig om te ondernemen. Ruimte is echter een schaarse productiefactor in Vlaanderen waar zorgvuldig mee moet worden omgesprongen. Het creëren van ruimte om te ondernemen vormt daarom een van de grote economische uitdagingen.

De afstemming van de ruimtevraag op het aanbod is van essentieel belang om te komen tot een voldoende aanbod aan bedrijventerreinen. Er wordt verder gewerkt aan een IJzeren Voorraad van zowel

bouwrijpe als bestemde bedrijventerreinen. Het uiteindelijke doel is te komen tot een monitoringmodel waarbij de vraag naar en het aanbod van bedrijventerreinen op elkaar worden afgestemd.

Er is nood aan een proactief beleid voor bedrijventerreinen met unieke potenties of in functie van het aantrekken van welbepaalde strategische investeerders. Een strategie voor het aantrekken van buitenlandse investeringen zal uitgewerkt worden in de Taskforce Buitenlandse Investerings.

Om een snelle en kwaliteitsvolle aanleg van bedrijventerreinen blijvend te ondersteunen, zal de regeling voor de subsidiëring van bedrijventerreinen, bedrijfsgebouwen en wetenschapsparken geëvalueerd worden met het oog op de goedkeuring van een nieuw subsidiebesluit tegen eind 2006.

De focus moet worden gelegd op het aanpakken van verouderde en verlaten terreinen. Er wordt verder gewerkt aan stimuli voor de herontwikkeling en het terug op de markt brengen van verouderde en vervuilde terreinen. Bovendien is het een kerntaak om de veroudering van bedrijventerreinen te voorkomen. Verduurzaming wordt, zowel bij de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen als op bestaande terreinen nagestreefd.

In 2006 zullen extra middelen worden ingezet voor de kwaliteitsverbetering van bestaande bedrijventerreinen en de aanpak van de brownfieldproblematiek.

Niet alleen fysieke ruimte, ook mentaal moet er ruimte worden gecreëerd. Vanuit verscheidene hoeken worden talrijke inspanningen geleverd om het ondernemerschap in Vlaanderen te stimuleren. Vanuit beleidsoogpunt is het belangrijk deze veelheid aan initiatieven op elkaar af te stemmen zodat synergieën en vereenvoudiging tot stand komen en overlappingsen vermeden worden. Het ondernemerschap in kaart brengen zorgt voor een brede visie waarin de hiaten worden geïdentificeerd en kunnen worden ingevuld. Hiertoe werd de 'Club Gouvernance' opgericht, teneinde een permanente netwerking te organiseren en synergieën tussen de verschillende acties tot stand te brengen.

Positieve beeldvorming ten aanzien van ondernemerschap is essentieel. Daaraan wordt verder gewerkt. Bijzondere aandacht wordt gegeven aan het stimuleren van ondernemerschap bij specifieke doelgroepen met een groot aanwezig potentieel zoals jongeren, vrouwen, 45-plussers en allochtonen. Een oproep voor innovatieve projecten ter stimulering van onder-

nemerschap, met een speciale aandacht voor vrouwen en 45-plussers, werd in 2005 gelanceerd voor projecten die in 2006 starten. De mate van inpasbaarheid in en complementariteit aan bestaande initiatieven vormt één van de beoordelingscriteria.

Niet alleen het opstarten van nieuwe bedrijven moet worden gestimuleerd, ook het bestaande economische potentieel moet behouden blijven. Om de belangrijkste leemtes op dat vlak in Vlaanderen in kaart te brengen, werd een inventaris opgesteld van acties en instrumenten die op vandaag reeds in de EU-lidstaten bestaan. In het licht van de bestaande en op stapel staande initiatieven zal worden geëvalueerd welke leemtes in Vlaanderen prioritair op dit vlak zullen worden aangepakt.

Om de concurrentiekracht van bedrijven te behouden en om hen toe te laten nationaal én internationaal verder door te groeien, zal ook samenwerking in netwerken met concurrenten, overheden en universiteiten voor zowel 'gevestigde' ondernemingen als starters ondersteund blijven worden.

Reeds in de beleidsnota werd aangegeven dat alle steunmaatregelen zouden worden geëvalueerd. In 2005-2006 gaat een nieuwe fase in waarbij, aan de hand van het principe van 'evidence based policy' het economisch ondersteuningsbeleid zal worden bijgestuurd. Centraal bij elk van de maatregelen staan de criteria: vereenvoudiging, transparantie, rechtszekerheid en klantvriendelijkheid.

Een eerste bijsturing concretiseert zich in de ondernemerschapportefeuille. Dit instrument biedt een antwoord op het geheel van versnipperde cheque-instrumenten die blijkens de evaluaties sterk voor verbetering vatbaar waren. Het spanningsveld tussen de oneindige vraag en het beperkte aanbod zal worden verkleind. De missie van de ondernemerschapportefeuille is dan ook, via een drempelverlagende eenmalige incentive, nog meer KMO's dan voorheen aan te zetten om te investeren in ondernemerschapbevorderende diensten om zo hun innovatie- en groeipotentieel te versterken.

Een volgend instrument dat aan modernisering toe is, is de groeipremie. Een globaal positieve evaluatie bracht alsnog een aantal aspecten aan het licht, waaraan geredigeerd zal worden. De geringe voorspelbaarheid van de procedure voor de aanvragers is het meest in het oog springende minpunt.

De instrumenten bestemd voor de grote ondernemingen zullen worden aangepast aan het nieuwe

Europese rechtskader dat momenteel gestalte krijgt. In functie van de nieuwe regionale steunkaart zal de maatregel strategische investeringssteun hertekend worden en kan ook de ad-hocopleidingssteun een nieuwe decretale basis krijgen.

Om ondernemers hun ding te laten doen, hebben ze echter nood aan voldoende middelen. Toegang tot financiering vormt één van de belangrijkste knelpunten die potentiële ondernemers weerhouden om te starten met een eigen zaak. Studies wijzen op een significant positieve relatie tussen de beschikbaarheid van financiering voor jonge ondernemingen en het aantal starters met groeiambities in een welbepaald land of regio. Ondernemingen die voldoende financiering voorhanden hebben, kunnen hun groeistrategie realiseren. Door bedrijven met groeiambities voldoende toegang te geven tot de financiële middelen, kan op een kostenefficiënte manier de economische groei worden aangezwengeld en kunnen jobs worden gecreëerd.

Het is dus in het belang van de dynamiek van Vlaanderen dat alle complementaire financieringsinstrumenten voldoende aanwezig en toegankelijk zijn voor de ondernemingen. Hiermee rekening houdend werden diverse instrumenten, gaande van alle vormen van vreemd vermogen (bankfinanciering), eigen vermogen (financiering door vrienden en familie, formeel risicokapitaal en business angel financiering, ook genoemd informeel risicokapitaal) en achtergestelde leningen gecreëerd om het ondernemersinitiatief in Vlaanderen te valoriseren. Daarnaast moeten ondernemers zich bewust zijn van het feit dat elke vorm van financiering zijn specifieke rol heeft binnen de levensfase van een onderneming.

Om de toegang tot financiering te vergemakkelijken, werd een waaier van instrumenten uitgewerkt. De ARKimedees-regeling, de vernieuwde Waarborgregeling en de waarborgregeling voor KMO's die hinder ondervinden van openbare werken zijn al operationeel. BAN Vlaanderen, het business angels netwerk waarbinnen startende of groeiende ondernemers op zoek naar risicokapitaal in contact worden gebracht met private investeerders wordt verder ondersteund. In de komende maanden wordt uitvoering gegeven aan de Vriendenlening, het Vlaams Innovatiefonds en het NRC-fonds die reeds eerder dit jaar principieel werden goedgekeurd.

De financieringsinstrumenten van de Vlaamse overheid zijn complementair aan de bestaande instrumenten van het Participatiefonds, zoals de microkredieten en de achtergestelde leningen.

Conform het Regeerakkoord zal verder worden aangedrongen op een regionalisering van het Participatiefonds, om zo het Vlaams overheidsinstrumentarium ter financiering van de onderneming te vervolledigen en op elkaar af te stemmen.

Vervolgens geeft de minister een overzicht van de begroting Economie en Ondernemen.

Bij de opmaak van de begroting Economie en Ondernemen voor het begrotingsjaar 2006 werd het constant beleid opnieuw als uitgangspunt genomen, waarbij de begrotingscijfers van het begrotingsjaar 2005 werden geïndexeerd.

1. Progamma Algemeen Economisch beleid (Programma 51.1)

Er werd beslist een aantal technische aanpassingen door te voeren. Het gaat meer bepaald om het volgende:

- de omzetting van niet gesplitste kredieten naar gesplitste kredieten bij de uitgaven voor communicatie-initiatieven (basisallocatie 12.22: GOK 353.000 euro en GVK 539.000 euro) en bij de specifieke informatiekosten van het departement economie (basisallocatie 12.40: GOK 1.338.000 en GVK 2.550.000 euro en basisallocatie 74.02: GOK 86.000 euro en GVK 108.000 euro) omdat de afgesloten contracten een looptijd van meerdere jaren hebben. Het omgekeerde, de omzetting van een gesplitst naar een niet gesplitst krediet (basisallocatie 41.05: NGK 887.000 euro) is gebeurd bij de opdrachtenfuncties van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen wegens de éénjarigheid van de contracten;
- gelet op de hervorming van het sociaal-economisch streekontwikkelingsbeleid, wordt in de toekomst niet meer over hefboomprojecten van streekplatformen uit de door de Vlaamse Regering goedgekeurde streekcharters gesproken maar wel over projecten die via de RESOC's en onder de vorm van een oproepformule worden ingediend. De libellé van basisallocatie 33.04 (GOK 700.000 euro en GVK 750.000 euro) werd in die zin aangepast.

Voor de SERV wordt voorzien in een werkingssubsidie van 6.147.000 euro, die bestaat uit het basiskrediet 2005, verhoogd met de bijkomende middelen uit het werkgelegenheidsakkoord (250.000 euro), de

standaarden van beroepsprofielen (eenmalig 200.000 euro en recurrent 90.000 euro), en de indexverhoging (84.000 euro).

De dotatie aan de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen bedraagt 5.636.000 euro (constant beleid met index).

De andere kredieten op programma 51.1 werden enkel aangepast aan de index. Het gaat onder meer om de vergoedingen aan de regeringscommissarissen van 4.000 euro evenals hun weddenlast voor een bedrag van 65.000 euro. De specifieke administratieve werkingskosten bedragen 249.000 euro. Voor de verdere uitbouw van het Vlaams Agentschap Ondernemen wordt eveneens 249.000 euro voorzien.

2. Programma Economisch Ondersteuningsbeleid (Programma 51.2)

Het gros van de beleidskredieten voor Economie en Ondernemen zijn verankerd in het Fonds voor Flankerend Economisch beleid of het Hermesfonds.

De cijfers met betrekking tot het Hermesfonds zijn als volgt :

- ontvangsten en uitgaven: 263.367.000 euro;
- dotatie: 220.100.000 euro;
- machtiging: 219.502.000 euro;
- het over te dragen saldo naar het volgende begrotingsjaar werd vastgesteld op 40.401.000 euro.

De minister geeft vervolgens enige toelichting bij de structuur van het Hermesfonds.

De grote assen van het beleidsveld economie (dit wordt weerspiegeld in de structuur van de begroting van het Hermesfonds) zijn:

- het economisch voorwaardenscheppend beleid: GOK 153.088.000 euro en GVK 149.452.000 euro;
- het ruimtelijk economisch beleid: GOK 18.323.000 euro en GVK 20.281.000 euro;
- stimulering van het ondernemerschap: GOK 49.287.000 euro en GVK 47.100.000 euro.

Daarnaast is er een vierde luik dat bestaat uit andere uitgaven, passend in het sociaal, economisch en regio-

naal beleid van de Vlaamse regering: GOK 2.268.000 euro en GVK 2.669.000 euro.

Op het Programma 51.02 werd er, naast de uitgaven voor de aanleg van bedrijventerreinen en voor de ingebruikname van industriële sites vanuit het Hermesfonds, eveneens 12.000.000 euro ingeschreven (als NGK) voor uitgaven in verband met bedrijventerreinen, bedrijvencentra en wetenschapsparken. Dit budget werd overgeheveld van programma 24.01, basisallocatie 85.03 van de kredieten die voor kapitaalparticipaties in het amortisatiefonds waren voorzien en op hun beurt met het derde aanpassingsblad op de algemene uitgavenbegroting 2002 uit het Hermesfonds waren overgeheveld. Dit budget zal worden aangewend voor de financiering van bedrijventerreinen, bedrijvencentra en wetenschapsparken, alsook voor de aanpak van verouderde bedrijventerreinen en brownfields.

Tenslotte geeft de minister een overzicht van de diverse beleidsdomeinen van het Hermesfonds.

2.1. Het economisch voorwaardenscheppend beleid

2.1.1. Groeipremie

Met de groeipremie wordt overheidssteun verleend aan kleine en middelgrote ondernemingen die investeringen realiseren in het Vlaamse Gewest. Via een oproepsysteem kunnen tijdens een bepaalde periode steunaanvragen worden ingediend. Deze worden in een wedstrijdformule met elkaar vergeleken op basis van vooraf bepaalde en objectieve beleids- en bedrijfseconomische criteria. Aan de best scorende projecten wordt een groeipremie toegekend, tot uitputting van een vooraf vastgestelde steunveloppe.

Uit een evaluatie door twee externe instanties is gebleken dat met dit instrument de beoogde beleidsdoelstellingen gehaald worden. De gehanteerde criteria sturen de beschikbare steun wel degelijk naar de doelgroep van starters en kleine ondernemingen: 56 procent van de begunstigde ondernemingen is jonger dan 5 jaar en 87 procent is een kleine onderneming.

Toch brachten de evaluaties ook een reeks technische onvolkomenheden aan het licht waarop het systeem moet worden bijgestuurd. De slaagkans is klein. De enveloppe van 47.575.000 euro (GVK) laat vier oproepen toe. De cijfers van de eerste twee oproepen toonden aan dat hiermee tussen 25 tot 30 procent van de klanten konden worden bediend. Met de volgende oproepen zakte het percentage tot rond de 20 pro-

cent, zodat de selectiviteit zeer groot wordt. Er wordt thans nagegaan welke bijsturingen zich opdringen.

2.1.2. Ecologiepremie

De ecologiepremie, de steunmaatregel voor ecologisch waardevolle investeringen, werd eind 2004 gelanceerd. De algemene appreciatie vanuit de bedrijfs wereld is overwegend positief.

De kredietlijn bedraagt 59.327.000 euro (GVK). In 2005 namen het aantal subsidieaanvragen en de gemiddelde investeringsbedragen fors toe. Een bijsturing was noodzakelijk om binnen de voorziene enveloppe te blijven: de steun werd georiënteerd naar de preventieve technologieën die in termen van milieurendement superieur zijn. Ook werd de steun toegespitst op de essentiële investeringscomponenten die de hoogste milieuperformantie vertonen. Voor energie-intensieve bedrijven werd de toekenning van de premie afhankelijk gemaakt van het toetreden tot het benchmarkconvenant.

2.1.3. Strategische investeringssteun

De toekenning van strategische investeringsteun wordt geregeld door de 'richtsnoeren met betrekking tot strategische investeringsprojecten met een subsidiabel investeringsbedrag van meer dan 8 miljoen euro'. Deze regeling is van toepassing op kleine en middelgrote ondernemingen in heel het Vlaamse Gewest en op grote ondernemingen gevestigd in de regionale ontwikkelingszones.

De subsidieaanvragen worden getoetst aan criteria die peilen naar de bedrijfseconomische gezondheid van de onderneming en naar de drie elementen van duurzaam ondernemen, namelijk het ecologische, het economische en het sociale aspect van het ondernemen. De evaluatie aan de hand van deze criteria levert een score op die, samen met de grootte van de onderneming en haar vestigingsplaats in de steunzone, het toegekende steunpercentage bepaalt.

Voor dit steunsysteem wordt bij constant beleid een bedrag van 30 miljoen euro (GVK) ingeschreven.

2.1.4. Industrierreinen

Een goed ontwikkeld aanbod van bedrijventerreinen en bedrijfsgebouwen vormt een belangrijke schakel

in de economische groeikracht van een regio. De subsidiëring van bedrijventerreinen, wetenschapsparken en bedrijfsgebouwen gebeurt op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 september 2003.

Naast een voldoende aanbod ligt de nadruk hierbij steeds meer op kwaliteit. Daarom zal een vakjury ten behoeve van beleidsmakers en van ontwikkelaars een topproject selecteren dat als voorbeeld zal dienen inzake kwaliteitsvolle aanleg, uitgifte en beheer van bedrijventerreinen. Als beloning zal dat project kunnen rekenen op een verhoogde subsidie. De middelen daartoe worden geput uit de gewone kredieten voorzien voor de aanleg van bedrijventerreinen.

2.2. Ruimtelijk economisch beleid

2.2.1. Overheidsopdrachten in functie van de continuïteit van het beleidsgericht onderzoek en het uitwerken van beleidsinitiatieven

Er moeten middelen voorzien worden voor studieopdrachten, zowel in functie van het ontwikkelen van gebiedsgerichte visies en inrichtingsconcepten voor zoekzones bedrijventerreinen als voor meer algemene ruimtelijk-economische studies (zoals over de fricties tussen de wetgeving inzake ruimtelijke ordening en VLAREM als belemmering voor verweven locaties, over het onderzoek naar vrijstellingen voor kleine werken op bedrijventerreinen, over inrichtingsconcepten, ontsluitingsknoelpunten, plan-Mer enzovoort). Voor dit onderdeel werd 500.000 euro (GVK) uitgetrokken.

2.2.2. EFRO

Vlaanderen verkreeg, in het kader van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) ongeveer 253.000.000 euro voor de medefinanciering van projecten in het kader van de programmaperiode 2000-2006. De bijstandsverlening vanuit dit fonds bedraagt maximaal 50 procent van de totale projectkosten. Daarnaast is minimaal een gelijkaardig bedrag aan Vlaamse middelen vereist.

Dit kan worden gedragen door het Vlaamse Gewest, de provincies, de gemeenten en de private sector. De Vlaamse Regering heeft 101.840.000 euro voorzien voor de betrokken operationele programma's (beslissingen van 26 mei 2000 en 24 november 2000) en dit gespreid over 6 jaar. Voor 2006 is een vastleggingskrediet uitgetrokken van 15.581.000 euro.

2.2.3. Streekplatformen

De subsidiëring van de werking van de erkende regionale samenwerkingsverbanden is opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 22 oktober 2004 houdende de erkenning en subsidiëring van Erkende Regionale Samenwerkingsverbanden (ERSV's). Het betreft een werkingssubsidie voor de decretaal vastgelegde taakstellingen van de erkende regionale samenwerkingsverbanden. De toegekende middelen per vzw blijven ongewijzigd ten opzichte van 2005. Het beschikbare budget per ERSV steunt op een aantal principes zoals het samenbrengen van de middelen van de voormalige STC's en streekplatformen per regio voor elke ERSV. Voor dit onderdeel werd 900.000 euro (GVK) uitgetrokken.

2.2.4. Projecten in het kader van gebiedsgerichte partnerschappen en/of het Vlaams ruimtelijk-economisch beleid

Met de subsidiëring van deze projecten wordt de klemtoon gelegd op onder andere:

- het aanpakken van verouderde bedrijventerreinen (herinrichtings- en revitaliseringsprojecten);
- het tegengaan van veroudering door de introductie van beheer;
- het op de markt brengen van moeilijk te realiseren bedrijventerreinen (knelpunten terreinen waaraan specifieke studie- en proceskosten verbonden zijn).

Daarnaast wordt er voorzien in middelen voor de realisatie van een programma voor grijswatercircuits.

Voor wat de subsidies aan verenigingen en instellingen met betrekking tot de cofinanciering van projecten in het kader van het Europees programma Interreg III en het project bedrijfsvriendelijke gemeente betreft, gaat het enkel nog om betalingskredieten.

Voor dit onderdeel werd 3.300.000 euro (GVK) uitgetrokken.

2.3. Het stimuleren van het ondernemerschap

2.3.1. Brugprojecten economie – onderwijs

In 2003 werd voor het eerst steun toegekend aan de zogenaamde brugprojecten. Dat zijn projecten die de

brug leggen tussen het onderwijs en het bedrijfsleven maar met focus op de ondernemerschapsvaardigheden en -attitudes.

De projecten worden beoordeeld via een wedstrijdformule: met het beschikbare budget van 2.500.000 euro werden 17 van de 50 ingediende projecten ondersteund. In 2006 zal een nieuwe oproep worden gelanceerd waarvoor opnieuw een budget van 2.500.000 euro (GVK) wordt uitgetrokken.

2.3.2. Ondernemerschapsportefeuille

In de voorbije maanden werden de initiatieven 'Durf-Na-Advies-cheque', 'Gratis-Opstart-Cheque', 'Opleidingscheque' en 'Adviescheque' geëvalueerd. De twee eerstvermelde initiatieven kregen een negatieve evaluatie. Opleidingscheques en adviescheques kennen een nog ongebruikte groeimarge. Eerder dan deze twee maatregelen individueel bij te sturen worden zij, omwille van eenvoud en transparantie, ondergebracht in een nieuw instrument, de ondernemerschapsportefeuille. Met deze elektronische portefeuille zullen de KMO's zich globaal beter kunnen positioneren in de kenniseconomie door bij private of publieke opleidingsverstrekkers, adviesinstanties, kenniscentra of mentors naar eigen behoefte opleiding, advies, kennis of begeleiding in te kopen met financiële steun van de Vlaamse overheid.

Het objectief is om meer KMO's dan voorheen, via een drempelverlagende eenmalige incentive, aan te zetten om te investeren in ondernemerschapbevorderende diensten.

De vier pijlers van die diensten zijn advies, opleiding en eveneens kennisoverdracht en mentorschap voor talentvolle ondernemers. De subsidie bedraagt maximaal 5.000 euro per drie kalenderjaren en wordt toegekend binnen de perken van de beschikbare begrotingsmiddelen. Bovendien wordt de subsidie per pijler beperkt tot een maximaal bedrag van 2.500 euro.

Voor deze maatregel wordt in 2006 37.500.000 euro (GVK) ingeschreven op het Hermesfonds.

De 37.500.000 euro middelen voor opleiding en advies worden geheroriënteerd naar het nieuwe instrument. Dat geldt eveneens voor het saldo van de middelen, vastgelegd in uitvoering van het Werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 en de Ondernemingsconferentie, voor respectievelijk de starterspremies

(in concreto de DNA-cheques) en de Gratis Opstart. Daarbovenop komt nog het luik trajectbegeleiding uit de Talentenbank, specifiek in aansluiting met de pijler mentorschap, voor 1.000.000 euro.

2.3.3. Peterschapsprojecten

De formule van de peterschapsprojecten heeft haar effect bewezen en wordt verder ondersteund. Het budget werd vastgelegd op 3.000.000 euro (GVK), wat moet volstaan om deze methode ter bevordering van netwerking adequaat en kwaliteitsvol te blijven ondersteunen.

2.3.4. Initiatieven ter bevordering van het ondernemerschap

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2005 tot toekenning van steun voor projecten ter stimulering van het ondernemerschap werd in 2005 een nieuwe maatregel ingevoerd. Via een oproep worden na rangschikking projecten gesubsidieerd die als doel hebben:

- 1° het sensibiliseren over ondernemers, bedrijven en ondernemerschap;
- 2° het aanleren van attitudes, competenties en vaardigheden ter stimulering van de ondernemingszin.

In 2006 wordt bekeken of een gelijkaardige oproep opnieuw gelanceerd zal worden.

Daarnaast worden nog een aantal ad-hocprojecten zoals Open Bedrijvendag en Dag van de Klant via deze rubriek gesubsidieerd.

Voor 2006 wordt 3.500.000 euro uitgetrokken (GVK).

2.3.5. Ondernemersplanwedstrijden

Met de begrotingscontrole 2005 werd een nominatim subsidie voor de vzw Ondernemersplanwedstrijd omgevormd tot een subsidie aan het geheel van de actoren actief op het vlak van de organisatie van ondernemersplanwedstrijden. Bij constant beleid wordt voorgesteld hiervoor, zoals in het jaar 2005, 600.000 euro uit te trekken.

2.4. VINNOF

Tenslotte wordt voor het jaar 2006, buiten begroting, nogmaals 75.000.000 euro uitgetrokken voor het Innovatiekapitaalfonds (VINNOF).

II. Bespreking

De heer *André Van Nieuwkerke* wil de strategische planning van de zeehavens ter sprake brengen. Op dat vlak zijn er een aantal probleempunten, zoals bijvoorbeeld de ontsluiting van de haven van Zeebrugge. Daarbij zijn meerdere departementen en bestuursniveaus betrokken, maar er is zeker ook een economische invalshoek. De spreker stelt dat in deze problematiek heel wat gesprekken achter de schermen worden gevoerd, maar dat het nodig is om hierover ook openlijk te kunnen discussiëren.

De heer Van Nieuwkerke wijst erop dat de haven van Zeebrugge een toegangspoort van de Vlaamse economie is. Daarom zou een open debat met de minister van economie welkom zijn. De spreker zegt dat een geïntegreerde havenpolitiek belangrijk is en dat ook de minister van economie daarover een strategische visie moet ontwikkelen.

Dezelfde spreker staat achter de optie van de minister om proefprojecten van bedrijventerreinen, die als voorbeeldproject moeten dienen, op te zetten. Elke regio heeft nood aan dergelijke modelterreinen. Het huidige bedrijfsmodel verschilt ingrijpend van vroegere modellen en daarvoor zijn aangepaste bedrijventerreinen nodig. Op het gebied van kennis en innovatie kunnen verschillende bedrijven bijvoorbeeld ruimtelijk samenwerken. De spreker vraagt of de minister een voorbeeld van een dergelijk innovatief bedrijventerrein kan geven en hoe een dergelijk model kan geïmplementeerd worden naar andere bedrijventerreinen in Vlaanderen.

De heer *Koen Van den Heuvel* is van oordeel dat minister Moerman een erg actieve politiek voert. Ze heeft voor een aantal doorbraken gezorgd, die in het regeerakkoord werden vooropgesteld. Hij geeft als voorbeelden het opstarten van de diverse financieringssystemen voor KMO's en andere bedrijven, de sanering van de verschillende chequesystemen en de start van VLAO op 1 januari 2006.

De spreker stelt echter wel vast dat de hooggestemde ambities niet echt terug te vinden zijn in de beleids-

brief economie en ondernemerschap van de minister. Dat staat in tegenstelling tot de beleidsbrief innovatie, die veel ambitieuzer en concreter op het vlak van doelstellingen is. De heer Van den Heuvel is van oordeel dat de minister ook voor het beleidsdomein economie meer ambitieuze doelstellingen moet formuleren, vooral omdat het de bedoeling is dat de Vlaamse Regering in de verschillende beleidsdomeinen wil investeren. Voor die domeinen zijn er budgetverhogingen uitgetrokken. Het domein economie blijft echter achter met min of meer gelijkblijvende kredieten. Investeren in het economische draagvlak van Vlaanderen is belangrijk en dat moet ook naar de publieke opinie duidelijk worden gecommuniceerd.

De heer Van den Heuvel vindt dat in de beleidsbrief de macro-economische analyse en een analyse van de uitdagingen die aan de Vlaamse economie worden gesteld, te weinig zijn uitgewerkt.

De minister had in haar beleidsnota aangekondigd om elk jaar een overzicht te geven van de stand van zaken van de uitvoering van het Pact van Vilvoorde en van de ondernemingsconferentie van 2003. Daarvan is in de beleidsbrief echter geen spoor terug te vinden. Dit zijn nochtans interessante referentiepunten die kunnen aangeven wat de stand van zaken in het economisch beleid is.

De spreker stelt vast dat de minister van de horizontale beleidsmaatregelen de grondstroom van haar beleid maakt. Ondertussen neemt de minister ook verticale, sectorspecifieke initiatieven. Dat gebeurt bijvoorbeeld voor de automobielsector en voor 'life sciences'. De beleidsbrief geeft echter onvoldoende aan hoe het verticale en het horizontale beleid op elkaar worden afgestemd.

Over het industriebeleid in zijn geheel heeft de Europese Commissie recent een mededeling gepubliceerd. Dit wordt in de beleidsbrief even aangehaald, maar er wordt niet verder ingegaan de manier waarop dat naar Vlaanderen zal worden vertaald.

Naast deze algemene opmerkingen heeft de heer Van den Heuvel nog een aantal specifieke vragen en bemerkingen bij begroting en beleidsbrief.

Het ruimtelijk-economisch beleid is volgens de spreker al jaren een pijnpunt in Vlaanderen. In de beleidsbrief wordt de ontwikkeling van bedrijventerreinen als een prioritaire kwestie aangesneden. De beleidsbrief stelt dat het bestemmen van ruimte voor bedrijventerreinen een taak is van Ruimtelijke Ordening

en dat daarna het beleidsdomein Economie haar rol moet spelen in de snelle en kwalitatieve ontwikkeling van die terreinen. De heer Van Den Heuvel is echter van oordeel dat het beleidsdomein Economie een veel meer proactieve rol moet spelen naar Ruimtelijke Ordening. Het departement Natuur speelt bijvoorbeeld wel een dergelijke proactieve rol. De spreker heeft de indruk dat men te afwachtend is om nieuwe bedrijventerreinen te kunnen creëren. Hoe staat de minister zelf tegenover die problematiek?

De heer Van den Heuvel stelt vast dat de Vlaamse Regering de ontwikkeling van buurtwinkels wil stimuleren. Er worden al een aantal ideeën geformuleerd. Kan dit als een nieuw Mercurius-project worden beschouwd. De spreker vraagt over deze beleidsoptie meer concrete informatie.

De spreker juicht het toe dat de RESOC's eindelijk op gang komen. Hij merkt wel enige koudwatervrees bij de sociale partners, omdat lokale politici verantwoordelijkheden krijgen in die nieuwe regionale structuren. De opstart van de RESOC's moet zeker van nabij worden opgevolgd. Zo is het nodig dat de lokale voorzitters, die dus eigenlijk lokale politici zijn, die hun gemeenten vertegenwoordigen, worden omkaderd en ondersteund.

Voor de financiering van de RESOC's moet er tegen eind 2006 een definitieve regeling zijn getroffen. Hoe gaat dat in de praktijk gebeuren ?

Verder merkt de heer Van den Heuvel op dat de beleidsbrief meldt dat in het najaar 2005 een oproep wordt gelanceerd voor projecten ter stimulering van het ondernemerschap. Is die oproep ondertussen inderdaad gebeurd? Wat is de respons?

Over de ondernemerschapspportefeuille zegt dezelfde spreker dat er in een vorig debat in de commissie al is ingegaan op de opmerking van de SERV dat het totale beschikbare budget voor de diverse maatregelen die hierin worden samengevoegd, daalt. De minister ontkende die daling. Uit de begroting blijkt echter toch wel een daling van de middelen in 2006 tegenover 2005. Kan de minister dat uitleggen? De spreker vraagt ook of het overleg met de sociale partners over de ondernemerschapspportefeuille tot concrete resultaten heeft geleid.

Over de strategische investeringssteun aan grote bedrijven zegt de heer Van den Heuvel dat de Europese Commissie in 2007 de regionale steungebieden zal herzien, wat op die investeringssteun zijn weerslag

zal hebben. De beleidsbrief geeft echter niet aan op welke manier de Vlaamse Regering op de herziening van de regionale steungebieden zal inspelen.

De heer Van den Heuvel heeft ten slotte nog enkele opmerkingen over de begroting zelf.

Het budget voor economie is stabiel gebleven en dit in tegenstelling tot de budgetten voor werk en innovatie, die wel sterk gestegen zijn. Als die drie budgetten samen worden bekeken, dan kan men toch wel vaststellen dat deze regering sterk investeert in het economische draagvlak van Vlaanderen.

Er wordt duidelijk geopteerd voor een politiek van fiscale kortingen. Volgens de heer Van den Heuvel is hierover stilaan een consensus tussen de partijen gegroeid. Men is het er ook over eens dat in de communautaire onderhandelingen wordt gestreefd naar het bevoegd maken van Vlaanderen voor het toekennen van die fiscale kortingen. Een politiek van fiscale kortingen mag echter geen reden zijn om het budget voor economie jaar na jaar af te bouwen. Dat budget zal immers nodig zijn om de nodige budgettaire ruimte voor fiscale kortingen te scheppen.

De spreker wijst op de opmerking van het Rekenhof over de financiële toestand van het Fonds voor Flankerend Economisch Beleid (Hermesfonds). De overdracht van 40 miljoen euro van 2005 naar 2006 kan er volgens het Rekenhof toe leiden dat er financiële moeilijkheden komen in het Fonds. De lopende dossiers voor 2005 zouden door die overdracht vanaf augustus 2005 niet meer aangerekend kunnen worden in 2005. De gecumuleerde achterstand bedraagt al 77 miljoen euro. Daardoor kan het Fonds volgens het Rekenhof in 2006 geen normale werking ontplooiën. Het Rekenhof pleit dan ook voor een realistische budgettering. Welk antwoord geeft de minister op die opmerking van het Rekenhof?

De heer Van den Heuvel zegt dat de ecologisteun door de bedrijven erg geapprecieerd wordt. Door het succes van de maatregel, is het uitgetrokken budget echter niet hoog genoeg om aan alle aanvragen te kunnen voldoen. Ook de kleine verhoging tot 60 miljoen euro zal niet voldoende zijn. Hoe gaat de minister dat oplossen?

Wat de groeipremie betreft, stelt de heer Van den Heuvel ten slotte vast dat het systeem van de calls behouden blijft. Het systeem is ondertussen geëvalueerd en men is tot de conclusie gekomen dat het

geen ideaal instrument is, maar gelet op de gesloten budgettaire enveloppe, is er geen alternatief voorhanden. Wordt er in 2006 opnieuw een call per kwartaal gelanceerd?

De heer *Roland Van Goethem* vindt dat de beleidsbrief van de minister kort en to the point is.

Deze spreker stelt dat de concurrentiepositie van Vlaanderen achteruitgaat en dat Vlaanderen niet langer een competitieve regio is. De macro-economische analyse die de minister maakt is volgens de heer Van Goethem te optimistisch.

De heer Van Goethem zegt dat de hefboomen voor competitiviteit nog altijd in Belgische handen zijn. Vlaanderen kan volgens hem bijvoorbeeld geen fiscale maatregelen nemen.

Vlaanderen kan in elk geval op het vlak van loonkosten niet concurreren met lage loonlanden. We moeten Vlaanderen op het vlak van competitiviteit dus vergelijken met de buurlanden, waar ook in hoogtechnologische sectoren wordt geïnvesteerd.

Ook de heer Van Goethem stelt vast dat het budget voor economie niet vooruitgaat, maar zich stabiliseert. Gezien de huidige economische toestand, zou men eerder verwachten dat er een forse stijging zou zijn.

Dezelfde spreker merkt op dat de minister het systeem van de vriendenlening begin 2006 operationeel wil hebben. Zal dat binnen die termijn lukken?

De heer Van Goethem heeft er geen probleem mee dat Vlaanderen fiscale kortingen gaat toekennen. De hoge Belgische fiscaliteit is nadelig voor de Vlaamse economie. Die fiscale kortingen zijn in feite een Vlaamse compensatie, voor wat België teveel vraagt van de bedrijven.

De heer *Jul Van Aperen* twijfelt niet aan de voortzetting van het positieve economische beleid dat de minister tot nu toe heeft gevoerd. Er moet worden vastgesteld dat Vlaanderen nog altijd sterk is op het vlak van arbeidsproductiviteit. Die productiviteit zal echter alleen kunnen worden veilig gesteld als men er in Vlaanderen in slaagt om de economische structuren voortdurend te vernieuwen. In dat kader weten we dat in België 12,5 procent van de investeringen gebeurt in ICT. Bestaan hierover ook cijfers voor Vlaanderen? In Finland wordt er bijvoorbeeld 29,5

procent in ICT geïnvesteerd. Het succes van Nokia zal daar niet vreemd aan zijn. Dat soort investeringen rendeert dus.

Het ondernemerschap heeft volgens de heer Van Aperen in Vlaanderen nog altijd een duwtje in de rug nodig. In België stapt maar 3,5 procent van de actieven in het ondernemerschap. In Vlaanderen ligt dat percentage nog lager. Van die starters zijn er dan ook nog zeer weinig actief in innoverende sectoren. Met welke initiatieven kan aan dat probleem worden verholpen? Dankzij allerhande acties, onder andere in het onderwijs, stelt men wel een zekere mentaliteitsverandering vast. Er blijven echter nog veel drempels die het jonge ondernemers moeilijk maken. De heer Van Aperen noemt het gebrek aan risico-kapitaal, de administratieve complexiteit en het behoudende karakter van de Vlaming, die geen risico's wenst te lopen.

De heer Van Aperen pleit ervoor dat beginnende ondernemers zoveel mogelijk zouden worden ondersteund. Ondernemen helpt de maatschappij vooruit.

De spreker merkt ook op dat er zeer weinig 55-plussers de stap naar het ondernemerschap zetten. Die groep levert slechts 6 procent van het aantal starters. Die groep moet niet te snel worden afgeschreven.

Wat het concurrentievermogen betreft, stelt de heer Van Aperen vast dat de meest concurrentiële sectoren in Vlaanderen gekenmerkt worden door een zeer sterke buitenlandse aanwezigheid. De politiek om Vlaanderen bij buitenlandse investeerders aan te prijzen is volgens hem dan ook positief. Vlaanderen heeft daarbij als grote troef zijn ligging en infrastructuur, zoals de haven van Antwerpen. Ook de Vlaamse productiviteit is een sterke troef.

Ook de heer Van Aperen vindt de ondernemerschapsportefeuille een goed initiatief. Hij stelt wel vast dat bijvoorbeeld wat de opleidingssteun betreft, grote ondernemingen daar zeer veel gebruik van maken en dat kleine bedrijven ten achter blijven. Hoe kan daaraan worden verholpen? Hoe kan de participatie van kleine bedrijven worden gestimuleerd? De spreker vraagt zich ook af of de chequesystemen niet leiden tot opwaartse prijsaanpassingen bij de aanbieders van diensten.

In navolging van het steunpunt Ondernemerschap pleit de heer Van Aperen ervoor dat dit soort maatregelen goed moet worden gecommuniceerd naar de

doelgroep, dat het systeem transparant moet zijn, dat het moet geïntegreerd zijn met andere maatregelen zoals het mentorship, dat moet worden opgetreden tegen de 'deadweight' in het systeem en dat tenslotte marktverstoring moet worden uitgesloten.

Mevrouw *Anissa Tamsamani* zegt dat de beleidsbrief heel wat positieve punten bevat, zoals de administratieve vereenvoudiging en de sanering van brownfields. Ook zij stelt de relatieve daling van het budget voor economie vast. De investeringen voor wetenschapsbeleid daarentegen stijgen zeer sterk. Dat toont volgens de spreker aan dat het beleid voornamelijk aandacht heeft voor de kenniseconomie en dat de traditionele economische sectoren als minder belangrijk worden beschouwd. Mevrouw Tamsamani stelt daar tegenover dat de hoogtechnologische sectoren slechts 7,8 procent bijdragen aan de totale toegevoegde waarde van de Vlaamse economie. Het tewerkstellingsaandeel van deze sectoren bedraagt slechts 5,7 procent. De zogenaamde mediumtech-sectoren zijn voor Vlaanderen veel belangrijker. Daaronder vallen onder andere de chemie en automobielsector. Traditioneel laagtechnologische sectoren zoals textiel doen ondertussen ook technologische investeringen om concurrentieel te blijven. Mevrouw Tamsamani vreest ervoor dat het onderscheid tussen hoogtechnologische en andere sectoren zal zorgen voor een dualisering in het bedrijvenlandschap.

Wat de steun aan buurtwinkels betreft, is het niet duidelijk waarom er een oproep voor innovatieve projecten wordt gelanceerd voor die buurtwinkels. Waarom worden kleine buurtwinkels en horecazaken niet meer ondersteund? Ook die kleine zelfstandigen moeten toegang krijgen tot kapitaal, alhoewel het niet vanzelfsprekend is dat zij innovatieve investeringen zouden doen.

Ook wat de peterschapsprojecten betreft, heeft mevrouw Tamsamani dezelfde opmerking. Waarom kan dat alleen maar bij innovatieve 'high profile' bedrijven en niet voor kleine zelfstandigen?

Mevrouw Tamsamani vraagt wat de stand van zaken is in verband met de in het regeerakkoord opgenomen Talentenbank.

De cheque-instrumenten werden geëvalueerd. De meeste instrumenten werden te licht bevonden, maar de SERV had ook opmerkingen over de ondernemerschapsportefeuille, die de cheque-instrumenten zal vervangen. Het antwoord van de minister aan de

SERV tijdens de gedachtewisseling in de commissie voor Economie heeft mevrouw Tamsamani niet overtuigd.

Wat de groeipremie betreft, is mevrouw Tamsamani van oordeel dat bedrijven bij de diverse calls slechts een kleine slaagkans hebben. Kan daar aan worden verholpen, onder andere door een groter budget uit te trekken?

De heer *Jan Peumans* merkt op dat de beleidsbrief onvolledig is. In de beleidsbrieven moet ook melding worden gemaakt van welk gevolg de minister heeft gegeven aan resoluties en moties van het Vlaams Parlement. Dat element ontbreekt. De spreker vraagt meer concreet welk gevolg de minister heeft gegeven aan de acht aandachtspunten in de met redenen omklede motie die het Vlaams Parlement heeft aangenomen naar aanleiding van de bespreking van de beleidsnota van de minister. (*Parl. St. VI. Parl. 2004-'05, nr. 94/7*). De heer Peumans is ook van oordeel dat de beleidsbrief op een aantal punten meer vragen oproept dan beantwoordt. Zo worden allerhande initiatieven aangekondigd, die verder niet worden geëxpliciteerd.

De spreker vraagt zich ook af of de beleidsbrieven van de verschillende ministers wel op elkaar zijn afgesteld. Zo behoort het economisch overheidsinstrumentarium tot de bevoegdheid van minister Van Mechelen. De LRM heeft voor het economisch beleid een belangrijke rol te spelen in Limburg. Dat moet toch geïntegreerd verlopen met het algemene economische beleid.

De heer Peumans herinnert aan een schriftelijke vraag die hij heeft gesteld over de ondernemerschapsconferentie. Hierover werd aangekondigd dat de burger zou geïnformeerd worden. De spreker stelt echter vast dat de website die hierover werd geopend al een hele tijd niet meer geactualiseerd is. Dat is volgens de spreker niet in overeenstemming met de hoge normen die de overheid zich zou moeten opleggen inzake communicatie naar de burgers. De heer Peumans vraagt welke opvolging er gegeven is aan alle afspraken die op die conferentie zijn gemaakt.

De heer Peumans stelt vast dat de RESOC's met groeistoornissen kampen. De minister kondigt in haar beleidsbrief al aan dat verder gezocht zal worden naar een geschikte formule om de adviesbevoegdheid van de RESOC's te ontwikkelen. Dit is volgens de spreker allemaal nogal vaag geformuleerd. Hij

vraagt enige verduidelijking, onder andere over de versterking van het draagvlak van deze structuren.

Over de steun aan buurtwinkels zegt de heer Peumans dat er daarover in Nederland heel wat ervaringen zijn. Er zijn daar op het vlak van buurtwinkels in landelijke gebieden allerhande projecten geweest, die alle mislukt zijn. Ook in Vlaanderen duikt de steun aan buurtwinkels regelmatig op. De spreker vraagt welke analyse ten grondslag van deze beleidslijn ligt.

Over het concept van de ondernemingsvriendelijke gemeente zegt de heer Peumans dat er toch een zeer grote diversiteit van gemeenten is. Het is niet mogelijk om alle gemeenten in hetzelfde stramien te dwingen. Een lineaire aanpak, voor alle gemeenten is dus uit den boze.

Met betrekking tot de automobiellindustrie heeft de minister elf acties aangekondigd. De twaalfde actie, de vermindering van de loonlasten behoort tot de federale bevoegdheid. De heer Peumans vraagt wat de stand van zaken is in de uitvoering van die acties. De verontrustende berichten over de sector blijven ondertussen opduiken, dus moet het beleid alert blijven.

Mevrouw *Trees Merckx-Van Goey* kondigt aan dat de commissie in de toekomst de diverse onderdelen van de beleidsbrief in de loop van het werkjaar zal opvolgen. Ze zegt dat het ook belangrijk is om de BBB-operatie in het beleidsdomein economie verder te evalueren. Ook de opmerking van het Rekenhof over het Hermesfonds vraagt een voortdurende aandacht.

Vervolgens antwoordt de *minister* op de vraagstelling van de commissieleden.

Ze stelt dat de beleidsbrief in zijn stramien beantwoordt aan de aandachtspunten die zijn opgesomd in de met redenen omklede motie die door het parlement werd aangenomen naar aanleiding van de bespreking van de beleidsnota.

Ze verklaart dat de macro-economische analyse in de beleidsbrief slechts beperkt is aangehaald, omdat die analyse uitgebreid aan bod kwam in de beleidsnota. Het was niet nodig alle cijfers nog eens te herhalen. In de volgende beleidsbrieven zal worden nagegaan in hoeverre het analytische deel meer uitgebreid aan bod moet komen.

De minister zegt dat ze misschien wel een optimistische visie heeft, maar dat dat zeker geen naïeve visie is. De globaliseringsfenomenen blijven zich verder ontwikkelen. Zo is er op dit ogenblik zelfs een delocaliseringsbeweging aan de gang binnen Azië zelf, waar er een prijzenslag woedt op het vlak van het drukken van de productiekosten. Zo is er een delocalisatie merkbaar in de textielindustrie van China naar Vietnam en Laos. Door dit soort verschijnselen zou het verkeer zijn als Vlaanderen zich louter op kostenconcurrentie zou fixeren. Vlaanderen moet zijn loonkost vergelijken met de landen die een gelijkaardige economie hebben als de onze. Het Vlaamse competitieve voordeel ligt in de productiviteit van de arbeidskrachten. Zo zijn er ook een aantal voordelige elementen in onze eigen arbeidswetgeving, zoals ons soepel systeem van tijdelijke werkloosheid, dat flexibiliteit in de productie toelaat. Ook de mogelijkheid die er bij ons is voor het drieploegenstelsel en permanente nachtploegen, is voor Vlaanderen een competitief voordeel. Met name in de automobiellindustrie zijn die twee elementen een belangrijk gegeven in het behouden van werkgelegenheid van die sector in Vlaanderen.

Er werden een aantal opmerkingen gemaakt over de hoogte van het budget voor economie en over de samenwerking tussen economie en kenniseconomie. De minister antwoordt daarop dat er een verschil in filosofie is tussen de beleidsbrief Economie en Ondernemerschap en de beleidsbrief Wetenschap en Innovatie. In het beleidsdomein economie en ondernemen ligt de focus op efficiëntie en op rationalisatie. Vorig jaar werd een aantal instrumenten in gang gezet en werd een coherent financieringskader ontwikkeld. Dat alles wordt in 2006 verder opgevolgd. In 2006 ligt in het beleidsdomein onderzoek en innovatie de nadruk op het geven van impulsen en het investeren van nieuwe middelen ter stimulering van de economische activiteit. Tussen beide opties is er geen tegenstrijdigheid. Het is duidelijk dat innovatie en kenniseconomie in de gehele economie moeten doorwerken. Er is geen tegenstelling tussen het volop investeren in innovatie en ontwikkeling en in kenniseconomie en de ondersteuning van traditionele sectoren.

De minister verklaart dat bijvoorbeeld de textielsector door de OESO als een laagtechnologische sector wordt beschouwd, maar dat precies in die sector in Vlaanderen enkele hoogtechnologische bedrijven actief zijn.

Kenniseconomie moet dus niet gezien worden als een aparte economische sector, maar als iets dat horizontaal door het gehele economische weefsel loopt. De ontwikkeling van nieuwe technieken en nieuwe

kennis is des te meer nodig in de zogenaamde traditionele sectoren. Innovatie laat toe dat die sectoren kunnen overleven. Als bijvoorbeeld de textielsector niet de weg van de technologische vernieuwing zou zijn opgeslagen, dan zou die sector ondertussen volledig verdwenen geweest zijn in Vlaanderen. De sector is op zoek gegaan naar nieuwe technologieën, nieuwe materialen, nieuwe producten en nieuwe niche-markten. Iets dergelijks is slechts mogelijk als er volop geïnvesteerd wordt in kennis.

Het beleid doet dat op twee manieren. Enerzijds door volop de kaart van onderzoek en innovatie te trekken, maar anderzijds ook door het opzetten van een coherent, transparant en open beleidskader voor competentiepolen. Daardoor kennen we nu in een aantal sectoren een echte vooruitgang. Er wordt eerstdaags trouwens een nieuwe competentiepool 'Flanders Food' opgericht. Daarin wordt de kennis gebundeld van hogescholen en universiteiten, die dan wordt ter beschikking gesteld van de bedrijven, waaronder ook de KMO's in de sector.

De minister besluit met te stellen dat er geen tegenstelling is tussen de beleidsbrief Economie en Ondernemerschap en de beleidsbrief Wetenschap en Innovatie. Beide zijn complementair aan elkaar en werken op elkaar in. De beleidsnota 2004-2009 weerspiegelde dat trouwens, door alle elementen geïntegreerd in één beleidsnota te presenteren. De drie beleidsbrieven van de minister moeten dan ook gezien worden als onderdelen van één geïntegreerd beleid.

Over de evolutie van het budget voor economie zegt de minister dat het beeld genuanceerd is. Het budget voor de ondernemerschapportefeuille stijgt met 5 miljoen euro omdat een deel van de middelen die als eenmalig werden beschouwd, nu door de minister van begroting als recurrent worden aanzien. Dat leidt tot een totaal budget van 37,5 miljoen euro.

Men is het er over eens dat fiscale incentives moeten primeren boven het verlenen van steun. De Vlaamse Regering heeft de mogelijkheid van fiscale tegemoetkomingen volop gebruikt. De ARKimederegeling en de Vriendenlening betekenen het volop ontwikkelen van fiscale stimuli. Ook dat moet gezien worden als een toename van de middelen voor de economie, ook al zal men dat niet terugvinden in het totale bedrag voor steun in het Hermesfonds. Ook de waarborgregeling betekent een verhoging van de middelen voor de economie. Men moet dat dus ook in rekening brengen, naast hetgeen rechtstreeks op de begroting beschikbaar is.

Bovendien worden met de ARKimedesregeling en de +Vriendenlening middelen voor de economie gemobiliseerd bij de burgers, die in de ondernemingen worden geïnjecteerd. ARKimedes zorgt zo voor 220 miljoen euro aan extra middelen. De minister zegt dat het beleid van de overheid zich dus niet langer beperkt tot het uitdelen van geldmiddelen. Het beleid houdt zich nu bezig met fiscale incentives, flankerend beleid en het creëren van een liefst zo eenvoudig mogelijk beleidskader.

De minister kondigt aan dat er een akkoord in de maak is tussen de federale regering en de gewesten over de defiscalisering van toegekende steun. Vroeger moesten bedrijven vennootschapbelasting betalen op de steun die ze ontvingen. In de toekomst gaan ze daar netto een groter deel van overhouden.

Er werd ook een vraag gesteld over de verhouding tussen horizontaal en verticaal beleid. De minister stelt dat het Innovatiebeleidsplan een voorbeeld van horizontaal beleid zal zijn. Dat plan zal ook over de diverse departementen lopen, waarbij elke minister zal worden gevraagd om zijn beleid op dat plan af te stemmen. Zo zal innovatie ook doorwerken in sectoren, die doorgaans als niet-economisch worden bestempeld, zoals de zorgsector. De opvolging van dat plan zal ook jaarlijks worden geëvalueerd.

Daarnaast is er inderdaad ook een verticaal sectorieel beleid. Dat wordt onder andere waargemaakt met de sectoriële rondetafels. Die rondetafels hebben als voordeel dat ze voor de beleidsmakers en de administratie een veel beter beeld geven over wat er in de verschillende sectoren leeft. Omgekeerd geraken de sectoren veel beter op de hoogte van wat de overheid voor hen doet. Dit soort oefeningen wordt in de toekomst voortgezet.

In de automobielsector heeft die aanpak zeker al effect gehad, aldus de minister. Zo is men via de rondetafel gekomen tot het optrekken van de defiscalisering voor de werkgever van de ploegenpremies vanaf juli 2005. Ook zijn er dankzij de rondetafel twee IWT-projecten toegekend aan een automobielsectorconstructeur.

De minister zegt dat zij dus een horizontaal beleid voert met aandacht voor specifieke sectoren. Ze vermeldt de automobielsector, de biotechsector en binnenkort ook de chemiesector. In de biotechsector zijn er overigens een aantal subwerkgroepen actief, waaronder één voor de farmasector. Daarnaast zijn er de competentiepolen.

Over de opvolging van de ondernemersconferentie zegt de minister dat er drie maatregelen zijn afgesproken: de DNA-cheques en de Gratis Opstart, de Talentenbank en de exportbevordering. DNA wordt geïntegreerd in de ondernemersportefeuille. De Talentenbank is na evaluatie vertaald in het mentorship voor het inhoudelijke en de Vriendenlening voor het financiële aspect. De exportbevordering is opgenomen in de oprichting van het Fonds Investeren Vlaanderen, wat terug te vinden is in de beleidsbrief Internationaal Ondernemen. De exportbevordering is ook opgenomen in de Vlaamse regeling voor een objectiveerbare projectmatige subsidiëring van de Kamers van Koophandel voor projecten die ten goede komen aan Vlaamse bedrijven.

De website over de ondernemersconferentie valt onder de verantwoordelijkheid van de administratie. De minister zegt dat ze de administratie heeft opgedragen de punctuele actualisering van die website als aandachtspunt te weerhouden. De minister beaamt dat in het kader van een goede overheidscommunicatie het onderhouden van een dergelijke website essentieel is.

Over ruimte om te ondernemen, ontkent de minister dat er vanuit het departement economie niet proactief zou worden gehandeld. De beleidsbrief stelt expliciet dat er nood is aan een proactief beleid om welbepaalde strategische investeerders te kunnen aantrekken. Verderop zijn de initiatieven opgesomd om tot een voldoende aanbod van bedrijventerreinen te komen. Het gaat hier wel om een gedeelde bevoegdheid. Minister Van Mechelen is verantwoordelijk voor het aspect ruimtelijke ordening en minister Peeters voor de sanering van vervuilde bedrijventerreinen. Het in overeenstemming brengen van de noden en het aanbod van bedrijventerreinen is de verantwoordelijkheid van de minister van economie, net zoals het budget voor de brownfields. Dat betekent dat in dit beleidsdomein samenwerking tussen drie departementen nodig is.

Met betrekking tot de RESOC's beaamt de minister de opmerking dat er nu nood is aan rust en evaluatie. Het nieuwe kader is nog maar net uitgewerkt, het moet dus kans krijgen op te starten. De provincies hebben de regisseursrol toegewezen gekregen. Het Vlaamse beleidsniveau is verantwoordelijk voor de erkenning. Voor de financiering is er een begeleidingscommissie en volgend jaar wordt die financiering verder bekeken. Er is op dit ogenblik één

aandachtspunt. De provincies vragen namelijk dat op termijn de budgetten naar hen zouden worden overgeheveld.

Wat de adviesbevoegdheid van de RESOC's betreft, zegt de minister dat er in het kader van de ruimte voor ondernemen, nu al adviesvragen worden voorgelegd, om op een gestructureerde wijze een inzicht te krijgen op de behoefte aan ruimte op het subregionale niveau. Die adviesbevoegdheid moet in de nabije toekomst verder worden ingevuld.

De minister verklaart dat de oproep voor projecten ter stimulering van het ondernemerschap eerstdaags in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd. De oproep focust, op basis van een voorafgaande studie, op de groepen met een onaangeroerd potentieel, namelijk de 45-plussers en de vrouwen. De oproep is ook terug te vinden op de website ondernemerschap van de Vlaamse overheid. De oproep wordt zeker voldoende aangekondigd. Dat gebeurde onder andere ook op de opendeurdag van de administratie Economie, waar een 700-tal geïnteresseerden zijn op afgekomen.

De minister zegt dat voor de strategische investeringssteun moet worden gewacht op de instructie van Europa. De minister ziet voor de toekomst nog twee mogelijke pistes: een beperkte investeringssteun en strategische opleidingssteun.

Over de opmerkingen van het Rekenhof over het Hermesfonds zegt de minister dat het hier om een oud zeer gaat.

Het voor 2005 voorziene betalingskrediet voor investeringssteun bleek na zes maanden quasi volledig te zijn benut. Na deze vaststelling werd beslist de betalingen voor investeringssteun op te schorten.

De vastgestelde evolutie van de uitbetalingen wordt verklaard door twee elementen:

- enerzijds werd tijdens de vorige regeerperiode voor een bedrag van circa 200 miljoen euro aan supplementaire verbinteniskredieten toegekend om de achterstand, opgelopen tijdens de periode 1995-1999, weg te werken. Deze middelen werden in het bijzonder vastgelegd tussen 2001 en 2003. Op dat ogenblik had het fonds grote kasoverschotten, op een bepaald ogenblik zelfs voor een bedrag van circa 100 miljoen euro. Deze kasoverschotten waren te wijten aan het feit dat de toenmalige laagconjunctuur de investeringsprogramma's ver-

traagde, zodat ook de betalingscycli van de investeringssteun langer werden. Met het aantrekken van de conjunctuur bleken ook de betalingen van de oude expansiesteun te hernemen;

- anderzijds kennen de nieuwe investeringssteunregelingen van de groeipremie, de ecologiepremie en de strategische steun, een merklijk sneller betalingsritme dan de oude expansiesteun. Deze regelingen voorzien immers dat reeds bij de aanvang en tijdens de realisatie van het investeringsprogramma gedeelten van het steunbedrag worden uitbetaald. Bij de oude expansiesteun vond de integrale uitbetaling post factum plaats.

De overgang van het oude steunregime naar het nieuwe systeem wordt dus qua betalingen bemoeilijkt doordat het uitdovend betaalritme langer doorwerkt dan voorzien, terwijl het nieuwe systeem volgens het vooropgestelde snellere betaalritme is opgestart.

De minister verklaart dat deze zaak in elk geval blijvend moet worden opgevolgd. Bij de eerstvolgende begrotingscontrole zullen de nodige voorstellen worden ingediend.

Over de ecologiesteun zegt de minister dat het niet de bedoeling is om elke ecologie-investering te ondersteunen. De Vlaamse Regering wil die investeringen ondersteunen, die toelaten om beter te presteren dan de geldende normen. De ecologiesteun is daarom selectief. Voor de ecologiepremies is er een viervoudige bijsturing geweest in 2005. De steun wordt gericht op preventieve technologieën. 'End-of-pipe' investeringen zijn uitgesloten. De steun is gelimiteerd tot de essentiële componenten. De steun is afgestemd op de milieuperformantiefactor van de gebruikte technologie. Tenslotte werd de ecologiesteun voor grote energiegebruikers afhankelijk gemaakt van de ondertekening van het zogenaamde benchmarkconvenant.

Wat de buurtwinkels betreft zegt de minister dat het de bedoeling is zowel stads- als plattelandswinkels te ondersteunen. Er komt één oproep naar alle instanties die projecten willen indienen met betrekking tot buurtwinkels, waarbij er een specifiek luik zal zijn voor de ontwikkeling van plattelandsbuurtwinkels. De studie die de criteria zal vastleggen voor de evaluatie van de projecten zal worden uitgevoerd door professor Gino Van Ossel van de Vlerickschool. De beoordeling van de projecten zal daarna door een onafhankelijke jury gebeuren. Het wordt een zeer open procedure, waarbij alle instanties die willen,

projecten zullen kunnen indienen. Er wordt voor dit project ongeveer 1 miljoen euro uitgetrokken op budgetten van de minister van Economie en van de minister-president.

Over de havenpolitiek zegt de minister dat dat in eerste instantie tot de bevoegdheid van minister Peeters behoort. De minister is van oordeel dat er in deze materie moet worden afgestapt van de oude benadering, waar elke streek voor zijn eigen haven opkwam. We moeten nu komen tot een strategisch beleid waarbij de verschillende havens zich specialiseren en zich op elkaar afstemmen, zodat ze complementair kunnen werken. De havens realiseren zich dat er moet worden samengewerkt.

De classificatie tot topbedrijvenlocatie wordt bepaald door het beantwoorden aan een aantal criteria, die zijn opgenomen in de handleiding voor de aanleg en het beheer van bedrijventerreinen. Die handleiding is op de website van de administratie Economie te raadplegen. In Vlaanderen beantwoordt geen enkel terrein aan de criteria. In Nederland zijn er wel enkele voorbeelden.

Over de opvolging van de beslissingen van de rondetafelconferentie in de automobielsector zegt de minister dat de twaalf afgesproken maatregelen zijn vertaald in een monitoringtabel. Er is een opvolging in werkgroepen, die regelmatig samenkomen. De heer Gijsen blijft verantwoordelijk en er is een maandelijks terugkoppeling en overleg met het beleid om een en ander verder op te volgen. Er is een betrokkenheid van de vakbonden in alle vier de werkgroepen.

De minister verklaart dat het callsysteem voor de groeipremie inderdaad niet ideaal is, maar dat er voorlopig nog geen beter systeem is gevonden. Het systeem wordt in 2006 dus voortgezet.

De minister zegt dat er geen aparte Vlaamse cijfers bekend zijn voor wat het percentage van investering in ICT betreft. Voor Wallonië zijn die cijfers er wel, omdat dat wordt opgevolgd door een specifieke instelling, de Agence Wallonne des Télécommunications, die daarover Waalse statistieken bijhoudt. De minister wil bij het Nationaal Instituut voor de Statistiek navraag doen voor wat Vlaamse cijfergegevens betreft.

De administratieve vereenvoudiging zal volgens de minister via het VLAO verlopen. Er is een vraag van de federale staatssecretaris voor Administratieve

Vereenvoudiging over een afstemming van de front-offices. De minister zegt dat het beleid voor de organisatie van de loketten moet uitgaan van de gebruikers, en dat zijn in dit geval de bedrijven. VLAO is echter geen uniek loket, maar een toegangspoort tot de diensten van de Vlaamse overheid.

De minister zegt dat het maatschappelijk verantwoord ondernemen een belangrijk aandachtspunt is voor het beleid. Hier moet zeker nog aan gewerkt worden. Het maatschappelijk verantwoord ondernemen is ook voor een groot stuk al verankerd in onze sociaal-economische en milieuwetgeving. In andere landen is dat in veel mindere mate het geval. Vandaar dat de minister sterk op dit aspect focust bij het uitbouwen van het beleid voor internationaal ondernemen.

De minister geeft toe dat er moet worden opgetreden tegen de 'deadweight' bij de opleidingssteun en bij de adviessteun. Bij de klassiek opleidingssteun liep dat op tot 80 procent en bij de adviesondersteuning zelfs nog meer. Daar is onder andere aan verholpen door alles wat onder verplichte adviezen en onder verplichte opleidingen valt uit het systeem te verwijderen. Daarnaast werden ook de grote ondernemingen geweerd uit de ondernemerschapportefeuille. Die is beperkt tot de KMO's. Om 'deadweight' te vermijden heeft de Vlaamse overheid er alle belang bij om de ondernemerschapportefeuille zo simpel mogelijk te houden. Die mag niet langer aangestuurd worden door de consultancybedrijven, waar de kleine ondernemingen hoe dan ook minder toegang toe hebben. In het bekend maken van de maatregelen hebben de middenveldorganisaties volgens de minister ook een rol te spelen. Voor grote bedrijven zullen er later specifieke maatregelen worden ontwikkeld.

Over de ondernemerschapportefeuille zegt de heer *Koen Van den Heuvel* dat de SERV-partners toch niet overtuigd zijn over de stijging van de middelen.

De *minister* antwoordt dat ze hierover een gesprek heeft gehad met de SERV en dat de opmerkingen punt per punt werden besproken. De SERV-partners zitten echter zelf niet op dezelfde lijn. VOKA is van oordeel dat de grote bedrijven niet mogen uitgesloten worden van de ondernemerschapportefeuille. De vakbonden op hun beurt vroegen om de opleidingen uit de ondernemerschapportefeuille te halen. De minister wil op beide zaken niet ingaan. Wat de opleidingen betreft, is er in elk geval een andere finaliteit van de opleidingssteun voor werkgevers en die voor

werknemers. Opleiding ten behoeve van de onderneming, moet volgens de minister binnen de ondernemerschapportefeuille blijven.

Het systeem van de ondernemerschapportefeuille bestaat erin dat men slechts een bepaald percentage van de ontvangen steun aan één van de onderdelen van de portefeuille kan besteden. Dat is onder andere ingegeven om de fraudegevoeligheid van het systeem te verkleinen. Daardoor ontstaat de indruk dat er minder steun wordt gegeven aan één van de onderdelen, terwijl daarentegen het totaalpakket meer steun betekent.

De heer *Koen Van den Heuvel* zegt dat er nog een en ander schort aan het kenbaar maken van de diverse maatregelen. Er is bij de bedrijven grote onwetendheid over alle maatregelen, die bovendien van verschillende beleidsniveaus uitgaan. Communicatie moet een permanente bekommernis zijn.

De *minister* antwoordt dat dit een opdracht voor VLAO is. Er moet een elektronische toegang komen tot de informatie. Binnen VLAO zal men ook met accountmanagers voor de diverse sectoren werken. Er wordt echter nog veel gebrek aan kennis over de steunmaatregelen op het terrein gesignaleerd. De minister is van plan om de kennismakingsinitiatieven die er tot nu toe zijn geweest door te lichten, zodat er lessen kunnen worden getrokken uit het verleden.

Wat de bedrijventerreinen aangaat, zegt de heer *Jan Peumans*, dat daarover inderdaad verschillende administraties met elkaar moeten overleggen. Op dat vlak schort er wel een en ander. Ook na de BBB-operatie is het niet zeker dat het tot een efficiënt overleg tussen de departementen zal komen.

De *minister* zegt dat er ook goede voorbeelden van samenwerking tussen administraties zijn. Zo is er een task force buitenlandse investeringen opgericht waar alle betrokken diensten en agentschappen van de Vlaamse overheid in vertegenwoordigd zijn en die vergadert onder leiding van de vroegere leidende ambtenaar van de Dienst Investeren Vlaanderen. De taskforce moet onder andere ook signaleren als er structurele problemen zouden opduiken.

III. Indicatieve stemming

Voor de stemming kondigen mevrouw Annick De Ridder en de heren Jan Peumans, Koen Van den Heuvel en André van Nieuwerkerke aan dat ze een

motie van aanbeveling zullen indienen tot besluit van de bespreking van de beleidsbrief 'economie en ondernemen'.

De bepalingen die tot de bevoegdheden van mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel behoren worden bij de indicatieve stemming aangenomen met 9 stemmen voor bij 5 onthoudingen.

DEEL II : BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER FRANK VANDENBROUCKE, VICE-MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WERK, ONDERWIJS EN VORMING

De bevoegdheden van de heer van de heer Frank Vandebroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, hebben voor wat de behandeling in de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie betreft, betrekking op de volgende bepalingen :

Decreetsbepalingen: Artikels 14 (pr. 52.10, 52.20, 52.40), 25, 54, 80 en 140

Begrotingstabel – afdeling I: Programma's 52.1, 52.2, 52.4 (behalve ba. 41.07, 41.09)

Begrotingstabel – afdeling V: Herplaatsingsfonds

Samen met de begroting werd de beleidsbrief Werk, beleidsprioriteiten 2005-2006 (*Parl. St.* VI. Parl. 2005-06, nr 569/1) besproken.

I. Toelichting door de minister

Samen met de beleidsbrief Werk vormt het in januari 2005 met de sociale partners afgesloten Vlaams Werkgelegenheidsakkoord 2005-2006 het kader voor het te voeren Vlaamse arbeidsmarktbeleid in 2006. Het akkoord 2005-2006 betekende in 2005 voor de begroting voor werk een extra bestedingsmarge van 23,1 miljoen euro die ook in 2006 opnieuw beschikbaar is.

Daarnaast blijft de budgettaire impact van vroegere akkoorden, met name het Vlaams werkgelegenheidsakkoord van 21 maart 2003 en van de ondernemingsconferentie van december 2003, onverminderd doorgaan in 2006. Voor de programma's van de orga-

nisatieafdeling 52 Werkgelegenheid betreft het respectievelijk 25,7 en 39,0 miljoen euro op jaarbasis.

De forse opstoot – 2006 in vergelijking met 2005 – in de uitgavenkredieten van de programma's 52.10 Beroepsopleiding en 52.40 Werkgelegenheid heeft niet zozeer te maken met een verhoging van budget, maar is in hoofdzaak terug te voeren tot een gewijzigde werkwijze bij de toewijzing van de middelen die gepaard gaan met de akkoorden en de conferentie. Tot en met 2005 werden die middelen in de begroting apart gehouden op provisiebasisallocaties en van daaruit pas in de loop van het begrotingsjaar via regeringsbesluit overgeheveld naar de functionele Werk-basisallocaties. Vanaf het begrotingsjaar 2006 werden bijna al deze middelen van bestaande akkoorden meteen geïncorporeerd in de Werkbegroting (organisatieafdeling 52).

Volledig nieuw en dus wel netto bijkomend in 2006, is een binnen het programma 52.40 toegewezen provisie ten bedrage van 20 miljoen euro (zie basisallocatie 00.10). Van deze nog over de gepaste kostenplaatsen te verdelen provisie zal 16 miljoen bestemd worden voor Werk de overige 4 miljoen voor maatregelen Sociale Economie. De klemtoon van de aanwending van dat extra budget zal – in het verlengde van de maatregelen van het federaal Generatiepact – komen te liggen op het faciliteren van de eindloopbaanproblematiek, het bestrijden van de jeugdwerkloosheid en het wegwerken van drempels voor andere kansengroepen.

De minister licht vervolgens de twee doelstellingen van de begroting voor werk toe.

1. Meer mensen aan het werk

De werkzaamheidsgraad evolueerde positief. Vooral in 2004 nam de werkgelegenheid fors toe tot een werkzaamheidsgraad van 64,3 procent. Niettegenstaande die evolutie blijven we nog ver verwijderd van de doelstelling uit het Pact van Vilvoorde en uit de Europese Werkgelegenheidsrichtsnoeren die de arbeidsdeelname op 70 procent vooropstelt.

Een substantiële toename van de werkgelegenheid wordt beoogd via evenredige arbeidsmarktdeelname van alle kansengroepen. In 2006 gaat versterkte aan-

dacht naar ouderen, allochtonen, personen met handicap en kortgeschoolde jonge werkzoekenden.

1.1 Sluitende aanpak

Dankzij de vanaf 2003 bijgekomen middelen ingevolge van de werkgelegenheidsakkoorden en vooral van de ondernemingsconferentie en gekaderd binnen haar nieuwe beheersovereenkomst die geldt voor de periode 2005 tot 2009, werkt de VDAB voluit aan de realisatie van de doelstelling 'meer mensen aan het werk'. De VDAB ontplooit hiertoe een actieve toeleiding naar werk van kortdurig én langdurig werkzoekenden via de zogenaamde sluitende aanpak. De basisgedachte daarbij is dat iedere werkzoekende recht heeft op een aangepast en gratis aanbod gericht op duurzame tewerkstelling, met inbegrip van de toegang tot gratis beroepsopleiding. We onderscheiden een preventief luik: vooral gericht op nieuw ingeschreven kortdurig werkzoekenden en een curatief luik gericht op langdurig werkzoekenden. Meer dan ooit wordt deze VDAB-begeleiding maatwerk via een nieuw getrappt begeleidingsmodel waarbij men uitgaat van de individuele behoefte van elke werkzoekende. De sluitende aanpak vereist in 2006 een budget van 33 miljoen euro.

In het kader van de sluitende aanpak wordt ook werkervaring aangeboden als opstap naar duurzame tewerkstelling. Zo kunnen vanaf dit jaar en ook in 2006 voor 3 miljoen euro 180 extra plaatsen in het WEP+ programma worden gecreëerd en zal de VDAB 2,5 miljoen euro toekennen voor een beperkte tegemoetkoming aan 1250 tewerkgestelden in de invoegeconomie.

1.2 Terugdringen van de jeugdwerkloosheid

Op 14 oktober 2005 keurde de Vlaamse Regering een actieplan jeugdwerkloosheid goed. Dat plan voorziet in een tweejarige uitvoering onder beheer van de VDAB met als uitvoerende partners 13 steden en gemeenten: laaggeschoolde werkloze jongeren worden intensief begeleid en opgeleid. Hiertoe werd uit resterende provisiemiddelen van de begroting 2005 nog 6,1 miljoen euro geput en voor dit jaareinde toegewezen aan de VDAB voor het afsluiten van convenants. In 2006 wordt het tweede luik geactiveerd en daarbij zal onder bevoegdheid van minister van Sociale Economie Van Brempt nog 4 miljoen euro

worden vrijgemaakt voor het creëren van banen in de sociale economie.

1.3 Arbeidsmarktdeelname van allochtonen

Vlaanderen slaagt er onvoldoende in om kansen te scheppen voor allochtone werkzoekenden: de arbeidsdeelname van Vlaamse niet-EU burgers is in internationaal perspectief gezien erg laag 38,5 procent tegenover een gemiddelde van 54 procent in de EU-25. De kloof met de arbeidsparticipatie van Vlamingen met Belgische nationaliteit bedraagt maar liefst 26,4 procent.

De VDAB (zie haar basisallocatie 41.08 van programma 52.40) voorziet in 2006 in 9,6 miljoen euro voor inwerkingsbeleid, met klemtoon op inwerkingstrajecten voor anderstalige nieuwkomers en voldoende opleidingskansen voor alle personen van allochtone afkomst.

Een coherent diversiteitsbeleid wordt ook gevoerd via het door de administratie Werkgelegenheid begeleid en jaarlijks binnen VESOC te actualiseren 'VESOC actieplan voor evenredige arbeidsdeelname en diversiteit'. Zo voorziet men ook in 2006 de financiering van projecten van de sociale partners en van de eigen organisaties van de kansengroepen en van een 400-tal diversiteitsplannen in ondernemingen. Dit voor een bedrag van 5,1 miljoen euro (zie basisallocatie 33.04 van programma 52.4).

De bedrijfssectoren sensibiliseren via de met hen afgesloten sectorconvenants hun achterban voor het opnemen van acties die diversiteit op de werkvloer bevorderen.

Het verbeteren van de arbeidsmarktkansen van allochtonen vormt in 2006 een prioriteit. Er wordt gestreefd naar een bijsturing van de diverse projecten. Het formuleren van duidelijke en meetbare resultaten staat daarbij voorop.

4.4 Het wegwerken van knelpuntvacatures

Ondanks het ruime aanbod van werkzoekenden zijn er in Vlaanderen een groot aantal knelpuntberoepen of knelpuntvacatures die moeilijk ingevuld geraken.

In uitvoering van de ondernemingsconferentie werd al in 2004 een premie van 150 tot 250 euro ingevoerd

voor opleidingen die toeleiden naar een knelpuntberoep. Vanaf 2004 wordt hiervoor 3 miljoen euro extra toegewezen aan de VDAB. Deze inspanning blijft gehandhaafd in 2006.

Vanuit de begroting voor 2005, provisie Werkgelegenheidsakkoord 2005-2006, kon de VDAB eenmalig maar voor tweejaarlijkse aanwending en dus ook voor gebruik in 2006, een extra dotatie van 6,1 miljoen euro bekomen. Deze 6,1 miljoen laat toe op jaarbasis 1.000 opleidingen aan te bieden die toeleiden naar beroepen met knelpuntkarakter.

1.5. Meer mensen aan het werk houden, ook na herstructureringen

Werknemers die het slachtoffer worden van faillissementen, herstructureringen of collectief ontslag biedt men via het Herplaatsingsfonds de middelen om outplacement te bekostigen (via de curator). Dit systeem kent een redelijk succes, maar wordt momenteel grondig geëvalueerd en zo nodig aangepast bijvoorbeeld om kleinere faillissementen meer aan bod te laten komen. De toezeggingssom van het Herplaatsingsfonds bedraagt 4,4 miljoen euro.

Sinds juli 2005 kunnen werknemers die na een herstructurering en via een actieve herplaatsingsprocedure opnieuw werk vinden, rekenen op een weerwerkpremie. De idee van een weerwerkpremie ten gunste van oudere werknemers die na een actieve bemiddeling weer aan het werk gaan, is ook in het generatiepact overgenomen. Voortaan kunnen alle oudere werklozen vanaf dag één aanspraak maken op een premie.

In de begroting 2005 was voor de weerwerkpremie 6,5 miljoen uitgetrokken, maar die is inmiddels wegens een benutting die lager ligt dan verwacht, geheroriënteerd. Voor 2006 is er op basisallocatie 34.03 13,5 miljoen euro uitgetrokken.

Gezien de bereidheid van de federale regering om een dergelijke maatregel te veralgemenen zal de minister aan de Vlaamse Regering en sociale partners voorstellen om een maatregel uit te werken waarbij een werkgever die een oudere werkloze aanwerft, recht krijgt op een forse Vlaamse tewerkstellingspremie. Want ook de werkgever heeft een extra stimulans nodig om oudere werklozen aan te werven. Daartoe bestaat in principe een regionale mogelijkheid die tot op heden onbenut bleef. Het VDAB-decreet voorziet

dat de VDAB tegemoetkomingen kan toekennen met als doel de aanwerving en plaatsing van werkzoekenden te bevorderen.

2. Meer ruimte voor talenten

2.1 Het erkennen van verworven competenties

Met het decreet van 30 april 2004 heeft de Vlaamse overheid een instrument in handen voor de erkenning van verworven competenties. Het uitvoeringsbesluit bij dit decreet werd goedgekeurd op 23 september 2005. 2006 wordt het jaar waarin dit decreet in de praktijk vorm krijgt. Burgers zullen de kans krijgen een titel van beroepsbekwaamheid te verwerven voor tien beroepen. De keuze voor deze beroepen werd gemaakt onder meer op basis van het knelpuntkarakter van het beroep en de kansen voor tewerkstelling van kansengroepen. Er wordt gerekend op 2000 aanvragen.

2.2 Stimuleren van leren

In 2005 werd de balans opgemaakt van anderhalf jaar uitreiken van opleidings- en begeleidingscheques voor werknemers. Het succes van deze cheques bleek zeer groot zeker wat de 'omzet' betreft. Zo zullen in 2005 voor circa 13,6 miljoen cheques uitgegeven worden door de VDAB.

2.3 Structurele uitbouw van de centra voor loopbaanbegeleiding

Via het ESF-agentschap en met medesubsidiëring vanuit ESF-doelstelling 3-middelen konden in 2005 reeds 12 centra voor loopbaanbegeleiding erkend worden voor een bedrag van 2,4 miljoen euro (in uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Regering van 27 augustus 2004). Naast de 12 reeds erkende centra loopt momenteel een tweede oproep waarmee beoogd wordt om nog vier centra te erkennen. Ook de VDAB biedt loopbaanbegeleiding aan en wisselt haar ervaring terzake regelmatig uit met de andere externe centra.

De minister verklaart tot slot dat in het kader van de toelichting niet kan worden ingegaan op elk aspect van het werkbeleid. Voor de gecontinueerde 'reguliere' maatregelen zoals de traditionele tewerkstellingsprogramma's, de aanmoedigingspremies, de

universele dienstverlening van de VDAB, de werk-winkels enzovoort, verwijst hij naar de beleidsbrief en naar het begrotingsstuk met de toelichting bij de uitgavenbegroting.

II. Bespreking

Mevrouw *Anissa Temsamani* zegt dat haar fractie van oordeel is dat de overheid moet ingrijpen om de schrijnende onrechtvaardigheden op de arbeidsmarkt weg te werken. Zeer belangrijk daarbij is een doelgericht beleid voor het wegwerken van de blijvende achterstand van kansengroepen. Als die achterstand niet wordt weggewerkt, dreigt de maatschappij een grote groep mensen te marginaliseren, waardoor het gunstige effect van het algemene werkgelegenheidsbeleid verloren gaat. Bijzondere aandacht voor kansengroepen is volgens de spreker meer dan ooit nodig.

Uit een evaluatie van de toeleiding vanuit de VDAB naar knelpuntberoepen, blijkt dat kansengroepen onvoldoende bereikt worden met de opleidingsinitiatieven. Zijn er nog bijkomende doelgerichte acties in het vooruitzicht gesteld voor het beter bereiken van kansengroepen op het vlak van toeleiding naar knelpuntberoepen en op het vlak van opleidingsaanbod? Hoe zal er bijvoorbeeld voor gezorgd worden dat opleidingscheques bij kansengroepen terechtkomen?

Mevrouw Temsamani is van oordeel dat in het beleid naar kansengroepen alles moet gezet worden op opleiding, op het verbeteren van competenties en attitudes en op een betere toeleiding naar jobs.

Er spelen bij de tewerkstelling van kansengroepen volgens dezelfde spreker echter ook nog andere factoren. Zo zijn er uitsluitingsmechanismen, die niet alleen bij allochtonen, maar ook bij ouderen een negatieve invloed op de tewerkstellingskansen hebben. Hoe gaat de minister optreden tegen die uitsluitingsmechanismen, bijvoorbeeld bij sollicitaties? Er wordt met positieve rolmodellen gewerkt in het geval van allochtonen. Maar hoe kan men een positieve houding van de werkgevers creëren tegenover oudere werkzoekenden, bijvoorbeeld diegenen die na een herstructurering geen werk meer vinden?

Mevrouw Temsamani is van oordeel dat er bij de optie om werkzoekenden aan te sporen om zelfstandig ondernemer te worden een te grote focus is op het innoverend ondernemen. Dat blijkt uit het beleid

dat minister Moerman wil voeren en dat gericht is op innoverend zelfstandig ondernemen.

Ten slotte vraagt mevrouw Tamsamani welke plaats de minister ziet voor de sociale economie in de geïntegreerde aanpak voor werk.

Mevrouw *Annick De Ridder* verwijst met betrekking tot het diversiteitsbeleid naar de engagementsverklaring waarin werd vooropgesteld dat er aandacht zou worden besteed aan de evenredige participatie op de arbeidsmarkt waarin streefcijfers zijn opgenomen van te bereiken aantallen tegen eind februari 2006 voor de tewerkstelling van kansengroepen. Er zouden 13.400 vacatures worden verzameld, waarvan er 5480 zouden worden ingevuld door mensen uit kansengroepen. In hoeverre hebben de werkgevers de afgesproken streefcijfers bereikt?

In verband met het Generatiepact vraagt mevrouw De Ridder of er al overleg is geweest over de besteding van de bijkomende middelen. Zullen er middelen beschikbaar zijn voor dienstencheques, die toch in het regeerakkoord zijn ingeschreven? Wat kan voor de uitvoering van het Generatiepact nog verwacht worden binnen het bevoegdheidsdomein werk?

Het Generatiepact bepaalt ook dat de sociale partners tegen eind 2006 in overleg met de gewesten een opleidingsagenda moeten vastleggen. Welke kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen moeten daar volgens de minister in worden opgenomen?

Mevrouw De Ridder vraagt wat de rol van de uitzendsector kan zijn bij de Individuele Beroepsopleiding. Mag die sector zich daarin inschrijven en wat staat daartegenover in ruil?

De fractie van mevrouw De Ridder hecht veel belang aan de tendering. Is er al een evaluatie van de bestaande projecten en experimenten? Is dat een strenge evaluatie? Er moet toch rekening mee worden gehouden dat de projecten zich naar moeilijke doelgroepen richten.

Bij de sluitende aanpak van werkzoekenden is nu de groep van 40-jarigen aan de beurt. Hoe verloopt de doorstroming tussen VDAB en RVA? Wordt er op toegezien dat ook het Waalse Gewest zijn verantwoordelijkheid opneemt?

Mevrouw De Ridder vraagt wat de concrete inhoud is van het geïntegreerde beleid inzake 'leren ondernemen' en wat de rol van de VDAB is?

De spreker haalt ook het convenant aan met 13 steden en gemeenten, waar ook de VDAB bij betrokken is, voor het aanpakken van de werkloosheid van laaggeschoolde jongeren. Wat moeten we ons daarbij voorstellen en zijn er budgetten voor uitgetrokken?

Over het SERV-rapport met betrekking tot de werkloosheidsvallen, vraagt de spreker welke maatregelen worden overwogen om die werkloosheidsvallen weg te werken. Dit moet vooral op het federaal niveau worden aangepakt. Waar zijn er raakpunten met Vlaamse beleidsmaatregelen?

Mevrouw De Ridder merkt op dat telewerken niet wordt vermeld in de beleidsbrief. Wat is opvatting van de minister hierover?

Het Vlaams Parlement keurde tijdens de vorige legislatuur het decreet op het Charter van de Werkzoekende goed. Mevrouw De Ridder vraagt of er al uitvoeringsbesluiten zijn bij dat decreet?

Ten slotte heeft mevrouw De Ridder nog vragen bij de tewerkstelling van werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten. De overgangssituatie loopt af op 1 mei 2006. Zal die overgangsmaatregel worden verlengd? Is de minister voorstander van het opheffen van de belemmeringen van het vrije verkeer van werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten na 1 mei 2006? Heeft de minister gegevens over de impact van de beperkingen op het vrije verkeer van werknemers? Hoeveel mensen uit die groep hebben het statuut van zelfstandige aangevraagd?

Volgens de heer *Jan Laurys* zijn ongekwalificeerden, allochtonen en ouderen de drie doelgroepen die het meest in de verdringing komen op de arbeidsmarkt. Ze krijgen aandacht in de beleidsbrief en hij denkt dat er de komende jaren extra veel inspanningen moeten gedaan worden. Hij vermoedt trouwens dat de uitstroom van ongekwalificeerde arbeidskrachten uit het onderwijs onderschat wordt. Er moeten dringend maatregelen genomen worden om, zoals in het Pact van Vilvoorde afgesproken is, die uitstroom minstens te halveren. Het minimum is dat de ongekwalificeerden op het niveau van een beginnende beroepsbeoefenaar gebracht worden. Iedere werkzoekende zou dergelijk aanbod minimaal moeten krijgen.

De heer Laurys verwijst naar Nederland waar men overweegt om die mensen tot de leeftijd van 23 jaar te verplichten tot het volgen van een opleiding, zoniet krijgen ze geen uitkering of ondersteuning meer. De inspanningen naar de deeltijds lerenden passen daar

ook in. In die zin zijn de afspraken over 100 extra tewerkstellingsplaatsen en het groeipad van 500 plaatsen een goede evolutie.

In dat verband benadrukt de heer Laurys dat het belangrijk is dat de juiste doelgroepen bereikt worden met het systeem van de opleidingscheques.

De beleidsbrief verwijst ook naar de herwaardering van TSO en BSO. Naast de voortrekkersscholen in het kader van 'accent op talent' wil men nu ook voortrekkersbedrijven aantrekken. Er is trouwens al gesproken over leerlingen meer dwingend te richten naar het nijverheidsonderwijs. De heer Laurys denkt dat dergelijke verplichting op ethische bezwaren stuit. Hij vindt het echter ontoelaatbaar dat leerlingen afstuderen in algemeen vormende secundaire richtingen waarmee ze niets zijn op de arbeidsmarkt, terwijl het nijverheidsonderwijs te weinig leerlingen telt.

Het diversiteitbeleid is een heet hangijzer. De heer Laurys verwijst naar de evaluatienota van het HIVA over de diversiteitplannen tot 2002. De studie is van de hand van Miet Lamberts. De conclusie luidt dat op het vlak van de mentaliteit en de openheid voor tewerkstelling van allochtonen wel vooruitgang geboekt is, maar dat er niet meer allochtonen aan de slag zijn. De invoering van de streefcijfers na 2002 zou wel tot gunstigere resultaten leiden. Het is nodig om in die richting voort te werken. Quota's zijn geen goede oplossing. De administrateur-generaal van de VDAB is daar ook tegen. Hij zegt terecht dat werkgevers dan meer zullen rekruteren buiten het officiële circuit. Daardoor zullen allochtonen nog minder kansen krijgen. Bedrijven moeten de beste kandidaat kiezen maar zoveel mogelijk kansen bieden aan allochtonen. De toestand in Frankrijk heeft aangetoond dat men een en ander niet mag laten aanslepen. De mainstreaming en de diversiteittoets zijn stappen in de goede richting.

De heer Laurys vraagt hoe de werkzaamheidsgraad kan worden opgedreven voor de doelgroepen min 25 jaar en plus 45 jaar. Hij stelt vast dat bij de aanwervingen het aandeel van de 45-plussers slechts 4,5 procent bedraagt. Een gericht beleid naar oudere werkzoekenden is dus nodig.

De heer Laurys vindt het belangrijk dat nagegaan wordt wat er kan gedaan worden om het werk voor vijftigplussers aantrekkelijker te maken. De heroriëntering van de weerwerkpremie is niet ideaal maar kan een steun betekenen. Misschien moet er ook nagedacht worden over een betere loopbaanbegeleiding van die groep. Dat staat trouwens in het Generatie-

pact. Kan het Herplaatsingsfonds niets ondernemen voor oudere werkzoekenden? Dat komt nu pas tussen na ontslag.

Er is zeker behoefte aan transparantie en coördinatie tussen alle tewerkstellingsmaatregelen en niet alleen op Vlaams maar ook op federaal niveau. Eén loket is vrij moeilijk, maar een informaticaprogramma met alle steun- en tewerkstellingsmaatregelen moet toch mogelijk zijn. De heer Laurys stelt voor om op de elektronische identiteitskaart het tegoed van een werkzoekende aan steun op te laden. Die werkzoekende kan zich dan zo bij de werkgever aanbieden.

Over de regionalisering van de sociaal-economische hefboomen om een Vlaams arbeidsmarktbeleid te kunnen voeren, vraagt de heer Laurys hoe de minister staat tegenover een met het federaal niveau af te spreken inschakelingsbonus. Daarmee bedoelt hij een bonus aan het gewest voor elke werkzoekende die werk vindt, en daardoor minder kost aan de sociale zekerheid.

De heer Laurys denkt dat het versterken van de sociale inspectie dringend nodig is. Er moet ook meer samengewerkt worden binnen Europa. De minister zal ook betrokken worden bij de beslissing over het al dan niet aanhouden van de overgangsmaatregelen voor de tewerkstelling van werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten na 1 mei 2006. CD&V heeft dienaangaande ook een voorstel gedaan en denkt dat het volledig afschaffen geen goede zaak zou zijn. Er is misschien wel behoefte aan het versoepelen van de zware administratieve last van een arbeidsmarktonderzoek. Nuttig is wel dat er een soort meldingsplicht bestaat. Elke buitenlandse werknemer zou zich dan moeten aanbieden bij een meldpunt, zodat er gecontroleerd kan worden.

De overdracht van de beschutte werkplaatsen naar het bevoegdheidsdomein sociale economie is laat op gang gekomen. De sector kijkt er met argusogen naar. Het probleem is dat beschutte werkplaatsen een andere bedrijfscultuur kennen dan de sociale werkplaatsen. Het is nodig dat men de tewerkstellingskansen van de doelgroepen van de beschutte werkplaatsen garandeert. Men moet ook zorgen voor het verzoenen van de verschillende bedrijfsculturen. Dat zal de achterdocht wegnemen.

De heer Laurys zegt dat andere, meestal aanpalende regio's zoals het Hageland, negatieve effecten van het Limburgplan of voordien de Europese steunregio's, ondervinden. Bedrijven trekken soms weg om zich in Limburg te vestigen. De spreker vraagt of

het Limburgplan niet ruimer geïnterpreteerd moet worden zodat de volledige regio met dezelfde sociaal-economische kenmerken afgebakend wordt. Dat valt immers niet altijd samen met de administratieve grenzen.

SERR en RESOC zouden op kruissnelheid moeten zijn. De spreker heeft de minister gevraagd of het de inspanning waard was en een verbetering betekent. Het standpunt van CD&V is dat er, nu ze er eenmaal zijn, het beste van gemaakt moet worden. De financiering na 2006 is nog onduidelijk. Het zou niet goed zijn dat er, nu eenmaal die overlegstructuur op gang gebracht is, een lacune zou vallen bij de overdracht van het gewest naar de gemeente.

Wat de VDAB betreft, moet de evolutie afgewacht worden. De heer Laurys vindt de compartimentering een goede zaak. Er worden nog wat achterhoedegevechten geleverd over de splitsing tussen de actor- en de regierol. De interimsector zou wel een goede rol kunnen spelen in het arbeidsmarktbeleid. Sommigen zijn nog steeds van oordeel dat de VDAB zijn volledige actorrol moet overlaten aan de privésector. Dat is vooralsnog geen goed idee. De actorrol is immers een inspiratie voor de regierol. Als de actorrol volledig in handen van de privésector zou komen, zou immers bij een schaarse vraag of aanbod op de arbeidsmarkt de basisdienstverlening in het gedrang kunnen komen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen, Trivisie, leernetwerken staan achteraan in de beleidsbrief. Het belang daarvan mag niet overschat worden, vaak komen ze enkel aan bod als er ruimte is in de economie. Als het economisch moeilijker gaat, wordt één en ander teruggeschroefd. Het rendement is niet altijd in verhouding tot de opbrengst.

De heer Laurys komt ook nog terug op de besparingen die zijn doorgevoerd op de aanmoedigingspremies tijdskrediet. Moet dat aanmoedigingsbeleid niet met positieve maatregelen worden gereactiveerd in het kader van het Generatiepact ?

De heer Laurys heeft verder nog een vraag in verband met basisallocatie 33.13 die betrekking heeft op de subsidie voor de ESF-agentschappen. Er wordt vermeld dat er middelen moeten worden uitgetrokken voor een flexibele arbeidsorganisatie, een afstemming van privéleven en arbeid en een flexibele kinderop-

vang. Het lid wil weten of er in dit verband reeds initiatieven genomen werden.

Basisallocatie 41.04 heeft betrekking op de dotatie aan de VDAB, het krediet stijgt met 2,65 procent. Het betreft een stijging met 1.280.000 euro. 300.000 euro wordt naar het onderwijs overgedragen. Hiervoor wordt er geen verantwoording gegeven. De spreker wil hierover meer duidelijkheid.

De spreker vraagt wat de stand van zaken is met betrekking tot de regularisatie van nepstatuten, die is opgenomen in basisallocatie 41.05. In principe zou alles geregeld zijn behalve de GESCO's, omdat er daarmee problemen waren in verband met onder meer sociale zekerheid en trekkingsrechten.

De heer *Rob Verreycken* heeft een aantal specifieke vragen omtrent de VDAB-begroting:

- bevat de begroting 2006 VDAB een code waarop in 2005 betalingen werden verricht aan de NV T-groep? Zo ja, dewelke en voor welk bedrag?
- bevat de begroting VDAB een code waarop in 2005 betalingen werden verricht aan T-interim? Zo ja, dewelke en voor welk bedrag?
- bevat de begroting VDAB een code waarop in 2005 betalingen werden verricht aan de firma Ascento? Zo ja, dewelke en voor welk bedrag?
- bevat de begroting VDAB een code waarop in 2005 betalingen werden verricht aan de firma Skill-Pooling? Zo ja, dewelke en voor welk bedrag?
- bevat de begroting VDAB een code waarop in 2005 betalingen werden verricht aan de firma Marverco? Zo ja, dewelke en voor welk bedrag?
- bevat de begroting VDAB een code waarop in 2005 betalingen werden verricht aan de firma Ergonise? Zo ja, dewelke en voor welk bedrag?
- bevat de begroting VDAB een code waarop in 2005 betalingen werden verricht aan de firma Construct Interim? Zo ja, dewelke en voor welk bedrag?
- bevat de begroting VDAB een code waarop in 2005 betalingen werden verricht aan de firma Ergoflex? Zo ja, dewelke en voor welk bedrag?

- een gedetailleerde toelichting bij de code 12.1 ‘algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheid’, goed voor stijging naar 113.608.000 euro;
- een gedetailleerde toelichting bij de code 12.11 ‘algemene werkingskosten’, goed voor stijging naar 104.858.000 euro;
- een gedetailleerde toelichting bij code 11.12 ‘overige bezoldigingselementen’, goed voor 19.100.000 euro;
- een gedetailleerde toelichting bij code 74.4, ‘verwerving van patenten, octrooien en andere onchamelijke zaken’.

De heer *Jan Peumans* hecht veel belang aan goede overheidscommunicatie. Hij pleit er daarom voor dat de overheidswebsites up-to-date worden gehouden. Hij signaleert dat de website over de ondernemingsconferentie 2003 al geruime tijd niet is aangepast.

De heer Peumans vraagt wat het aandeel van het departement Werk is bij de implementatie van de maatregelen die op de ondernemingsconferentie zijn afgesproken.

Over de proeftuinen tendering merkt hij op dat er daarvoor een regionale verdeling in zeven regionale percelen is gebeurd. Welke criteria werden gehanteerd voor die regionale verdeling?

Met betrekking tot de werkloosheids- en inactiviteitsvallen zegt de heer Peumans dat Vlaanderen toch wel initiatieven kan nemen. Zo zijn er mobiliteitsovereenkomsten met de NMBS en de Lijn. Er was ook het snorfietsenproject van de VDAB, dat blijkbaar wordt afgeschaft. Welke evaluatie kan er van die mobiliteitsprojecten worden gemaakt?

Over het probleem van de hoge werkloosheidsgraad van laaggeschoolde jongeren merkt de heer Peumans op dat dat niet alleen een probleem is van de grote steden. Ook de werkloosheidscijfers van deze doelgroep in plattelandsgemeenten liggen hoog. De specifieke projecten in 13 steden en gemeenten zijn volgens hem dan ook te beperkt. Waarom worden de andere gemeenten niet geholpen met een dergelijke bijkomende ondersteuning?

Over het toeleiden van jongeren naar het technisch onderwijs, stelt de heer Peumans vast dat misschien

naar de verkeerde personen wordt toegewerkt. Men kan inderdaad proberen jongeren te overtuigen om technisch onderwijs te volgen, maar moet men zich niet meer naar de ouders richten? Volgens hem zijn zij het die uiteindelijk de beslissing nemen of hun zoon of dochter al dan niet naar het technisch onderwijs gaat.

Mevrouw *Miet Smet* heeft het over de cultuur van de VDAB. Volgens haar was die altijd veel meer gericht op begeleiding en helpen van werkzoekenden, maar te weinig op het stimuleren van de verantwoordelijkheid van de werkzoekenden (sanctionering). Is er een cultuuromslag bij de VDAB in het kader van de sluitende aanpak?

De werklozen worden in categorieën ingedeeld. Volgens mevrouw Smet zou ook arbeidsgeschiktheid als een parameter moeten worden gehanteerd. Kan men een categorie arbeidsongeschikten invoeren? Kan er een specifiek beleid voor dergelijke arbeidsongeschikten worden uitgewerkt?

Volgens mevrouw Smet moet ook het systeem van kredieturen beter worden opgevolgd. Veel werknemers gebruiken die kredieturen om opleidingen te volgen, die geen direct nut hebben voor hun tewerkstelling. Moeten die opleidingen niet doelgerichter zijn op competentieverbetering. Kan de overheid strenger optreden?

Over de mobiliteit van werkzoekenden zegt mevrouw Smet nog dat er ook op dat vlak concrete maatregelen moeten worden getroffen. Ze is van oordeel dat ook hier sanctionerend zou kunnen worden opgetreden tegen werkzoekenden die zich weigeren te verplaatsen om werk te zoeken.

De heer *Roland Van Goethem* heeft bedenkingen bij de diversiteitstoets. Eén en ander is vergelijkbaar met het vroegere doelgroepenbeleid van toenmalig Vlaams minister Landuyt. Er zijn thans meer werkloze alloctonen dan bij de aanvang van dit beleid.

De heer Van Goethem vindt nergens in de beleidsbrief een degelijke analyse terug waaruit blijkt waarom er een diversiteitstoets wordt toegepast. Er wordt al te gemakkelijk gewag gemaakt van discriminatie. De minister gaat ervan uit dat de werkgevers discrimineren. Volgens de spreker wordt dit nergens wetenschappelijk onderbouwd. Er zou in dit verband bijvoorbeeld ook kunnen worden onderzocht hoe werknemers reageren op werkaanbiedingen. De heer

Van Goethem zegt dat zijn fractie deze beleidsbrief niet zal goedkeuren.

De heer *Jan Peumans* reageert hierop door te stellen dat de evaluatie van de beleidsovereenkomst van de VDAB een positief verhaal geeft van de wijze waarop de VDAB in het kader van de beheersovereenkomst geprobeerd heeft om zijn doelstellingen te bereiken.

De heer *Jos Stassen* is het ermee eens dat de VDAB een goed geleid bedrijf is dat resultaatgericht probeert te werken. Hij vindt het lovenswaardig dat de minister gelijke kansen op de arbeidsmarkt nastreeft. Hij merkt op dat, naast ouderen, allochtonen en de zogenaamde kortgeschoolden het het moeilijkst hebben op de arbeidsmarkt. De vraag rijst of de middelen die worden ingezet voldoende adequaat zijn.

Hij vraagt zich af of er niet teruggegrepen moet worden naar bepaalde tewerkstellingsmaatregelen uit de jaren zeventig en tachtig, die werden toegespitst op factoren zoals leeftijd en opleiding. Dit heeft helaas wel geleid tot een lappendeken aan tewerkstellingsinitiatieven. Dit soort van neveneffecten moet dan wel onder controle worden gehouden.

De overheid zou volgens de heer Stassen bepaalde maatschappelijk verantwoorde, maar weggesaneerde jobs, opnieuw kunnen invoeren, bijvoorbeeld de job van trambegeleider. Zo worden banen gecreëerd voor laaggeschoolden. Deze jobs hebben bovendien een belangrijke maatschappelijke meerwaarde.

De spreker wijst erop dat de zogenaamde 'hardwerkende tweeverdiener' op dit ogenblik in het centrum van de politieke belangstelling staat. Het politieke antwoord hierop is dat alles in het werk moet gesteld worden om ervoor te zorgen dat deze tweeverdieners nog harder kunnen werken, bijvoorbeeld door bijkomende kinderopvang. De vraag is of dit het juiste antwoord is. Moet er niet eerst voor gezorgd worden dat mensen tussen twintig en vijftig op een relatief meer ontspannen manier zouden kunnen werken, met de kans om er tussendoor uit te stappen?

Tussen de leeftijd van 30 en 45 jaar werken de Vlamingen ontzettend hard, daarna veel minder. Kan men de mensen niet langer laten werken door hen de kans te bieden op een meer ontspannen loopbaan? Een van de middelen die Vlaamse overheid daarvoor in handen heeft zijn de aanmoedigingspremies voor loopbaanonderbreking. Maar het budget daarvoor groeit niet meer zo sterk als de voorbije jaren, hoewel er toch nog vrij veel vraag naar is: hardwerkende

tweeverdieners en alleenstaande ouders gebruiken dat systeem vaak, gewoon om het leven draaglijk te maken. De heer Stassen wil weten wat in de komende jaren het programma van de minister rond dat aspect is.

De heer *Koen Van den Heuvel* heeft een vraag over het provisioneel krediet op de basisallocatie 52.40.0010: de beruchte 20 miljoen euro die is toegewezen voor de eindeloopbaanproblematiek. Op 23 november 2006 werd daar een interessante discussie over gevoerd, ook in de plenaire vergadering. Op 25 november stelde minister van Begroting Van Mechelen in de krant dat die discussie er niet toe doet omdat hij voor het financieren van de opvangcheques nog een ander postje in de begroting had gevonden. Toen hij daarover op 1 december werd ondervraagd in de commissie voor Financiën, antwoordde de minister dat het basisallocatie 52.40.0010 betrof. De heer Van den Heuvel dringt bij de Vlaamse Regering op duidelijkheid aan: de bewuste basisallocatie moet dienen voor de invulling van het Generatiepact, met de klemtoon op de zeven punten die minister Vandenbroucke naar voren heeft geschoven. Blijft de minister bij zijn standpunt? Is dat ook het uitgangspunt van de hele Vlaamse Regering?

Mevrouw *Trees Merckx-Van Goey* sluit zich aan bij de vraag van de heer Stassen over de combinatie van arbeid en gezin. De aanmoedigingspremies zijn inderdaad belangrijk. Ze blijven een succes: het aantal aanvragen stijgt. Welke intenties heeft de minister binnen het meerjarenperspectief? In zijn beleidsbrief stelt de minister dat hij gezinsvriendelijke arbeidsorganisaties wil stimuleren. De administratie heeft daartoe deskundig voorbereidend werk verricht dat men nu ter beschikking wil stellen aan de bedrijven. Maar zal dat wel volstaan? Wat kan de overheid nog meer doen voor de bedrijven?

Mevrouw Van Brempt heeft verzekerd dat er van de eerder genoemde 20 miljoen euro op basisallocatie 52.40 00.10 6 miljoen gereserveerd is. Op welke manier is dat verankerd?

Minister Frank Vandenbroucke wil zijn antwoord beginnen met een algemene beschouwing. De heer Van Goethem is niet erg gelukkig met de doelgroepen omdat ze een vooringenomenheid zouden weerspiegelen. De minister betwist dat. Uit alle mogelijke statistieken blijkt dat jonge mensen zonder diploma hardnekkig langdurig werkloos blijven, werkloze 50-plussers bijzonder moeilijk opnieuw werk vinden en mensen van buiten de EU op de Vlaamse arbeids-

markt moeilijk terecht kunnen. Er zijn dus duidelijk groepen die problemen hebben op de arbeidsmarkt en dus in de samenleving. Anderen daarentegen zijn in hoge mate actief, meer dan in de rest van Europa.

Deze paradox heeft te maken met het algemeen reilen en zeilen van onze arbeidsmarkt maar vraagt ook wel bijzondere maatregelen voor de specifieke groepen die benadeeld zijn. De minister is het eens met de heer Stassen dat die maatregelen tastbaar moeten zijn. Hij wil in deze regeerperiode van makelaars in plannen, makelaars in mensen maken: er moeten instrumenten ontwikkeld worden die mensen daadwerkelijk aan het werk helpen.

Volgens de minister is het ook zinvol om een aantal algemene doelstellingen naar voor te schuiven. Daarmee is de bevolking tot nu toe overigens niet bedrogen; die doelstellingen worden heus wel waargemaakt. De minister geeft twee voorbeelden. Uit een statistiek, weliswaar gebaseerd op nationaliteit – en niet op hoe iemand er uit ziet en hoe hij spreekt – blijkt dat de tewerkstelling van niet-EU-onderdanen, hoofdzakelijk allochtonen, tussen 2001 en 2004 gemiddeld jaarlijks is toegenomen met 2330 mensen. Daarmee scoorde men net boven de ondergrens van een doelstelling van de vorige Vlaamse Regering. Het was dus zinvol om die doelstelling vast te leggen, alleen moeten de ambities verder reiken. Een tweede voorbeeld betreft de diversiteitsplannen. De regering wilde in 2005 400 diversiteitsplannen in het bedrijfsleven. Dat zullen er 450 zijn.

De minister is het niet eens met de heer Van Goethem dat men te snel zegt dat er gediscrimineerd wordt. Een aantal problemen, bijvoorbeeld van allochtonen, hebben lang niet alleen te maken met discriminatie. Maar de discriminatie kan niet ontkend worden: binnen de groep van hooggeschoolde werklozen zitten heel veel allochtonen. Werkloosheid bij allochtonen is dus niet enkel het resultaat van slechte of lage scholing.

De minister gelooft wel degelijk dat flexibele kinderopvang het welzijn van mensen kan verhogen, maar het fundamentele probleem is iets anders. Het bestaat erin dat door de korte loopbanen de groep tussen 25 en 50 jaar onder enorme druk staat om bijdragen te leveren en dus productief te zijn. Die druk kan alleen structureel verminderd worden door de activering van de vijftigplussers. Het pleidooi van de heer Stassen om de groep tussen 25 en 50 minder te laten werken is slechts de helft van de oplossing.

De minister meent daarom dat men ook op Vlaams niveau initiatieven moet nemen ten aanzien van de arbeidsmarkt, om meer ouderen aan het werk te krijgen. Eén van de problemen daarbij, naast mentaliteit en cultuur, wordt gevormd door de hoge loonkosten voor de werkgevers. Hij stelt daarom voor de concrete indienstneming van oudere werknemers fors te subsidiëren. Het VDAB-decreet laat dat toe. Daarnaast moeten met diezelfde VDAB ook afspraken worden gemaakt voor een betere en sterkere begeleiding van oudere werkzoekenden. Hij suggereert hen samen te brengen in een soort clubs, wat hij dan weer wil koppelen aan initiatieven als Jobkanaal van VOKA. De cijferresultaten van dit prijzenswaardige initiatief dat zich richt op kansengroepen, zijn niet denderend en de minister pleit daarom voor versterking. Krachtigere doelgroepgerichte maatregelen ten aanzien van de privésector zijn trouwens in het algemeen nodig. Om antwoorden te vinden op de culturele en organisatorische weerstanden wil de minister een kenniscentrum Ouderen en Werk opzetten.

Vervolgens gaat de minister verder in op de middelen. In basisallocatie 52.40.00.10 werd 20 miljoen euro ingeschreven voor de eindloopbaan. Daarvan is al ruim 4 miljoen euro besteed. De resterende 16 miljoen euro is, samen met 13,5 miljoen euro die op grond van het werkgelegenheidsakkoord voorzien waren voor premies voor de werknemers zelf, wat nu door de federale overheid zal overgenomen worden, ter beschikking voor de diverse sporen. De minister erkent wel dat de Vlaamse Regering misschien nog meer moet investeren in werkgelegenheid voor kansengroepen dan die 29 miljoen euro.

Daarnaast is hij ook voorstander van overheidsop treden op de plaatsen waar weerstand tegen opname van de kansengroepen kan geïdentificeerd worden, al legt hij er de nadruk op dat hij niet in elk individueel geval meteen wil optreden. Hij heeft het hier bewust niet over discriminatie.

Voorts meent de minister dat een stevige opleidingsagenda moet opgesteld worden voor de Vlaamse samenleving en de werknemers in het bijzonder. Hij onderschrijft de federale doelstellingen, die hij zelf mee voorbereidde, dat tegen 2010 een op twee werknemers op jaarbasis moet deelnemen aan een opleiding en dat in 2006 de bedrijven een bedrag ter waarde van 1,9 procent van de loonmassa in opleiding moeten investeren. Tegelijk is in het Pact van Vilvoorde bepaald dat er tegen 2010 permanente vorming moet zijn voor 12,5 procent van de Vlaamse bevolking op arbeidsleeftijd. De verschillen tussen

beide worden verklaard door de definitie van de doelgroep (werknemers versus bevolking op arbeidsleeftijd) en de periode (per maand of per jaar).

Met betrekking tot de trajectwerking voor werkzoekenden herinnert de minister aan zijn actieplan voor jonge mensen in gemeenten en steden. In dat kader worden 13 convenants afgesloten ter waarde van 6,2 miljoen euro. Het gaat om een plan met intensieve begeleiding, waartoe 500 euro per jongere wordt uitgetrokken. De doelstelling om 50 procent te laten doorstromen naar de arbeidsmarkt, is hoog gegrepen. Het komt er dan ook op aan concrete werkaanbiedingen te kunnen losweken in de privésector en in de sociale economie.

De minister beaamt wat in de commissie gezegd werd over de knelpuntberoepen. Hij onderstreept daarbij het belang van de diversiteitstoets in de verschillende instrumenten.

De samenwerking met Unizo en VOKA wordt op punt gesteld. Bij sectorconvenants rijst telkens de vraag of daarmee ongelijke kansen worden gecorrigeerd. Dat moet men durven becijferen en bestuderen. Het geheel heet diversiteitstoets. De sociale economie speelt een belangrijke rol in dit geheel.

Het Herplaatsingsfonds heeft tijdens de eerste drie kwartalen van 2005 44 dossiers goedgekeurd. Van de 1672 ontslagen werknemers volgt ongeveer één derde een outplacementopleiding.

In 2004 heeft het Herplaatsingsfonds 22 dossiers goedgekeurd. Er werden 244 personen begeleid. 80 procent van de deelnemers vond opnieuw werk, waarvan 90 procent vast werk. Slechts 8 procent van de deelnemers die de begeleiding tot op het einde heeft gevolgd vond geen werk of een andere oplossing. De helft van de personen die een nieuwe baan heeft gevonden behoudt zijn oorspronkelijke loon. 40 procent verdient evenveel en 15 procent meer. De resultaten zijn overwegend positief. Het Herplaatsingsfonds is wel maar op een beperkt speelterrein actief. Het terrein moet groter worden door de procedure te versoepelen waardoor ook aandacht kan worden besteed aan faillissementen van kleine bedrijven.

De tenderingprojecten zullen op wetenschappelijke basis geëvalueerd worden zodat conclusies getrokken kunnen worden uit dit experiment. Deze evaluatie werd na een openbare aanbesteding in juni toegewezen aan Ideaconsult. Daarvoor wordt 508.000 euro betaald gespreid over vier jaar. Deze grondige externe

evaluatie zal naast het project en het proces ook de financiering evalueren.

Er wordt rekening gehouden met het soort werkzoekende. Het betreft een moeilijke groep, maar de minister beschikt over vergelijkingscijfers. Richtprijs en uitstroomdoelstellingen zullen daarop gebaseerd zijn.

De tendering is verdeeld in 7 percelen. Men heeft zich gebaseerd op een raming van de betrokken doelgroep per regio. De regionale verdeling van de geraamde doelgroep over de 13 LKC-regio's werd getoetst aan het principe dat er in iedere regio minimaal twee loten moeten zijn om de keuzevrijheid van de werkzoekende te garanderen. De lotgrootte bedraagt minimaal 300 toe te wijzen werkzoekenden over de totale periode van 18 maanden. De begeleidingscommissie heeft de 13 LKC-regio's geheergruopeerd in zeven regionale percelen: één per provincie met een afzondering van de grootstedelijke LKC-gebieden Gent en Antwerpen.

De minister beaamt dat er een cultuuromslag bij de VDAB is. Dat moet worden beschouwd als een aanmoediging en een compliment. In de praktijk moet een evenwicht gezocht worden tussen rechten en plichten. Dat gebeurt op basis van afspraken met de RVA. Voor elke werkzoekende worden dezelfde gegevens uitgewisseld.

De sluitende aanpak is een gigantische onderneming voor de VDAB, die heel wat vragen oproept. Is elke werkloze of werkzoekende in staat om het werk uit te voeren dat hem wordt aangeboden? Wat met mensen die arbeidsongeschikt zijn? Wat betekent arbeidsongeschiktheid? Pas als de sluitende aanpak werkt moet men nieuwe categorieën zoeken. Men zal stoten op mensen met persoonlijke problemen.

De sluitende aanpak veronderstelt een menselijke aanpak. De consultants moeten het onderscheid maken tussen mensen die in staat zijn om een baan aan te nemen of een opleiding te volgen en mensen die daar niet toe in staat zijn. De minister heeft in dat opzicht vertrouwen in de manier waarop de VDAB-consultanten werken.

De sluitende aanpak spreekt wel degelijk elke jongere in Vlaanderen aan. Het actieplan voor jongeren in steden en gemeenten is een bijkomende hulp voor de 13 steden met het grootste aantal jongeren voor wie een intensievere begeleiding nodig is. Hij ontkent niet dat die categorie ook voorkomt op andere plaat-

sen, waar de sluitende aanpak voldoende moet zijn om hier aan te verhelpen. Waar de nood echter het hoogst is worden meer middelen ingezet.

Het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming, Syntra Vlaanderen, wordt de draaischijf van leren ondernemen zowel in praktische als in virtuele zin. Dat zal ook tot een cultuuromslag leiden. Er is een aanzet tot een operationeel plan dat gebaseerd is op vier krachtlijnen. Ten eerste wordt een kenniscentrum opgebouwd om informatie te verspreiden. Ten tweede zullen ondernemersattitudes gezaaid worden. Ten derde zal promotie gevoerd worden, gericht op specifieke doelgroepen. Ten derde zullen de verschillende opleidingen in bedrijfsbeheer op elkaar worden afgestemd.

Belangrijk is dat er werk wordt gemaakt van een stevige samenwerking tussen VDAB en Syntra Vlaanderen. Er wordt gestreefd naar structureel managementoverleg. Beide hebben in samenwerking een e-scan uitgewerkt om te peilen naar de interesse voor ondernemen bij werkzoekenden.

Daarnaast is er nog het VDAB-project Ondernemers-talent. Dat project is bestemd voor werkzoekenden met een diploma hoger onderwijs die als zelfstandige aan de slag willen. Structurele samenwerking tussen VDAB en Syntra Vlaanderen zal leiden tot systematische doorverwijzing. Beide instellingen sluiten een protocol waarin de nadruk wordt gelegd op bedrijfsbeheer voor laaggeschoolden.

De uitvoeringsbesluiten bij het decreet inzake het charter van de werkzoekende moeten nog geschreven worden.

Nogal wat zaken die verband houden met de werkloosheidsvallen zijn eigenlijk federale aangelegenheden. Op Vlaams niveau worden een aantal maatregelen gepland. De forfaitaire belastingvermindering voor werkenden is daar een voorbeeld van. De minister wil in het voorjaar van 2006 een Vlaams actieplan werkloosheidsvallen voorleggen aan de sociale partners.

Er zijn een aantal concrete acties op het vlak van de mobiliteit. De samenwerkingsakkoorden met De Lijn en de NMBS worden voortgezet. Het snorfietsenproject van de VDAB is in juni stopgezet wegens te duur en een gebrek aan succes.

De ongekwalificeerde uitstroom is volgens de minister inderdaad een onderschat probleem. Hij pleit tegelijk voor een realistische benadering. Zo dient het begrip ongekwalificeerd nader gedefinieerd te worden. Er is een verschil tussen diploma en kwalificatie. Het komt erop neer kwalificaties meer te waarderen.

Er moeten bruggen gebouwd worden tussen onderwijs en werk. Er moeten afspraken gemaakt worden over taken, verwachtingen, concrete samenwerking enzovoort.

De opleidingscheque voor werknemers zal geëvalueerd worden in het kader van de Opleidingsagenda 2010.

Educatief verlof is nog altijd een federale bevoegdheid. Al is de minister van oordeel dat deze bevoegdheid beter zou worden overgeheveld.

De voornaamste juridische drempels voor tele(thuis)werk bevinden zich in het federale arbeids- en socialezekerheidsrecht. Minister Vandembroucke heeft de federale ministers aangesproken om de wetgevende initiatieven te onderzoeken en op spoor te zetten. Ook binnen het Vlaamse beleid kunnen de mogelijkheden tot ondersteuning van telewerk verkend worden in het kader van het Europees Sociaal Fonds.

De middelen van de ondernemingsconferentie bedragen zowel in 2005 als in 2006 voor het beleidsdomein Werk en Sociale Economie 39 miljoen euro van de in totaal 114 miljoen euro voor de ondernemingsconferentie. De bestemming van deze middelen is als volgt: naar de sluitende aanpak gaat 33 miljoen euro, naar premies ter stimulering van opleidingskeuze waarmee knelpuntvacatures worden bestreden gaat 3 miljoen euro, naar opleidingscheques voor werknemers gaat 2 miljoen euro en naar sociale economie, meer bepaald kringloopcentra gaat 1 miljoen euro.

De minister zegt dat de opvolging van de ondernemingsconferentie is gebaseerd op de planning van de maatregelen zoals in 2003 en 2004 opgesteld door de vorige Vlaamse Regering. Aangezien een deel van deze plannings in het licht van de nieuwe beleidskeuzes niet meer van toepassing zijn en/of bijgesteld werden, kan het online opvolgingssysteem een weinig up-to-date indruk geven. Dat neemt niet weg dat op de centrale thema's van de ondernemingsconferentie sinds 2003 heel wat vooruitgang geboekt werd: sluitende aanpak, uitbouw sociale economie, oplei-

dingscheques, maatregelen bij herstructurerings en zovoort.

De minister vervolgt zijn uiteenzetting met de antwoorden op de vragen over de aanmoedigingspremies tijdskrediet. Vanaf 1 april 2005 is het stelsel van de aanmoedigingspremies in de privé-sector gewijzigd. De maximale toekenningduur van deze Vlaamse premie werd wegens budgettaire redenen beperkt tot 12 maanden voor het zorgkrediet en 24 maanden voor het opleidingskrediet. Tevens wordt de premie voor zorgkrediet voor kinderen voortaan toegekend tot en met de leeftijd van zeven jaar. Het aantal aanvragen voor de aanmoedigingspremies in de privésector groeide de voorbij jaren sterk: van 17.193 in 2002 tot naar schatting 28.987 in 2005. De budgetten voor die aanmoedigingpremies zijn een enveloppefinanciering, die niet overschreden kan worden.

Daar de federale premies voor de thematische verloven zoals ouderschapsverlof, medisch verlof en palliatief verlof vanaf 1 juli 2005 werden opgetrokken en een reeks voorwaarden werden versoepeld, zal de groei van het aantal begunstigden tevens een effect hebben op het Vlaamse budget.

De regularisatie van de gesco's is momenteel niet aan de orde omdat er discussie is met de federale regering. In de vorige regeerperiode was die bereid om een deal te maken en de last te verdelen en in de tijd te spreiden. Een overschakeling naar een ander statuut betekent immers dat de Vlaamse overheid daarvoor rechtstreeks of onrechtstreeks een patronale bijdrage moet betalen, wat nu niet het geval is. Het is echter niet werkbaar om het statuut oneindig te handhaven. De Vlaamse Regering is daar toen niet op ingegaan. Het resultaat was een status quo en de minister verwacht dat de federale regering nu, gezien de budgettaire situatie, niet zo genereus meer zal zijn. De regularisatie voor de DAC'ers is wel volop bezig, want daar speelt het probleem van de patronale bijdrage niet. De minister kan daar helaas geen cijfers over geven.

Er is inderdaad ongeveer 300.000 euro overgeheveld van VDAB naar onderwijs. Dat is een restant van het op kruissnelheid komen van de overheveling van in totaal 1 miljoen euro van werk naar onderwijs, specifiek voor acties ter begeleiding van deeltijds werkenden in het deeltijds onderwijs. Dat programma heet 'start van een loopbaan' en gaat over trajectbegeleiding, in samenwerking met VDAB, van die jongeren in de centra. Het is de bedoeling om door overleg tussen de partners in regionale platformen, die jon-

geren voltijds aan de slag te krijgen. Het gaat over voortrajecten, brugprojecten en zovoort.

Met basisallocatie 33.13 voor ESF-projecten over de combinatie arbeid-gezin wordt onder meer de family&business-audit gefinancierd. Die handelt over gezinsvriendelijke organisatiemodellen en allicht ook flexibele kinderopvang. In 2004 was er bijvoorbeeld een project over het inventariseren van drempels voor flexibele kinderopvang. Voor een meer gedetailleerdere uitleg zou de minister moeten kijken in de werkingsverslagen van de projecten en organisaties die daarmee gesubsidieerd worden. De middelen van ESF worden dus vooral aangewend voor flexibele maatregelen. Dat is zeker niet de essentie van het Vlaamse beleid voor flexibele kinderopvang. Er moet meer geld gemobiliseerd worden voor nieuwe werkmethodes. Het politieke debat daarover is aan de gang. De minister gaat ervan uit dat er uit these en antithese altijd een goede synthese voortvloeit.

De minister geeft ten slotte een omstandig antwoord bij de vragen over de tewerkstelling van werknemers uit de nieuwe EU-landen. Het volledige antwoord wordt al bijlage bij dit verslag gevoegd (zie bijlage I)

Na dit antwoord verklaart de heer *Jan Laurys* dat de CD&V al enkele maanden heeft gewerkt rond de overgangsmatregelen. Haar standpunt komt bijna letterlijk overeen met dat van de minister. Er is echter toch nog een klein verschil. Nu wordt de arbeidskaart pas afgeleverd na een voorafgaandelijk arbeidsmarktonderzoek door de VDAB of EURES. CD&V wil dat onderzoek laten wegvallen, waardoor de wachttijd voor die kaart – toch twee tot drie maanden – vervalt en de werknemer automatisch zijn arbeidskaart krijgt. De sectoren met knelpuntberoepen dringen immers aan op het versnellen van de procedure. De werknemer moet wel geregistreerd worden en door die kaart blijft nog altijd een vorm van controle mogelijk. De heer Laurys wil weten of de huidige overgangsmatregelen in het voorstel van de minister behouden blijven.

Minister Vandenbroucke antwoordt dat zijn stelling ongeveer dezelfde is als die van de CD&V; er is volgens hem alleen een licht verschil in timing. Als de arbeidskaart een element is van registratie, zegt CD&V helemaal hetzelfde als de minister. De minister pleit ervoor om uiteindelijk terecht te komen in een systeem waarbij geregistreerd wordt maar niet vergund. In de overgangperiode wil hij echter de huidige methodiek van de arbeidskaarten behouden, met name koppeling aan vergunning en aan

arbeidsmarktonderzoek. Maar hij wil die methodiek wel zo snel mogelijk vervangen door een zuiver registratiesysteem, als op een aantal andere punten ook kan gegarandeerd worden dat het vrije verkeer correct verloopt. Dat is niet zo erg verschillend van wat CD&V voorstelt en eigenlijk gewoon wat eenvoudiger: de huidige toestand met arbeidskaarten wil de minister rekken tot er een beleid is dat kan garanderen dat het werknemersverkeer over de grenzen correct verloopt. Dat hoeft trouwens niet zo lang te duren. Een registratiesysteem vraagt geen eindeloos studiewerk. De wetgeving op de hoofdelijke aansprakelijkheid is een controversiële materie maar kan op enkele maanden geregeld zijn. Gemeenschappelijke acties met de federale inspecties zijn meteen mogelijk. Het voorstel van de minister zou moeten toelaten om tussen 1 mei 2006 en 2009 vrij snel de overgang te maken naar het systeem van registratie.

De heer *Jan Laurys* vraagt zich af of de meldingsplicht na 2009 nog in overeenstemming zal zijn met de Europese richtlijnen. De Europees commissaris schijnt daar nogal wat bezwaren tegen te hebben.

Minister Vandebroucke repliceert dat de commissaris niet schijnt te weten dat wij DIMONA hebben: behoudens enkele luttel uitzonderingen, die nu ook geregeld worden, kan men hier niemand tewerkstellen zonder DIMONA.

De heer *Laurys* besluit dat het enige verschil tussen het CD&V-denkspoor en het voorstel van de minister is dat CD&V niet meent dat de VDAB eerst in haar statistieken moet nagaan of er nog werkzoekenden ter beschikking zijn.

De heer *Jan Peumans* zegt dat er door de uitbreiding van de EU onvermijdelijk nieuwe werknemers naar Vlaanderen komen. Als dat legaal gebeurt, heeft de minister daar weinig greep op. Maar de minister spreekt ook over een sociaal Europol. De heer *Peumans* weet uit ervaring dat grensoverschrijdende politiesamenwerking één grote ramp is. Hij is benieuwd naar de verdere invulling van die sociale Europol. Het is ook ontstellend hoeveel Polen er hier in de bouw-, de tuinbouw- en de transportsector werken. Hoe gaat dat hele systeem evolueren? Dat is toch een grote uitdaging.

De *minister* antwoordt dat hij van oordeel is dat een Europese samenwerking van de sociale inspectiediensten van de verschillende lidstaten moet mogelijk zijn.

Hij is in elk geval een pleitbezorger van een dergelijke samenwerking.

De heer *Jan Laurys* vraagt nog of de minister het mogelijk acht dat het Herplaatsingsfonds ook een opdracht krijgt bij de mutatie van werknemers binnen een bedrijf. Dat zal immers bijkomende middelen vergen.

Minister Vandebroucke vindt de individuele herplaatsing een aantrekkelijk idee. Zijn bedenkingen betreffen enkel de praktische uitvoerbaarheid. De federale regering heeft namelijk iets dergelijks ook in haar Generatiepact ingeschreven, maar met federale instrumentele logica. De inspectie kan vaststellen dat iemand binnen een bedrijf van job wil veranderen, waardoor hij minder gaat verdienen. Dat wil de federale regering faciliteren door qua socialezekerheidsrechten geen achteruitgang te organiseren. Het lijkt de minister zeer complex om socialezekerheidsrechten los te haken van wat iemand concreet verdient. Als de Vlaamse Regering daar dan nog een andere complexe maatregel aan toevoegt, kan dat misschien alleen maar tot vertraging leiden. De minister wil dus een eenvoudige en aantrekkelijke maatregel. Hij vindt het idee alleszins interessant. Hij wil het ook met de sociale partners bespreken.

De heer *Jan Peumans* komt nog eens terug op de werkloosheidsvallen. Het regeerakkoord spreekt over een actieplan werkloosheidsval. De vorige regering stelde altijd dat ze iets aan de werkloosheidsval ging doen. Wordt er nu een andere aanpak beoogd?

Minister Vandebroucke antwoordt dat hij het actieplan werkloosheidsval zelf niet zo zou noemen, maar op aandringen van een aantal partners staat die naam wel in het regeerakkoord. Hij wijst erop dat de Vlaamse overheid over niet zo veel instrumenten beschikt om de vallen te bestrijden. Die zijn namelijk grotendeels federaal, met name de fiscaliteit en de uitkeringen. Men mag dan ook niet de onterechte indruk wekken dat men op dat vlak sterk kan ingrijpen. Maar wat Vlaanderen wel kan doen, is mensen aanporren over die vallen heen te springen, met name door de sluitende aanpak.

Hij is voorts niet zo zeker dat de maatregelen op het vlak van mobiliteit niet werken. Volgens de minister financieren De Lijn en de NMBS meer en meer verplaatsingen van werkzoekenden die werk gaan zoeken. Dat werpt vruchten af.

Aangezien de heer Verreycken niet aanwezig is bij de beantwoording van de vragen, stelt de minister zijn antwoord schriftelijk ter beschikking (bijlage II).

III. Indicatieve stemming

De bepalingen die tot de bevoegdheden van de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming behoren, worden bij de indicatieve stemming aangenomen met 9 stemmen voor en 5 tegen.

DEEL III: BEVOEGDHEDEN VAN MEVROUW KATHLEEN VAN BREMPT, VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT, SOCIALE ECONOMIE EN GELIJKE KANSEN

De bevoegdheden van mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen hebben voor wat de behandeling in de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie betreft, betrekking op de volgende bepalingen :

Decreetsbepalingen: Artikel 14 (pr. 41.07)

Begrotingstabel – afdeling I: Programma 52.4 (ba. 41.07, 41.09)

Tegelijk met de begroting werd de beleidsbrief Sociale Economie (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 560/1*) besproken.

I. Toelichting door de minister

Minister *Katleen Van Brempt* zegt dat sociale economie een belangrijke economische en werkgelegenheidspijler heeft. In de beleidsbrief is dat uitgebreid commentariseerd. Het voorbije jaar was geen slecht economisch jaar. De Belgische economie nam toe met 2,7 procent en de Vlaamse werkzaamheidsgraad steeg. De arbeidsdeelname van vrouwen steeg meer dan die van mannen, waardoor de genderkloof verder daalde. Minder goed nieuws is de vaststelling dat de algemene toename van de arbeidsdeelname voornamelijk een zaak is van midden en hoog geschoolden. Bij de kort geschoolden is er eerder sprake van een status quo. De kloof tussen de deelname van kort- en hooggeschoolden is dus toegenomen. Een minder goede evolutie is dat de arbeidsdeelname van

allochtonen het voorbije jaar wel verbeterd is maar bijzonder precair blijft. De arbeidsdeelname van ouderen blijft een pijnpunt. De werkzaamheidsgraad van 50-plussers is 43 procent, van 55-plussers zelfs maar 29,5 procent. Daarmee scoort Vlaanderen bijzonder slecht in Europa.

De toename van het aantal werkzoekenden situeert zich vooral in de groep werklozen die tussen de twee en de vijf jaar werkzoekend zijn. Opvallend in die groep zijn de jonge werkzoekenden. Het aandeel van de langdurige werklozen is het laatste jaar constant gebleven. Er is dus nog heel wat werk aan de winkel voor de bijzondere aandachtsgroepen of kansengroepen. De sociale economie kan daarbij een heel belangrijke rol spelen. De aandacht voor ouderen, jongeren en allochtonen is zeker geen overbodige luxe.

De beleidsbrief besteedt aandacht aan de realisaties van het afgelopen jaar en de doelstellingen voor het komende jaar. Heel belangrijk is de ontwikkeling van een logisch en eenvoudig werkkader. De vorige regeerperiode zijn er veel goede initiatieven genomen, met een goede dynamiek tot gevolg, maar de keerzijde van de medaille is een kluwen van verschillende subsidiemechanismen. De ambities zijn groot, daarom blijft een duidelijk en eenvoudig beleidskader nodig. Daaraan is het afgelopen jaar gewerkt. Een en ander moet nu decretaal verankerd worden. Het afgelopen jaar zijn de gewestelijke maatregelen beter afgestemd op de federale, voornamelijk wat de SINE-maatregel betreft en op de Europese, vooral op het vlak van de invoegeconomie. Ook is er de sluitende aanpak en de samenwerking met de minister van Werk.

Het schema op pagina 48 van de beleidsnota geeft een overzicht van de bestaande situatie, hoewel al een en ander veranderd is, en van de gewenste situatie. Vandaag bestaan er invoegmaatregelen, buurt- en nabijheidsdiensten, met daaronder experimentenfondsen en de actieplannen centrumsteden. Er zijn de sociale werkplaatsen met daaronder de arbeidszorg en de beschutte werkplaatsen die per 1 januari 2006 onder de sociale economie zullen vallen. De doelstelling is dus om tot drie grote pijlers van de sociale economie te komen: de invoegbedrijven, de maatwerkbedrijven – dat zijn de sociale en beschutte werkplaatsen samen en de lokale diensteneconomie – waarin de buurt- en nabijheidsdiensten voort zullen worden ontwikkeld.

De eerste pijler zijn de invoegbedrijven. De uitdaging was om de regelgeving af te stemmen op het

Europese kader, zoniet dreigden er problemen met Europa. Voorts was het nodig om de oversubsidiëring van de invoeg-dienstenchequebedrijven in de sector op te lossen. De schaarse middelen moeten immers zo efficiënt mogelijk ingezet worden. Er is dus een nieuw vereenvoudigd subsidiemechanisme ontwikkeld voor de invoegbedrijven. Er is geen onderscheid meer tussen invoegbedrijf en invoegafdeling. De doelgroep is strikter afgebakend. Het maximumdiploma is hoger secundair onderwijs en de kandidaten moeten één jaar inactief zijn, tenzij ze 50-plusser of leefloner zijn. Ook deeltijds lerenden krijgen nu kansen om niet alleen te leren maar ook deeltijds te werken. In de invoegeconomie moet ook meer aandacht besteed worden aan het maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het volstaat dus niet om te zorgen voor werkgelegenheid van de kansengroepen. Er moet ook aandacht uitgaan naar milieuthema's, kansengroepen, kwaliteit van de arbeid, samenwerking met de omgeving. Voor de dienstenchequebedrijven is de subsidiëring drastisch beperkt tot 10 procent, wat voldoende is voor een goede begeleiding van een moeilijke doelgroep.

De werkgelegenheid in de invoegbedrijven kent een sterke groei. Het is een jonge tak van de sociale economie die enorm boomt. In de eerste termijn 2004-2005 waren er 1043 jobs, wat een verdubbeling is ten opzichte van het eerste semester 2004. Bovendien komen er in het kader van het werkgelegenheidsakkoord van dit jaar bijkomende middelen voor 1250 extra jobs, waaronder 750 in de dienstencheque- en 500 in de klassieke invoegbedrijven.

Verdere initiatieven zijn er vooral op gericht om de dynamiek in de invoegeconomie te ondersteunen. Vooreerst zal er aandacht besteed worden aan de continuïteit en de leefbaarheid van de invoegbedrijven op het moment dat de subsidies wegvallen. Het is immers de bedoeling dat het bedrijf na verloop van tijd zonder steun kan en de werkgelegenheid regulier wordt. Om dat te begeleiden zal elk bedrijf na drie jaar worden doorgelicht.

Er zullen twee nieuwe startcentra worden opgericht. Eén ervan past in het Limburgplan. De onderhandelingen daarover lopen en de minister zou dat centrum graag snel opstarten. In het Limburgplan zijn immers extra middelen opgenomen om de invoegeconomie vorm te geven. Het startcentrum is daarvoor broodnodig. Een tweede startcentrum zal vorm krijgen in Vlaams-Brabant.

In het kader van het Jeugdwerkloosheidsplan, dat de minister samen met minister Vandenbroucke ontwikkelt in een aantal steden en gemeenten, zul-

len 700 extra banen geschapen worden in de invoegeconomie, waarvan 500 in de dienstencheque- en 200 in de klassieke invoegeconomie. Die jobs zullen niet allemaal naar jongeren gaan, maar de doelstelling is om ze zoveel mogelijk voor jongeren in die steden te bestemmen. In het reguliere beleid zullen er 300 extra jobs bijkomen.

De minister vervolgt met realisaties in de lokale diensteneconomie. De buurt- en nabijheidsdiensten beschikken momenteel alleen over een experimenteel kader en dus niet over vaste subsidies. De lopende initiatieven worden erg gewaardeerd. Er zijn voldoende financiële middelen om de projecten te continueren tot het decretale kader er is. De minister is dat aan het voorbereiden. De wettelijke regeling zal ten laatste in werking treden op 1 januari 2007. Een decreet zorgt er niet alleen voor dat de middelen in de meerjarenbegroting kunnen worden ingezet voor extra werkgelegenheid in de diensteneconomie, maar ook dat de klaverbladfinanciering mogelijk is. Klaverbladfinanciering betekent dat financiële middelen niet alleen vanuit het bevoegdheidsdomein sociale economie maar ook vanuit andere bevoegdheidssterreinen zoals welzijn komen, en waar mogelijk ook van andere bestuursniveaus zoals de lokale overheden. Daarom is het belangrijk dat de lokale overheden na de volgende gemeenteraadsverkiezingen over voldoende mogelijkheden beschikken om, op basis van hun eigen prioriteiten – groenonderhoud, zorg enzovoort – deel te nemen aan het beleid. Het samenbundelen van middelen biedt voor iedereen voordelen en kansen. Het ontwerp is in voorbereiding en zal vrij snel aan de regering worden voorgelegd, waarna het kan besproken worden in het parlement.

In het kader van de lokale diensteneconomie is er dit jaar gewerkt aan het 'Partnerschapsverdrag Lokale Werkgelegenheid'. Dat is een verdrag tussen de federale en Vlaamse Regering en de lokale overheid. De doelstellingen ervan zijn het belangrijke engagement voor de uitbouw van de tweede pijler van de lokale werkwinkel, het vastleggen en het bestendigen van de regierol van de lokale besturen en de coördinerende rol van de administratie Werkgelegenheid, de adviesbevoegdheid van het lokale forum Werkgelegenheid en de oprichting van een projectcel die ervoor moet zorgen dat de dossiers goed opgevolgd worden en de communicatie verbetert. Er is ondertussen een project gestart voor het beter bekend maken van de werkwinkel bij het brede publiek. Dat is een initiatief van de ministers Van Brempt en Vandenbroucke.

Kortom, voor de lokale diensteneconomie is het decretale werk het allerbelangrijkste alsook een soe-

pele overgang van de experimentele naar de definitieve fase en uiteraard de klaverbladfinanciering.

Voor de lokale werkwinkels is de verdere uitwerking alsook de ontwikkeling van de tweede pijler belangrijk. Ook onderzoek en de ontwikkeling van instrumenten voor de lokale regierol zijn aandachtspunten. Zo wordt er bijvoorbeeld een onderzoek gestart over de kwaliteit van de dienstverlening in functie van de zorggebieden. Voor 2006 zijn in het kader van het jeugdwerkloosheidsplan 200 bijkomende jobs gepland. In het reguliere beleid komen er 150 extra jobs.

De minister vervolgt haar uiteenzetting met de maatwerkbedrijven. In de sociale werkplaatsen is er een status quo maar door het VIA-akkoord zijn er nu al 50 extra plaatsen per jaar gepland. De beschutte werkplaatsen zullen vanaf 1 januari 2006 onder het bevoegdheidsdomein Sociale Economie vallen. De minister heeft daar niet op gewacht om toch al een aantal initiatieven te nemen. Momenteel is het belangrijkste de samenwerking tussen de administraties en kabinetten om de overgang zo goed mogelijk te laten verlopen. Dat vergt heel veel juridisch werk. De minister vestigt de aandacht van de leden op het programmadecreet waarin een technische passage staat die cruciaal is voor de uitbetaling van de lonen in de beschutte werkplaatsen na 1 januari. Ze rekent op de goedkeuring ervan door het Vlaams Parlement. De minister heeft al uitgebreid contact gehad met de Vlaamse Federatie van Beschutte Werkplaatsen en al veel bedrijfsbezoeken afgelegd. Ze vermoedt dat de onrust in de sector stilaan verdwijnt.

De minister ziet de titel ‘maatwerkbedrijven’ als een werktitel en is bereid voorstellen voor alternatieve benamingen in overweging te nemen. De acties staan in het teken van rust maar geen stilstand. De overgang moet eerst verwerkt worden zowel door de administratie als door de sector. Volgend jaar zal in de diepte worden gewerkt. Het is een grote sector met veel werkgelegenheid, maar ook een sector met veel problemen. De minister wil 2006 gebruiken om de problemen te detecteren en oplossingen te formuleren. In ieder geval geeft de minister de sector de garantie dat het budget niet zal verminderen. De uitdaging is uiteraard om de economische positie van de beschutte werkplaatsen te verzekeren en te verbeteren.

Het VIA-akkoord bevat een klein maar belangrijk deel over de beschutte en sociale werkplaatsen onder meer over de verbetering van het statuut van de werk-

nemers. Zo wordt de eindejaarspremie opgetrokken tot 75 procent van het maandloon. Dat brengt het op hetzelfde niveau van de andere sectoren van de sociale economie. Het is een substantiële verbetering van een laag inkomen. Een tweede aspect van de VIA-akkoorden zijn de extra middelen voor de managementondersteuning. Sociale en beschutte werkplaatsen zijn moderne bedrijven met dito managers, die zeker en vast ondersteuning kunnen gebruiken.

Naast de drie klassieke pijlers zijn er nog een aantal ondersteunende instrumenten. De minister denkt daarbij aan het samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid, de gewesten en de Duitstalige Gemeenschap. Hierin past ook de imagocampagne voor de sociale economie, die opgestart is op uitdrukkelijk verzoek van de sector. Zowel in de andere economische sectoren als bij het grote publiek heeft de sector niet het imago die hij verdient. Vaak wordt hem ten onrechte een gebrek aan goede dienstverlening en professionaliteit verweten. Het enige verschil zit hem in de mensen die hij tewerkstelt en zijn aandacht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. In een eerste fase zal de campagne gericht zijn op de bedrijven, waarbij vooral de diensten en producten worden gepromoot, later ook op het grote publiek, waarbij mensen gestimuleerd worden om producten te kopen die maatschappelijk verantwoord geproduceerd worden.

Binnenkort wordt het digitale kenniscentrum gelanceerd. Dat is vooral een website waarop maatschappelijk verantwoord ondernemen en sociale economie worden gepromoot. Daarvoor werkt de minister samen met de minister van Werk en de portaalsite Sociale Economie.

Daarnaast zijn er in het kader van VIONA twee onderzoeken opgestart in het kader van de sociale economie, namelijk een onderzoek naar het economische groeipotentieel en een onderzoek dat de mogelijkheden van ‘supported-employment’ voor de sector van de aangepaste tewerkstelling evalueert voor Vlaanderen.

Het werkterrein van de sociale economie is complex, de begroting eenvoudig. Alles is vervat in programma 52.04, met 2 basisallocaties: 41.07, allerhande uitgaven en 41.09, uitvoering van de VIA-akkoorden over de sociale werkplaatsen. In 2006 wordt voor de sociale economie in totaal 60,022 miljoen euro bestemd. Het betreft het budget voor de maatregelen sociale werkplaatsen, arbeidszorg, invoegafdelingen, bedrijven- en dienstenchequeondernemingen, buurt- en nabij-

heidsdiensten, de ondersteuningsinstrumenten en een beperkt bedrag voor allerhande uitgaven, vooral de opleiding sociale economie van de Universiteit Antwerpen. De ondersteuningsinstrumenten zijn de startcentra, de adviesbureaus, het Vlaams participatiefonds voor de Sociale Economie (Trivalent), het Vlaams Overlegplatform Sociale Economie en Meerwaardeneconomie (VOSEC) en de activiteitencoöperatieve.

In 2005 is gestart met een budget van 47,358 miljoen euro. Daar is 1 miljoen euro bijgekomen voor de ondernemersconferentie en 2,5 miljoen euro voor de werkgelegenheidsconferentie. Samengevoegd is dat 50,858 miljoen euro voor 2005. Het initiële budget voor 2006 bedraagt 52,893 miljoen euro met een bijkomend budget van 4 miljoen euro voor het Jeugdwerkloosheidsplan en 1 miljoen euro voor het Limburgplan. Het actieplan Vlaamse Rand voorziet de oprichting van het startcentrum Vlaams-Brabant. Ongeveer 1,2 miljoen euro wordt bestemd voor de financiering van de reeds aangepane verbintenissen van de commerciële invoegbedrijven. De vier miljoen euro voor het Jeugdplan in de dertien steden met een hoge werkloosheid staan nog in provisie maar zal in de loop van 2006 worden overgeheveld. Zoals gezegd wordt 1 miljoen euro gespenseerd aan het Limburgplan.

In de meerjarenbegroting staat een groeipad voor de sociale economie. Dat biedt die sector de komende jaren perspectieven. De minister heeft voldoende aangetoond dat de conceptuele basis voor een verdere uitbouw gelegd is.

II. Bespreking

De heer *Joris Vandenbroucke* beperkt zich tot een algemene appreciatie. De toelichting en de beleidsbrief zijn zeer duidelijk. Hij onthoudt eruit dat voor een belangrijke realisatie de eerste klippen al genomen zijn. Hij heeft het over de vereenvoudiging van het werkingskader, nodig om het doelgroepbereik te verbeteren. De eerste resultaten daarvan zijn ondertussen al duidelijk. Het komt er nu op aan om het nieuwe werkingskader decretaal te verankeren. De spreker hoopt dat de commissie de minister daarbij zal assisteren.

De spreker is het met de minister eens dat maatschappelijk verantwoord ondernemen het uithangbord is van de sociale economie. Sociale economie heeft onterecht een slecht imago. Maatschappelijk verantwoord ondernemen kan een brug slaan naar

de publieke opinie, maar ook naar de reguliere economie. Hij steunt dan ook de imagocampagne. Het organiseren van de week van de sociale economie is geen slecht idee, maar de spreker denkt dat een kortere campagne even krachtig kan werken. Hij stelt voor om niet te lang te wachten om het initiatief te evalueren.

De heer *Roland Van Goethem* vindt de overheveling van de beschutte werkplaatsen naar de sociale economie logisch. Het verbaast hem wel dat de minister in de beleidsbrief maar een beperkte visie daarover formuleert. De beschutte werkplaatsen krijgen alsmaar meer concurrentie van lageloonlanden waardoor ze het moeilijk krijgen om voldoende werk te vinden om de ateliers draaiende te houden. De lonen van die mensen kunnen niet meer verlagen. De spreker denkt wel dat er in de begroting voor de sociale economie een of andere vorm van loonsubsidies mogelijk moet zijn. Slechts zo kunnen die bedrijven concurrentieel blijven met de lageloonlanden. Zal de minister dat probleem in 2006 aanpakken of heeft ze er zich nog niet over gebogen?

Mevrouw *Annick De Ridder* merkt op dat een belangrijk deel van de beleidsbrief handelt over de overdracht van de beschutte werkplaatsen van welzijn naar sociale economie. Ze ziet een fundamenteel verschil tussen het opzet en de werkingsprincipes van beschutte werkplaatsen en die van de sociale economie. In de beleidsnota staat: “dit betekent niet dat de doelstelling louter en alleen gericht is op de doorstroming naar het reguliere circuit. Hoewel een job in dat circuit, voor mensen die er klaar voor zijn, de uitdaging moet blijven, zal voor een bepaalde groep de tewerkstelling in de beschutte of sociale werkplaatsen de optie blijven.” Dat principiële uitgangspunt moet blijken in de uitvoering. Voor de VLD blijft de doorstroming een belangrijke voorwaarde, een soort tegenprestatie voor de aanzienlijke middelen die naar die sector vloeien. De beleidsbrief overtuigt de spreker niet van het geloof van de minister in die doorstroming.

Mevrouw De Ridder zegt dat invoegbedrijven en -afdelingen meer doorstroming realiseren dan sociale werkplaatsen. Het verwondert haar dan ook dat de invoegafdelingen worden afgeschaft. Dat lijkt haar in tegenspraak met de doelstelling van doorstroming voor die groepen waarvoor doorstroming mogelijk is. Welk belang hecht de minister aan de doorstroming van mensen die daar klaar voor zijn?

Dezelfde spreker merkt een verbetering in de preciaire arbeidssituatie van allochtonen. Ze vermoedt dat dat

te danken is aan de afspraken tussen de sociale partners en de streefcijfers dienaangaande. De VLD gaat akkoord met streefcijfers maar niet met quota. Wat is de stand van zaken? Heeft de minister een idee van de jobcreatie voor allochtonen ten gevolge van de streefcijfers? Zijn die cijfers gehaald? Blijft de minister voorstander van streefcijfers en niet van quota? De spreker heeft vernomen dat er in de social profitsector een afspraak zou zijn om 10 procent van de nieuwe aanwervingen te reserveren voor allochtonen. Klopt dat? Wat is het verschil met quota?

Het lokale beleidsniveau wordt terecht actief betrokken in de uitbouw van de sociale economie. Het is geen zaak van het bovenlokale niveau alleen. Bij één van de prioritare acties is er sprake van jobs die de combinatie arbeid-gezin faciliteren. Wat is het verband met de initiatieven die de minister onderneemt in samenwerking met de minister van Welzijn? Wat houdt die prioritare actie precies in? Komen de jobs in de plaats van het decreet over de dienstencheques voor particuliere kinderopvang?

Mevrouw De Ridder weet dat het project over snorfietzen bij de VDAB niet verlengd is. Waarom wordt dat project nu opgestart in de sociale economie? Worden de snorfietzen van de VDAB gebruikt en zo neen, wat gebeurt daar dan wel mee?

Ze steunt het voornemen om samen met de minister van Economie na te gaan hoe mensen uit kansengroepen gestimuleerd kunnen worden om zelfstandig ondernemer te worden. Hoe ver staat het daarmee? Wat zijn de concrete maatregelen? Is er een tijdspad? Is er al overleg dienaangaande geweest met de minister van Economie? Kan er een overzicht komen van de jobcreatie in elk subgebied ten gevolge van het samenwerkingsakkoord 2000-2004? Hoe zit het daar met de doorstroming naar reguliere jobs?

Mevrouw De Ridder zegt dat er in het kader van dat samenwerkingsakkoord ook een overlegcomité bestaat, waarin de verschillende, zowel regionale als federale beleidsmakers vertegenwoordigd zijn. Is dat comité al samengekomen en hoe vaak? Zijn er problemen geagendeerd die ook van belang zijn voor deze commissie? In de beleidsnota van vorig jaar stond dat de staatssecretaris voor sociale economie heeft gepleit voor meer aandacht voor sociale economie in het onderwijs, onder meer door het organiseren van informatiedagen. Is de minister in dat verband gecontacteerd? Zal zij daaraan meewerken?

Tenslotte vraagt mevrouw De Ridder meer uitleg over een aantal proefprojecten voor de buurt- en nabijheidsdiensten, die in samenwerking met het lokale niveau gerealiseerd zullen worden. Wat is het opzet, het budget en het aantal mensen?

De heer *Jan Peumans* merkt op dat in de beleidsbrief mensen vanaf 50 jaar gecatalogeerd worden als ouderen. Dat is niet goed voor de beeldvorming. Ook voor het generatiepact is het niet goed dat een vijftigplusser als een oudere bestemd wordt. Vanaf 40 wordt gesproken over medioren.

De spreker vindt dat de nota duidelijk en helder is. Dat is te danken aan de passages over de realisaties van 2005. Dat maakt het mogelijk om het beleid te beoordelen. Er is heel wat gebeurd in de sector. Hij beperkt zijn uiteenzetting tot een aantal technische vragen. Op pagina 31 staat dat er gestreefd wordt naar één koepel. Wat zijn de resultaten ervan? De minister spreekt enkel van een concrete toepassing van 'stakeholdermanagement'. Is er een stand van zaken opgemaakt? Wat zijn de evoluties?

De heer Peumans vraagt ook hoe ver het staat met de implementatie van het klaverbladmodel. De bedoeling daarvan is de sociale economie beter in te bedden en meer verantwoordelijkheid te leggen bij de gesubsidieerden. Waar staat het bedrag van 1 miljoen euro voor het Limburgplan precies in de begroting? De spreker vraagt ook een overzicht van de proefprojecten over de nabijheidsdiensten. Zal het decreet over de diensteneconomie pas eind 2006 operationeel zijn? De spreker vindt dat vrij laat.

De heer Peumans vindt het goed dat dertien gemeenten meer middelen krijgen voor de bestrijding van de jeugdwerkloosheid maar wijst erop dat ook in andere gemeenten de jeugdwerkloosheid hoog is. Hij wijst erop dat de lokale besturen ook veel sociale werkgelegenheid bieden. Ze stellen ook mensen tewerk die niet terecht kunnen in de sociale economie of sociale werkplaatsen en worden daarvoor niet gesubsidieerd. Ook dat is een deel van de sociale economie.

De heer *Jan Laurys* spreekt de talrijke realisaties waar de vorige spreker naar verwees, tegen. De beleidsnota is nog maar pas besproken, de minister kan sindsdien nog niet veel gerealiseerd hebben. Het eerste jaar wordt inderdaad getekend door pogingen om de recente vernieuwingen te bestendigen. De spreker heeft het dan over de buurt- en nabijheidsdiensten. Het is vooral de bedoeling om de ongeveer 55 projecten, in afwachting van een decretale regeling, te

laten overleven. Daarin is men, in samenwerking met het federale niveau, geslaagd. Hetzelfde geldt voor de overheveling van de beschutte werkplaatsen van welzijn naar de sociale economie. Die beslissing was ook al genomen in de vorige regeerperiode. In de sector schippert men tussen de eigen aanpak en een geïntegreerd beleid waar de minister naar streeft.

Voor de invoegbedrijven heeft men moeten wachten op de resultaten van de rondetafelconferentie. Op 15 juni heeft de regering dan een beslissing genomen over de afbakening van de doelgroep en het vereenvoudigen van het invoeginstrument. Het is dan ook logisch dat de beleidsbrief geen spectaculaire wijzigingen bevat.

De VDAB ontving in 2004 ongeveer 150.000 vacatures. De helft daarvan is toegankelijk voor kortgeschoolden, voor 40 procent vraagt men geen enkel studieniveau. De spreker benadrukt het belang van de doorstroming. Deze cijfers bewijzen dat er ruimte is in het normale economische circuit. Op pagina 46 van de beleidsbrief zegt de minister dat de doelstelling niet louter en alleen doorstroming naar het reguliere economische circuit is. Daaruit leidt de spreker af dat de minister het idee van doorstroming deels laat varen. Ook de sector heeft bezwaren, niet omdat hij niet bekommerd is om het lot van de werkzoekende, maar wel omdat hij de projecten wil behouden. De beschutte werkplaatsen zeggen dat ze een mix van sterke en minder sterke werknemers nodig hebben om het bedrijf te laten draaien. Heel weinig werknemers uit de sociale economie maken de overstap naar het reguliere circuit en als ze het wel doen, komen ze nadien vaak terug. De doorstroming moet de langetermijnvisie blijven.

De spreker vindt de afschaffing van de invoegafdelingen om die reden niet evident. Er is een tijdje sprake geweest van invoegfuncties. Hij is daar voorstander van omdat de sociale economie zo ingebed wordt in het reguliere circuit waardoor de overstap vergemakkelijkt wordt. Hoe ziet de minister de uitbreiding van de invoegbedrijven? Zal dat gebeuren met interimcontracten of contracten van onbepaalde duur?

De heer Laurys vindt de idee van doorstroming dus niet echt terug in de beleidsbrief. Hij stoort zich aan de missioneringsdrift van de sociale economie, die het maatschappelijk verantwoord ondernemen wil overbrengen op het reguliere economische circuit. Echte samenwerking blijft evenwel uit. De samenwerking met het reguliere economische circuit betekent volgens de spreker in eerste instantie dat mensen met

een arbeidshandicap een volwaardige plaats krijgen in het bedrijfsleven. Als dat niet lukt, kunnen ze in de sociale economie aan de slag. Als het bedrijfsleven daarin een rol speelt, geeft het blijk van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Volgens de spreker zit het bedrijfsleven niet te wachten op de expertise van de sociale economie om uit te leggen wat mogelijke maatschappelijke doelstellingen zijn. Zij weten dat ook wel. De sociale economie zou beter de hand in eigen boezem steken, want ze slaagt er ook niet in om allochtonen aan te trekken en kampt met een genderprobleem.

Volgens de spreker vindt de minister dat de rol van de overheid zich beperkt tot een multiplicator van het maatschappelijk verantwoord ondernemen. Heeft de overheid zelf geen grotere rol daarin? De spreker verwijst naar de persnota over het jeugdplan waarin allusie gemaakt wordt op sociale clausules bij aanbestedingen.

De spreker meldt ook dat de sector zich gepasseerd voelt omdat het maatschappelijk verantwoord ondernemen en de projecten 'business and society' niet met hem besproken zijn. Er zou 500.000 euro ter beschikking gesteld worden voor onderzoek en samenwerking. VOSEC is daarbij niet betrokken.

De heer Laurys vindt initiatieven ter professionalisering van de sector, zoals de opleiding aan de universiteit Antwerpen, zinvoller. In het ICT-project 'Ecoop' in samenwerking met de federale staatssecretaris Van Weert, wil men het gebruik van vrije software stimuleren. In het referentieboek van de sociale economie is daar een volledig hoofdstuk aan gewijd. Sommigen uit de sector hebben daar echter bezwaren tegen omdat de software weinig compatibel is en er weinig mensen mee kunnen werken. Ze vragen subsidies voor courantere toepassingen zoals die van Microsoft.

De spreker pleit voor voorzichtigheid als het bijvoorbeeld gaat om het digitale kenniscentrum voor het maatschappelijk ondernemen, Trivisie-lerende netwerken. Door de verschillende opvolgingsteams en werkgroepen wordt het een wirwar waarin alleen de mensen van de sector nog hun weg vinden. In die zin is het goed dat de minister gekozen heeft voor één koepel. VOSEC kan dat waarmaken, maar ook op dat vlak pleit de heer Laurys voor soberheid. Er is sprake van subsectoroverleg, de adviescommissie, een rondetafelconferentie, het tweemaandelijks overleg met de startcentra, het intersectoraal overleg.

Dat dreigt te verzanden in inefficiëntie. VOSEC zou trouwens de basissubsidies van 200.000 euro nog niet gekregen hebben. Dat gebeurt op een moment dat er bijkomende subsidiëring voor een congres in Dakar zou komen.

De heer Laurys is het eens met het stramien maar de resultaten mogen zich niet beperken tot samenwerkingsverbanden, deelname aan andere projecten of partnerschapverdragen lokale werkgelegenheid of het oprichten van werkwinkels. Hij is vol lof over het nieuwe sobere werkingskader met de drie subsectoren die elk een decretale basis krijgen.

De vrees bestaat dat de lokale diensteneconomie, de huidige buurt- en nabijheidsdiensten, een oneerlijke concurrentie bieden aan het reguliere circuit. Overheidsmiddelen worden geïnvesteerd in een sector waarin reguliere initiatieven slechts beperkte groeikansen hebben. Er worden nogal wat vragen gesteld over bestaande kwaliteitscriteria die voor de reguliere sector streng en voor de buurt- en nabijheidsdiensten soepel zouden zijn. Ze vallen daarenboven niet onder een specifiek paritair comité of de afspraken van het VIA-akkoord. Met dat alles moet rekening worden gehouden bij de bespreking van het ontwerp.

Wat de werking van NV Werkholding betreft, merkt de heer Laurys op dat in het decreet de creatie van werkgelegenheid wel degelijk een doelstelling is van de NV. Het subsidiëren van studies en imagocampagnes beantwoordt daar onvoldoende aan.

Volgens de spreker is het positief dat men afstapt van de contingentering en op zoek gaat naar een meer organische wijze om de personeelsuitbreiding van de sector te organiseren. De sector vraagt naar een groeipad voor het aantal jobs in het kader van de VIA-akkoorden. Het is goed dat er één organisatievorm komt met maatwerkbedrijven. De sector heeft daarop ingespeeld door het oprichten van de koepel Amfion. De sector hoopt dat de doelgroep ook zijn belangen zal kunnen blijven behartigen en niet zal weggedrongen worden door het inclusief beleid werkgelegenheid. De sector streeft daarenboven naar het behoud van de methodieken en wenst geen verdringing of sociale dumping. De indruk bestaat dat er inhoudelijk te weinig nagedacht is over de overheveling van de beschutte werkplaatsen, waardoor een en ander nu te snel moet gaan. De betrokkenen hebben soms de indruk dat er te weinig belangstelling is voor de beschutte werkplaatsen. Men zoekt de oorzaak daarvan bij de sociale economie. Er is een cultuurverschil tussen sociale economie en beschutte

werkplaatsen. De sociale economie focust meer op ideologische idealen terwijl de beschutte werkplaatsen meer een economische inslag hebben. In die zin is het positief dat ze zelf de koepel hebben opgericht om te anticiperen op een aantal ontwikkelingen.

Meer en meer is er sprake van een kloof tussen de loonkost van de sociale werkplaatsen en de subsidies. De subsidies zijn gebaseerd op een barema van een nulanciënniteit. De doelgroep wordt ouder, de sociale werkplaatsen moeten de barema's toepassen, maar krijgen geen bijkomende subsidies voor die loonsverhogingen. Dat probleem stelt zich vooral bij het omkaderingspersoneel. Op termijn dreigen een aantal van die projecten in ademnood te komen.

Inzake ondersteuningsinstrumenten voor financiering wordt uitsluitend verwezen naar Trivalent. In 2004 werd er 795.000 euro geïnvesteerd in 14 dossiers. De heer Laurys denkt dat het goed ware geweest om ook andere actoren en financiers te vermelden in de beleidsbrief. Hefboom kreeg 10.754.733 miljoen euro voor 96 dossiers. Hefboom is een belangrijke aandeelhouder van Trivalent, maar als projectfinancier veel belangrijker dan Trivalent zelf.

De heer *Jos Stassen* vindt dat de kwestie van de plaats van de sociale economie in de totale economie steeds weer naar boven komt. In die zin is de beleidsnota van de minister toonaangevend. De beleidsbrief geeft een goede indicatie van waar men naartoe wil, het organisatiemodel is goed gevonden. De plaats van de sector wordt bepaald door de evolutie van de economie en de groei van de sociale economie zelf. De economie heeft veel werknemers afgestoten. Veel jobs, zoals bijvoorbeeld kaartjesknippers op de bus, zijn afgeschaft. Nochtans hadden die werknemers een taak, de kaartjesknipper zorgde voor sociale controle. Het is een logische keuze die toch gevolgen heeft.

De beschutte werkplaatsen zijn gestart met een ideologisch uitgangspunt: mensen, die niet meer aan het werk konden in het reguliere circuit, werk geven. Een sector die zich afzet tegen andere sectoren, heeft het voordeel van enthousiasme maar het nadeel van afzondering, het vasthouden aan het eigen circuit. De missionarisdrift waar de heer Laurys van spreekt, vloeit daaruit voort.

De sociale economie heeft drie functies. Het is de afvalbak van de economie, waarin mensen terechtkomen die niet aan de slag kunnen in het reguliere circuit. Het is ook een spiegel van het gewone bedrijfsleven omdat ze erin slaagt om een aantal

waarden te incorporeren die de reguliere economie verloren is. De derde functie is de doorstroming. De spreker heeft de indruk dat die functie te veel opgedrongen wordt aan de sector. Dat zal een grotere uitval tot gevolg hebben. De criteria om tewerkgesteld te worden, maken het bijna onmogelijk om doorstroming te vragen. Het is volgens de spreker belangrijk om mensen aan het werk te houden die nergens anders aan de slag kunnen. Doorstroming is goed maar niet de eerste opdracht. Dat is echter een keuze die de overheid moet maken.

De heer Stassen denkt dat een hele reeks weggesaneerde jobs toch opnieuw zullen ingesteld moeten worden. Dat heeft voordelen voor de mensen die aan het werk kunnen maar ook voor de maatschappij. Inspecteurs op bussen en trams bijvoorbeeld kunnen heel wat problemen oplossen. De manier waarop dat gefinancierd wordt, is eerder een technische kwestie, maar zo is er wel doorstroming mogelijk. De discussie over de echte opdracht van de sociale economie moet gevoerd worden zodat de opdrachten duidelijk zijn.

De heer *Louis Bril* vindt doorstroming een nobele doelstelling, maar het bewijst de sector geen goede dienst. In veel gevallen zijn de werknemers niet in staat over te stappen naar de reguliere sector. Momenteel is hun zelfbeeld positief, maar in de reguliere sector kunnen ze het werk vaak niet aan en zijn ze soms het doelwit van pesterijen. Doorstroming is een goede theorie die voor de meesten in praktijk echter tot mislukken gedoemd is.

De reguliere economie stoot inderdaad heel wat functies af, maar tal van functies worden nu vervuld door de dienstensector, bijvoorbeeld door de schoonmaakbedrijven. Men moet aanvaarden dat sommige mensen tot niet meer in staat zijn. Dat is het onvermijdelijke spel der genen. Het beleid moet daar rekening mee houden. Doorstroming is goed bedoeld maar niet in het belang van de doelgroep.

Mevrouw *Trees Merckx-Van Goey* merkt op dat het uitgavendecreet, de tabel en de beleidsbrief begrotingsmatig zeer eenvoudig zijn. Het betreft slechts twee of drie artikels. De voorzitter is blij dat er in de beleidsbrief detailcijfers worden gegeven voor de verschillende onderdelen. Ze vraagt wat de waarde is van deze detailcijfers. Ze geven een aanwijzing van de verdeling van het totale bedrag. Aan de hand van het document blijkt hoe de verhoudingen liggen. Spreker wil weten hoe een en ander beter blijvend kan worden opgevolgd. Ze vraagt zich af of ook de detailcijfers

kunnen worden doorgetrokken naar de begroting. Moet er voor de lokale diensteneconomie gewacht worden tot er een decreet is? Van zodra een decreet bepaalde rechten creëert, dienen er de bijhorende middelen te worden gereserveerd. Is het de bedoeling om binnen de verschillende programma's en allocaties een en ander meer te detailleren? Uiteraard blijft er wel enige nood aan flexibiliteit.

In de beleidsbrief staat dat er 4,5 miljoen euro uitgetrokken wordt voor de jeugdwerkloosheid in 12 steden en gemeenten. Mevrouw Merckx-Van Goey vraagt of dit bedrag deel uitmaakt van de 20 miljoen euro die wordt uitgetrokken in het kader van het beleidsdomein Werk. De spreker vraagt hoe die verankerd is. Is er een beslissing over genomen door de Vlaamse Regering?

Iedereen is het volgens de spreker eens met de overgang van de beschutte werkplaatsen naar het departement sociale economie.

Ze vraagt ten slotte nog wat de stand van zaken is op het vlak van Beter Bestuurlijk Beleid. Ze vraagt of het mogelijk is om in dit verband een organigram ter beschikking te stellen.

Minister *Kathleen Van Brempt* gaat eerst in op de vragen over de plaats van de sociale economie en de doorstroming. De meningen daarover lopen soms binnen de fracties uiteen. Het geeft aan dat dit een belangrijk beleidsonderdeel is waarover grondig nagedacht moet worden. Het geeft ook aan dat het beleid niet zomaar op doorstroming gericht mag zijn. De minister ziet het als een en/en-verhaal.

De minister stelt dat zij doorstroming wel degelijk belangrijk vindt. De manier waarmee er wordt omgegaan verschilt van instrument tot instrument. Het is geen toeval dat de sociale economie de voorbije tien jaar een hoge vlucht heeft gekend, en daarvoor de nodige politieke steun kreeg. De huidige economie laat een aantal mensen inderdaad in de steek. Voor die mensen moet de overheid het recht op arbeid garanderen.

Dat situeert zich vooral bij de maatwerkbedrijven. Beschutte werkplaatsen zijn bedoeld voor personen met een handicap. Die mensen kunnen niet in het reguliere economische circuit terecht. Dat betekent echter niet dat er geen werk van gemaakt moet worden. Hetzelfde geldt voor heel wat mensen uit de sociale werkplaatsen. Het gaat vaak om mensen met een arbeidshandicap. Het klassieke tegenvoorbeeld

zijn de mensen die door omstandigheden een grote maar – dankzij bijstand – overbrugbare afstand hebben van de arbeidsmarkt. Voorbeelden daarvan zijn mensen met drugsproblemen. Doorstroming mag geen fetisj zijn, maar een mogelijkheid.

De minister verklaart dat ze daar werk van maakt. Een voorbeeld daarvan is de terugvalpositie. Sommigen durven niet overstappen naar het reguliere circuit omdat ze hun positie in het sociale circuit verliezen. De overheid moet ervoor zorgen dat die mensen geen jaren moeten wachten vooraleer ze terug kunnen.

Een andere mogelijkheid is de zogenaamde enclave of invoegfunctie. Minister Van Brempt beschouwt dat als een goede mogelijkheid om voor functies te zorgen in gewone bedrijven op voorwaarde dat er voor begeleiding wordt gezorgd.

Voor invoegbedrijven is doorstroming wel een absolute doelstelling en is er altijd sprake van 100 procent doorstroom.

Voor de buurt- en nabijheidsdiensten moet een en ander nog van nabij bekeken worden. De minister opteert voor een tussenpositie want sommige mensen uit die sector kijken na jarenlang in een nepstatuut gewerkt te hebben, uit naar een job. Via de lokale diensteneconomie en de sociale werkplaatsen wordt een zwaardere doelgroep bereikt dan bij de invoegbedrijven. Doorstroom betekent in eerste instantie 'doorgroeien', 'leren' in de eigen organisatie. Werknemers die de stap kunnen zetten, moeten ondersteund worden om naar buiten te treden. Bij het ontwerp-decreet voor de lokale diensteneconomie werd doorstroming als aandachtspunt opgenomen.

De conclusie luidt dat over doorstroming een genuanceerd debat gevoerd dient te worden: doorstroming is een doelstelling, maar geen fetisj.

De minister meldt nog dat het onderzoek 'supported employment' in het kader van VIONA is opgestart. Bij de hertekening naar een eenheidsdecreet voor de beschutte en sociale werkplaatsen (2007), zal gezocht worden naar een manier om doorstroming te stimuleren.

Vervolgens beantwoordt de minister de vragen over de beschutte werkplaatsen. Ze stelt dat het moeilijk was om nu reeds een beleid te ontwikkelen voor de beschutte werkplaatsen omdat dat tot nu toe niet onder haar bevoegdheid viel. Na enige maanden van terughoudendheid heeft de minister standpunten

ingenomen om de sector gerust te stellen. Ze is zich goed bewust van de problemen waarmee deze sector kampt. Ze wil deze problemen in de loop van 2006 grondig bespreken en naar oplossingen zoeken.

In de tussentijd heeft de minister waar mogelijk rekening gehouden met de beschutte werkplaatsen. Er is een onderzoek gestart. De ondersteuningsmechanismen worden voorbereid. De middelen uit de werkhouding worden gebruikt voor initiatieven die het management moeten steunen. Het management moet geprofessionaliseerd worden en op zoek kunnen gaan naar niches. De minister denkt er niet aan de lonen in de beschutte werkplaatsen te verlagen.

Het debat over het maatschappelijk verantwoord ondernemen moet volgens de minister niet alleen worden gestart, maar ook heel concreet worden gemaakt. Het kan echter niet de bedoeling zijn dat de sociale economie de reguliere sector hierbuiten laat. De minister zal gesprekken starten met VOKA en Unizo om na te gaan hoe kan samengewerkt worden.

De minister is geen voorstander van quota inzake werkgelegenheid voor allochtonen. Ze is voorstander van streefcijfers. Ze heeft recent geopperd dat de sectoren uit de reguliere economie zelf met vrijwillige quota zouden moeten werken. Het reguliere circuit moet zijn deel van de verantwoordelijkheid dragen. De overheid moet flexibel omspringen met de manier waarop het reguliere circuit zijn verantwoordelijkheid nakomt. Opgelegde quota zijn volgens de minister niet aangewezen in het reguliere economische circuit, omdat ze niet werken. In sommige bedrijven zijn dergelijke quota onzinnig. Bepaalde bedrijven werken bijvoorbeeld uitsluitend met hoog opgeleide werknemers. Bepaalde bedrijven zijn nagenoeg exclusief mannelijk, omdat de werknemers een opleiding moeten hebben gevolgd, waarvoor nagenoeg alleen mannen kiezen.

Het aantal allochtonen in de sociale economie is goed. In de invoegafdelingen bedraagt het aantal allochtone vrouwen 33 procent. Het aantal allochtone mannen bedraagt 21 procent. In invoegbedrijven bedraagt het aantal allochtone vrouwen 21 procent. Het aantal allochtone mannen bedraagt 29 procent. In de sociale werkplaatsen is het percentage lager: ongeveer 10 procent. De minister beschikt omwille van experimentele tussenkomst, niet over cijfers voor de buurt- en nabijheidsdiensten.

De minister wil het debat over streefcijfers en vrijwillige quota opstarten vanuit de sociale economie. Diensten inkopen van de sociale economie helpt bedrijven om het streefcijfer te halen. Een softwarebedrijf dat met hoger opgeleiden werkt verplichten met 20 procent allochtonen te werken is contraproductief. Zo'n bedrijf zou wel diensten kunnen kopen in de sociale economie. De minister is ervan overtuigd dat de werkgevers bereid zijn na te denken over deze optie.

De minister zegt wel dat het tien percentquotum in de social profitsector staat. De overheid moet quota kunnen opleggen indien ze zelf volledig voor de financiering instaat. Zoniet heeft de overheid geen recht van spreken tegenover werkgevers met betrekking tot het opnemen van verantwoordelijkheid op het vlak van diversiteit op de werkvloer.

De minister wijst erop dat de overheid zichzelf ook quota heeft opgelegd in het kader van de cao met De Lijn. Het betreft inspanningsverbintenissen. Er zijn geen sancties indien de quota niet gehaald worden. De doelstellingen bij De Lijn zijn geheel realistisch. Veel werknemers zijn laaggeschoold. Het is perfect mogelijk om zelf chauffeurs op te leiden. Een en ander moet flexibel worden ingevuld. De situatie in Antwerpen verschilt bijvoorbeeld van die van Leuven.

Over de band tussen de sociale en de reguliere economie zegt de minister nog dat in 2006 werk gemaakt zal worden van een Vlaamse invulling voor de activiteitencoöperatieven. Tevens zal worden nagegaan hoe deze organisaties een complementaire rol kunnen spelen in een samenwerkingsmodel met de reguliere dienstverleners aan zelfstandige ondernemers. Eerste gesprekken zijn gestart met de Unizo startersservice. Gesprekken met VIZO en VOKA volgen.

Vervolgens gaat de minister in op de detailvragen.

De snorfietzen komen van bij de VDAB, die het snorfietzenproject heeft stopgezet. De sociale-economiebedrijven kunnen er gebruik van maken.

Het overleg over het zelfstandige ondernemerschap wordt opgestart met minister Moerman. Het overleg voor kinderopvang met het kabinet Welzijn is volop aan de gang. De minister zegt dat ze voor- noch tegenstander van dienstencheques is. Ze is wel van oordeel dat gezocht moet worden naar het instrument dat de meeste werkgelegenheid verschaft en het minste kost aan klant en overheid. In het algemeen

stelt ze dat met de middelen die voorhanden zijn, gezocht zal worden naar opvang op maat.

De minister is het eens met de heer Peumans wanneer het over de namen 50-plus en ouderen gaat. De Vlaamse overheid kiest voor het begrip 50-plus omdat het ook in de EU wordt gebruikt. Vijftig jaar wordt in het arbeidsmarktbeleid steeds gebruikt als zijnde de leeftijd van ouderen.

De planning voor de behandeling van het aanstaande decreet inzake de lokale diensteneconomie is ruim geschat. Men moet van start kunnen gaan op 1 januari 2007 wanneer de nieuwe lokale besturen aantreden. De contouren van het decreet dienen op voorhand al bekend te zijn. De minister hoopt dat sociale economie een belangrijk onderdeel wordt van de nieuwe lokale bestuursakkoorden.

Over het ontwerp op de lokale diensteneconomie zegt de minister dat er een veiligheidsmarge werd ingebouwd. Een en ander moet uiterlijk op 1 januari 2007 klaar zijn, aangezien de nieuwe lokale besturen dan beginnen te functioneren. Aan de lokale besturen moet op voorhand reeds worden medegedeeld dat het nieuwe decreet eraan komt en wat er de contouren van zijn. Bij de bespreking van de bestuursakkoorden in de lokale besturen kan er op deze wijze een belangrijk onderdeel over sociale economie worden opgenomen. De lokale besturen kunnen er dan tijdig de nodige financiële middelen voor opzij zetten.

Wat het jeugdplan betreft, zegt de minister dat een deel van de middelen voor het luik sociale economie afkomstig is uit de 20 miljoen euro die momenteel bij het beleidsdomein Werk zitten. Er werden afspraken over gemaakt in het kader van het debat over de ondersteuning van het Generatiepact. Dit debat mag niet enkel betrekking hebben op de eindeloopbaan. Er moet ook aandacht worden besteed aan de jongeren en aan de middencategorie. Een ander deel van de middelen wordt volgens de minister gerecycleerd binnen het budget.

De minister stelt een overzicht ter beschikking van de verdeling van de middelen over de verschillende instrumenten. Hierin zijn wel nog verschuivingen mogelijk naargelang de noden op het terrein. Dit overzicht wordt als bijlage III bij het verslag gevoegd.

Een en ander kan nu nog niet worden vastgepinde als gevolg van de regelgeving en de werking van de

invoegeconomie. Bedrijven worden erkend voor een aantal jobs die niet altijd worden ingevuld.

De middelen van de Werkholding worden volgens de minister niet gebruikt om rechtstreekse werkgelegenheid te creëren. Het zou immers blijk geven van een slecht beleid om deze middelen te gebruiken in het kader van bijvoorbeeld instrumenten voor sociale economie en om er op reguliere en recurrente wijze werk mee te verschaffen. Het betreft immers geen recurrente middelen. De middelen variëren van jaar tot jaar. De interimsector is in belangrijke mate gebonden aan de conjunctuurontwikkelingen. Met de middelen kunnen geen reguliere jobs worden gecreëerd. Er zullen wel initiatieven mee worden gefinancierd die de sociale economie in de brede betekenis ondersteunen. De imago-campagne is hiervan een goed voorbeeld. Hierdoor wordt werkgelegenheid gecreëerd. Investeren in managementondersteuning, bijvoorbeeld voor de beschutte werkplaatsen zorgt ervoor dat de werkgelegenheid duurzaam wordt ondersteund.

De *minister* geeft aan dat het samenwerkingsakkoord Sociale Economie eerstdaags aan het parlement zal worden bezorgd. Het kan bij die gelegenheid worden besproken. De verschillende partners overleggen elke maand om ervoor te zorgen dat het samenwerkingsakkoord wordt uitgevoerd en om problemen op te lossen. Een probleem daarbij is dat sociale economie een versnipperde bevoegdheid is. Vlaanderen heeft niet alle hefboomen in handen.

De cijfers in verband met de jobcreatie ten gevolge van het samenwerkingsakkoord worden als bijlage IV bij het verslag gevoegd.

De *minister* bezorgt de gegevens over de proefprojecten inzake de lokale diensteneconomie die als bijlage V bij het verslag worden gevoegd.

De *minister* zegt dat ze alles in het werk stelt om de sector zo eenvoudig mogelijk te maken, zodat een en ander aantrekkelijk wordt voor iedereen.

Een aantal beleidsbeslissingen van de vorige regering worden uitgevoerd. De minister onderstreept dat ze de opmerkingen over maatschappelijk verantwoord ondernemen steunt. Er wordt aan gewerkt om ze zo concreet mogelijk te maken, zodat het voorbeeldpraktijken kunnen worden. De sociale en de reguliere economie werken in dit kader nauw samen.

De heer *Louis Bril* verduidelijkt dat hij achter de doorstroming staat, maar dat hij ze in de praktijk

moeilijk haalbaar acht. Hij zegt gechoqueerd te zijn, omdat de minister heeft gezegd dat heel wat bedrijven mensen in de steek zouden gelaten hebben. De heer *Bril* zegt dat dit in elk geval niet bewust gebeurd is. Een bedrijf is geen liefdadigheidsinstelling. In deze tijden van harde concurrentie is dat trouwens onmogelijk. In heel wat overheidsbedrijven moeten de managers dezelfde economische principes toepassen. Een bedrijf moet goed bestuurd worden om de tewerkstelling van iedereen in stand te houden. Liever een verslankt bedrijf dan geen bedrijf. Voor wie uit de boot valt moet er een opvangnet bestaan. De bedrijven hebben de mensen niet in de steek gelaten.

De *minister* antwoordt dat niemand zich geïnteresseerd moet voelen, zelfs niet de bedrijfsleiders. Onze economie laat heel veel mensen in de steek. Dat is mede een gevolg van ons uitgebreide sociale systeem en de zware loonkosten die daarmee gepaard gaan. We hebben volgens de minister de democratische plicht om voor een uitgebreid opvangnet te zorgen. 'Opvangnet' is volgens de minister eigenlijk een verkeerd woord: sociale economie is een vorm van economie. Het betreft gewone bedrijven waarin in gewone omstandigheden gewerkt wordt. Ze krijgen steun van de overheid om aan bepaalde personen kansen te geven die ze niet krijgen in de gewone economie.

De *minister* zegt dat niet alleen de werkgevers, maar ook de overheidsbedrijven en de administratie hun verantwoordelijkheid moeten opnemen op het vlak van de diversiteit van de werknemers. De minister pleit ervoor om werk te maken van de quota die in dit verband vrijwillig worden opgelegd. Iedereen moet hier zijn verantwoordelijkheid opnemen.

De heer *Jan Peumans* merkt op dat er ook overheden zijn die wel hun verantwoordelijkheid opnemen. Hij verwijst met name naar de gemeenten. Volgens hem engageert het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zich zeker niet in de mate als de gemeenten dat doen.

Er zou volgens de heer *Peumans* een overzicht moeten worden opgesteld van alle initiatieven die de lokale overheden nemen op het vlak van sociale economie, zonder dat ze daarvoor gesubsidieerd worden. Het risico bestaat dan wel dat sommige gemeenten ervoor zouden zorgen dat bepaalde personen eerst bij de RVA zouden passeren, vooraleer ze bij de gemeenten terecht kunnen, om zo subsidies binnen te halen.

Mevrouw *Annick De Ridder* herhaalt dat doorstroming een prioriteit moet blijven. Ze vraagt om een

overzicht van de doorstroomcijfers in de sociale economie en de invoegbedrijven. Mevrouw De Ridder zegt dat dergelijke cijfers nuttig zouden zijn, omdat ze een beter zicht geven op de meerwaarde van de instrumenten. Uiteraard moet er rekening mee gehouden worden dat bepaalde personen niet kunnen doorstromen.

De *minister* antwoordt dat cijfers over de doorstroming moeilijk te geven zijn. Voor de invoegbedrijven is dat dus 100 procent. Voor de sociale werkplaatsen is een evaluatierapport in aanmaak, maar nog niet gefinaliseerd. Voor de buurt- en nabijheidsdiensten zijn er geen cijfers beschikbaar omwille van het experimenteel karakter van die initiatieven.

De heer *Jan Peumans* wijst erop dat de Vlaamse overheid in het verleden inderdaad vaak quota's voor de tewerkstelling van kansengroepen heeft opgelegd. Hij heeft echter achteraf nooit een evaluatie gezien. De quota worden in de praktijk niet noodzakelijk gehaald. De overheid slaagt er vaak zelf niet in om te doen wat ze oplegt aan de bedrijven. Ze kan haar voorbeeldfunctie niet altijd waar maken.

Mevrouw *Trees Merckx-Van Goey* zegt dat vragen omtrent de klaverbladfinanciering het best ook aan de ministers van andere departementen zouden worden voorgelegd. Het zou ook interessant zijn om een zicht te krijgen van de verschillende departementen op het vlak van duurzame ontwikkeling.

De *minister* antwoordt dat de klaverbladfinanciering vandaag al her en der bestaat zonder dat ze volledig is uitgewerkt. De minister werkt met minister Peeters samen in het kader van de kringloopcentra: minister Peeters betaalt het milieu-aspect en de beleidslijn Sociale Economie betaalt het aspect van werkgelegenheid voor kansengroepen en het rendementsverlies. Ook met Welzijn bestaat al een samenwerking voor de occasionele kinderopvang. De doelstelling is om het principe van de klaverbladfinanciering te verankeren. Dat zal voor het eerst gebeuren in het decreet lokale diensteneconomie, dat heel veel flexibiliteit zal bevatten. De minister ziet daar heel veel toekomst in. Zij wil mensen daarmee responsabiliseren en een multiplicatoreffect creëren: het budget voor sociale economie kan op die manier verdubbeld en misschien wel verdrievoudigd worden. Uiteraard zijn de gesprekken met de verschillende ministers, ook met minister Anciaux, aan de gang. Er bestaat wel wat belangstelling.

Volgens de heer *Jan Peumans* gaat het bij die klaverbladfinanciering in feite om een vestzak-broek-

zakoperatie. Men zou moeten stipuleren dat de begunstigde ook een deel betaalt. Zijn er geen andere financiële bronnen aan te boren waardoor het multiplicatoreffect nog groter gaat worden?

De *minister* preciseert dat er op drie overheidsniveaus middelen zullen worden uitgetrokken. Een deel van het klaverblad is dit jaar al ingevuld door het mobiliseren van federale middelen. Dat heeft de buurt- en nabijheidsdiensten heel wat soelaas geboden. De minister vindt dat niet meer dan normaal. Uit HIVA-onderzoek is immers gebleken dat sociale economie heel veel maatschappelijke winst oplevert maar een groot deel van die winst gaat naar het federale niveau, omdat dat werkloosheidsuitkeringen uitspaart. De tweede financieringsbron komt, zoals gezegd, van andere bevoegdheidsdomeinen binnen de Vlaamse Regering. Ten derde zijn er de lokale besturen. Maar uiteraard wordt een deel van de middelen ook gehaald bij de rechtstreeks begunstigten. Dat kan een lokaal bestuur zijn maar ook individuele klanten, zoals bij occasionele kinderopvang of ouderenzorg.

De heer *Jan Laurys* uit bedenkingen inzake het concurrentiegevaar van de buurt- en nabijheidsdiensten. Anders dan de sociale economie die een niche op de markt zoekt, zitten buurt- en nabijheidsdiensten echt in die sectoren waar de reguliere sector het op dit ogenblik al moeilijk heeft: kinderopvang, tuinonderhoud enzovoort. Het kan toch niet dat een overheidsbeleid bepaalde mogelijkheden creëert voor de lokale diensteneconomie en de reguliere economie op die manier weinig doorgroeikansen biedt.

De *minister* is het niet helemaal eens met de bedenkingen van de heer Laurys inzake het concurrentiegevaar. Die vraag komt steeds terug voor heel de sociale economie. De overheids subsidiëring vanuit Sociale Economie is er vooral op gericht om het rendementsverlies weg te werken. Daarnaast moeten de betrokkenen ook functioneren als een gewoon bedrijf. Dat geldt ook voor de buurt- en nabijheidsdiensten. Maar er is een bijkomende rem ingebouwd voor de initiatieven: ze behoeven altijd een advies, onder meer van de sociale partners.

De heer *Jan Laurys* zegt tenslotte nog dat er een kloof groeit tussen de werkelijke loonkost en de subsidiëring van de sociale werkplaatsen, en dan vooral hun omkadering. Daardoor dreigen sommige projecten op termijn in de problemen te geraken.

De *minister* antwoordt dat dit een gevolg is van de vergrijzing, wat zowel bij de sociale als bij de

beschutte werkplaatsen een probleem is. Voor de invoegbedrijven gaat het de minister vooral over contracten van onbepaalde duur. Dat is ook zo afgesproken met de sector.

III. Indicatieve stemming

Voor de stemming kondigen mevrouw Annick De Ridder en de heren Jan Laurys, Jan Peumans, Joris Vandenbroucke en André van Nieuwkerke aan dat ze een motie van aanbeveling zullen indienen tot besluit van de bespreking van de beleidsbrief Sociale Economie.

De bepalingen die tot de bevoegdheden van mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, behoren worden bij de indicatieve stemming aangenomen met 9 stemmen voor bij 5 onthoudingen.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Annick

Trees

DE RIDDER

MERCKX-VAN GOEY

Jan LAURYS

Anissa TEMSAMANI

Freddy VAN GAEVER

BIJLAGEN

BIJLAGE I
Tewerkstelling van werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten

Inleiding

Na de uitbreiding met de tien nieuwe lidstaten op 1 mei 2004 hebben de landen die al deel uitmaakten van de EU de gelegenheid gekregen overgangsmatregelen te voorzien en daarmee het vrij verkeer van werknemers uit de nieuwe lidstaten met twee, vijf of zeven jaar uit te stellen. Deze overgangsmatregelen gelden evenwel niet voor de werknemers uit Cyprus en Malta.

Ingevolge de **Belgische overgangsmatregelen** kunnen inwoners van de nieuwe EU-lidstaten uit Centraal- en Oost Europa vooralsnog niet vrij naar België komen om er werk te zoeken en zich hier te vestigen als werknemers. Voor Polen, Slovenië, Letland, Estland, Litouwen, Tsjechië, Slowakije en Hongarije werd een overgangperiode van 2 jaar voorzien waarbinnen de verplichting van de arbeidsvergunning en de arbeidskaart nog van toepassing blijft voor het eerste jaar van tewerkstelling. Deze overgangperiode geldt tot 1 mei 2006. Ofwel beslist België dan om haar arbeidsmarkt volledig open te stellen voor de nieuwe EU-onderdanen, ofwel beslist zij, mits notificatie aan de commissie, om de beperkingen te verlengen of geleidelijk af te bouwen tegen 30 april 2009. Deze overgangperiode kan dan uitzonderlijk nogmaals, mits grondige motivatie en toestemming van Europa, nog eens met 2 jaar verlengd worden.

Sedert 1 mei 2004 is evenwel het **vrij verkeer van diensten** volledig van toepassing voor alle nieuw toegetreden lidstaten, zodat bij zuivere dienstverleningscontracten geen arbeidsvergunning en arbeidskaart meer nodig is voor onderdanen van deze lidstaten die met hun werkgever naar België komen om hier een dienst te verrichten. Deze gedetacheerde werknemers moeten wel overeenkomstig de Belgische loons- en arbeidsvoorwaarden (inclusief arbeidsduur) na worden tewerkgesteld zoals voorzien in de detacheringrichtlijn 96/71 van de EU, omgezet naar Belgisch recht bij wet van 5 maart 2002. Op grond van deze wet moeten buitenlandse dienstverleners voorafgaandelijk de inzet van eigen personeel melden via een detacheringsverklaring of de reglementering betreffende het bijhouden van de sociale documenten naleven.

Ook zelfstandigen kunnen zich vrij in België vestigen, of hun diensten hier aanbieden.

1. Voorbereidende studies over de impact op de werkgelegenheid in Vlaanderen van deze beperkingen op het vrij verkeer? Weet de minister hoeveel burgers uit de nieuwe EU-lidstaten het voorbije jaar in Vlaanderen het statuut van zelfstandige hebben aangevraagd?

In maart 2005 is in het kader van het VIONA-onderzoeksprogramma de studie **“Gevolgen van de EU-uitbreiding voor de Vlaamse arbeidsmarkt”** in opdracht van de minister verschenen. De studie bekijkt zowel de tien nieuwe lidstaten die op 1 mei 2004 tot de Europese Unie toetraden als de andere kandidaat-lidstaten uit Centraal- en Oost-Europa (= Bulgarije en Roemenië) en tracht via verschillende benaderingen (o.a. via het aantal afgeleverde arbeidskaarten) een inschatting te maken van de omvang van de migratiebewegingen uit deze landen. Volgens de onderzoekers zal de toekomstige aanwezigheid van arbeidskrachten uit de nieuwe en kandidaat lidstaten niet uit de hand lopen. Het langetermijneffect na 5 jaar schommelt tussen 1622 en 4869 arbeidsmigranten op jaarbasis. De onderzoekers plaatsen daar wel een kanttekening bij: er werd geen rekening

gehouden met de illegaal in Vlaanderen verblijvende arbeidskrachten, ‘waarover slechts anekdotische evidentie bestaat’.

Volgens de administratie is het enigszins nodig deze cijfers te relativieren, omdat het wegens een groot aantal vrijgestelde categorieën niet mogelijk is om op basis van het aantal afgeleverde arbeidskaarten en –vergunningen conclusies te trekken op het gebied van migratie en arbeidsmigratie in het bijzonder.

De onderzoekers pleiten voor de opheffing van de overgangsregeling omdat ze van oordeel zijn dat de arbeidskaartverplichting niet effectief is gezien de ontwijkingsmechanismes via het vrij verkeer van diensten. Bovendien menen ze dat arbeidsmigratie uit de nieuwe lidstaten een antwoord kan bieden op de knelpuntvacatures op onze arbeidsmarkt. Een succesvolle uitbreiding vereist volgens hen wel dat de werknemers uit de nieuwe lidstaten zich vlot in de Vlaamse werkomgeving integreren door onder meer taal- en inburgeringscursussen.

Ook in het **“Jaarrapport 2004 aangaande de tewerkstelling van buitenlandse werknemers in het Vlaams Gewest”** werd tevens getracht een eerste beeld te schetsen van de effecten van de EU-uitbreiding.

In 2004 werden in Vlaanderen 1500 arbeidsvergunningen en arbeidskaarten ten gunste van inwoners van de 8 nieuwe EU-lidstaten toegekend:

- 487 arbeidsvergunningen en arbeidskaarten werden toegekend op basis van de reeds bestaande wetgeving en zouden derhalve ook zonder de toetreding op 1 mei 2004 toegekend geworden zijn;
- 930 arbeidsvergunningen en arbeidskaarten betreffen tewerkstellingen binnen het kader van de 65-dagenregeling voor seizoen- en gelegenhedswerk in de tuinbouw (i.k.v. addendum van de sectorconvenant met de groene sectoren). Hier is duidelijk geen sprake van duurzame arbeidsmigratie, de toelatingen werden verstrekt voor perioden van zes weken tot drie maanden, met maximum 65 arbeidsdagen;
- 83 arbeidskaarten die na 1 mei 2004 toegekend werden (op basis van een positief VDAB-advies,). Op basis van een gunstig VDAB-advies (wegens onbeschikbaarheid van alternatieven) werden de vergunningen in eerste aanleg door de administratie verstrekt. Het gaat om zeer uiteenlopende beroeps categorieën (onder meer 19 matrozen, 12 arbeiders, 11 chauffeurs, 5 rietdekkers, 5 lassers, 4 bekisters-ijzervlechters...). Naar nationaliteit gaat het om 40 Polen, 15 Hongaren (waaronder de 5 rietdekkers), 14 Tsjechen (voornamelijk matrozen), 12 Slovaken, 1 Sloveen en 1 Litouwer.

Dat er al bij al een beperkt aantal arbeidsvergunningen werden uitgereikt is in de eerste plaats te wijten aan het feit dat er weinig aanvragen werden ingediend. Nochtans hebben de werkgevers die een correcte aanvraag indienden en die konden aantonen dat de vacature in kwestie al een redelijke tijd openstond vlot en snel een arbeidsvergunning verkregen. Een verklaring van het beperkt aantal aanvragen is het gebruik van alternatieve wegen, zoals het laten uitvoeren van werken onder het statuut van zelfstandige of het laten uitvoeren van werken binnen een context van dienstverlening en detachering. Deze verklaring kan vooralsnog niet gestaafd worden met precies cijfermateriaal. Hiervoor zou men moeten

kunnen nagaan hoeveel werknemers er naar Vlaanderen kwamen binnen de context van het vrij verkeer van diensten of als zelfstandige.

Cijfergegevens:

Aantal gedetacheerden:

Uit navraag bij de diensten die mogelijk hierover gegevens konden verstrekken (FOD Binnenlandse Aangelegenheden – Dienst Vreemdelingenzaken, FOD Werk, RSZ) blijkt dat hieromtrent momenteel nog geen betrouwbaar cijfermateriaal beschikbaar is. Een databank is in ontwikkeling die tegen 2006 betrouwbare gegevens zou moeten opleveren.

Wat betreft **het statuut van zelfstandige** is de administratie zelf niet in het bezit van cijfergegevens. Deze materie behoort tot de bevoegdheid van de FOD Economische Zaken en de FOD Binnenlandse Zaken (Dienst Vreemdelingenzaken).

De associatieovereenkomsten die de EU met de zogenaamde PECO-landen (Polen, Hongarije, Roemenië, Bulgarije, Slowakije, Tsjechië, Estland, Letland en Litouwen – Slovenië werd niet betrokken in deze PECO-akkoorden) afsloot, geven aan de PECO-onderdanen de mogelijkheid om in België economische activiteiten uit te oefenen, anders dan in loondienst (zeg maar als zelfstandige) en er vennootschappen op te richten.

Een indicatie met betrekking tot de komst van al dan niet echte zelfstandigen naar België kan afgeleid worden aan het aantal attesten dat door de FOD Economische Zaken afgeleverd werd op basis van de PECO-akkoorden van de EU met de nieuwe toetreders. Deze attesten dienden als basis om inwoners van de 9 PECO-landen een verblijfsvergunning als zelfstandige af te leveren. Tabel 1 in bijlage werd aan de administratie bezorgd door de FOD Economische Zaken en geeft het aantal attestaanvragen voor gans België weer, opgesplitst naar de taal waarin de aanvraag ingediend werd.

Met ingang van 1 mei 2005 waren deze attesten niet meer vereist, behalve voor Roemenië en Bulgarije, die normaal op 1 januari 2007 toetreden tot de Europese Unie.

Een andere indicatie zijn het aantal aangegeven zelfstandigen en helpers. Tabel 2 in bijlage werd aan de administratie bezorgd door de diensten van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en geeft de evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen van vreemde nationaliteit voor de periode 1999-2003 (toestand op 31 december) – weer.

Op 31 december 2003 noteren we 58.268 aangesloten zelfstandigen en helpers van vreemde nationaliteit. Dit betekent een stijging met 5.346 eenheden of + 10,10 % ten opzichte van 1999. Vergeleken met vorig jaar is er een forse stijging met 5.907 eenheden, of + 11,28 % (oorzaak: de verplichte aansluiting van de partner van de zelfstandige).

Algemeen beschouwd is er, vergeleken met het vorige jaar, een sterke stijging van het aantal verzekeringsplichtigen van vreemde nationaliteit [cfr. statuut van de echtgeno(o)t(e)-help(st)er]. Het aantal startende vreemdelingen is als volgt geëvolueerd: in 2001 : 5.618 ; in 2002 : 5.716 ; in 2003 : 6.839.

Meer dan de helft van deze PECO-onderdanen waren op 31 december 2003 tewerkgesteld in de handel (1.455 eenheden of 52,93 %). De nijverheid kwam op de tweede plaats met 892

personen of 32,45 %. Daarna volgden de vrije beroepen (203 of 7,38 %), de diensten (135 of 4,91%), de landbouw (57 of 2,07%) en de diverse beroepen (7 of 0,26%).

Het aantal burgers behorend tot de EU bedraagt anno 2003, 76,50% van het totaal aantal vreemdelingen. In 1999 was deze verhouding 1,62% groter (namelijk 78,12%). Meer dan 75% van het totaal aantal vreemdelingen met een zelfstandige activiteit in België heeft een nationaliteit van een EU-lidstaat. De Turkse en de Marokkaanse verzekeringsplichtigen vertegenwoordigen respectievelijk 3,01% en 3,15% van het totaal aantal personen van vreemde nationaliteit. Verder leren de statistieken ons ook dat momenteel 6,80% van het totaal aantal verzekeringsplichtigen een andere nationaliteit bezit dan de Belgische.

Voor meer gedetailleerde gegevens verwijst de minister door naar het Jaarrapport Migratie 2004 van de administratie; te raadplegen op de website van de Vlaamse Gemeenschap

2. Standpunt met betrekking tot de verlenging van de overgangperiode na 1 mei 2006?

Het is de federale overheid die beslist over het al dan niet verlengen of opheffen van de overgangsmaatregelen. De Vlaamse bevoegdheid hierin is beperkt. Gezien de verschillen tussen de regionale arbeidsmarkten en de directe impact op de arbeidsmarkt van economische en humanitaire migratie wenst Vlaanderen wel deel te nemen aan de standpuntbepaling namens België. Een actieve deelname aan dit debat kan dan ook verwacht worden van de Vlaamse vertegenwoordigers in de federale Adviesraad voor Buitenlandse arbeidskrachten.

Ik kan u wel reeds het volgende meegeven.

- ***Vrij verkeer van diensten binnen de EU***

De meeste problemen hebben naar de mening van de minister betrekking op het vrij verkeer van diensten en detachering van werknemers in die context. Vele buitenlandse ondernemingen bieden hun diensten hier aan in onderaanneming, waarbij Belgische bedrijven zwaar te lijden hebben van de niet-legale en maar ook zeer scherpe legale concurrentie van deze buitenlandse dienstverstrekkers.

De ***niet-legale concurrentie*** heeft meestal betrekking op het niet respecteren van de Belgische loons- en arbeidsvoorwaarden. Controle hierop is zeer moeilijk. Deze inbreuken worden overigens ook vastgesteld in de ganse EU en wijzen erop dat de nieuwe EU-burgers vooral aantrekkelijk zijn voor werkgevers die op zoek zijn naar goedkope arbeidskrachten en bij deze minder of geen belang hechten aan de geldende arbeidsvoorwaarden.

Belgische ondernemingen lijden ook onder ***legale concurrentie*** door onderaannemers uit de nieuwe lidstaten, omdat deze laatsten vaak aan een veel lagere sociale zekerheidskost zijn onderworpen (bij detachering blijft sociale zekerheid van woonstaat van toepassing). Dit concurrentienadeel speelt vooral in arbeidsintensieve sectoren met veel laaggekwalificeerde (en laagbetaalde) arbeid. Zelfde probleem stelt zich met dienstverlening door (al dan niet schijn-)zelfstandigen.

De verontruste reacties van bepaalde beroepsfederaties over deze vorm van deloyale concurrentie en sociale dumping zijn terecht, maar de oorzaak ervan leggen bij verplichte arbeidsvergunningen is niet helemaal terecht. Zoals reeds in vraag 1 aangegeven is het

bekomen van een arbeidsvergunning voor nieuwe EU-burgers zeer soepel indien kan aangetoond worden dat er op de Belgische arbeidsmarkt geen geschikte kandidaten aanwezig zijn. Feit is dat men weinig aanvragen indient en al te gemakkelijk grijpt naar constructies via detachering of via al dan niet reële zelfstandigheid. Met het opheffen van de arbeidskaartverplichting zal de verleiding om deze constructies op te zetten m.i. blijven bestaan omwille van het concurrentievoordeel.

- *Verlengen of opheffen van de overgangsmaatregelen werknemersverkeer?*

Zoals hierboven geschetst dient het debat ruimer gevoerd te worden dan het al of niet verlengen van de overgangsmaatregelen inzake het werknemersverkeer.

We moeten m.i. een genuanceerde aanpak nastreven waarbij het overgangssysteem geleidelijk wordt afgebouwd.

Zeggen dat we de werknemers uit de nieuwe lidstaten ‘buiten houden’, maar via omwegen duizenden mensen binnenlaten is zinloos. Sociale dumping bestrijden door meer controles mogelijk te maken, de rechten van de werknemers beter doen gelden en de opdrachtgevers responsabiliseren zijn m.i. wel essentieel.

Samen met de federale minister van Werk Peter Vanvelthoven, stel de minister voor om de misbruiken bij de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten op vier manieren te bestrijden:

- 1° Er zal werk worden gemaakt van een systematische en voorafgaande registratie van alle grensoverschrijdende tewerkstelling, zoals dit nu al gebeurt voor de Belgische arbeidscontracten via het Dimonasysteem. Op die manier krijgen de inspectiediensten een beter zicht op de arbeidsmigratiestromen. Wie in Vlaanderen onderdanen van de nieuwe lidstaten wil tewerkstellen zal deze tewerkstelling dus altijd vooraf moeten melden aan de bevoegde diensten. Of het nu gaat om rechtstreekse aanwerving of om detachering. Bedoeling is deze registratie via elektronische weg te organiseren.
- 2° Er moet een versterkt en gecoördineerd optreden komen van de federale en regionale inspectiediensten; in een samenwerkingsprotocol tussen de verschillende inspectiediensten zal het bestrijden van misbruiken bij de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten als prioriteit vooropgesteld worden.

Hierbij moet er ook meer grensoverschrijdende samenwerking tussen inspectiediensten op Europees niveau zijn. De minister steunt dan ook de idee van een sociale Europol. Belangrijk hierbij is overigens dat de Europese regelgeving, zoals het voorstel van dienstenrichtlijn, ons systeem van vergunningen en controle niet mag beperken.

- 3° Werknemers én werknemersorganisaties moeten naar de Belgische rechtbanken kunnen stappen als ze menen dat er misbruiken zijn. Er moet dus een effectief vorderingsrecht ingesteld worden om de rechten te doen gelden van buitenlandse werknemers die tijdelijke

opdrachten in ons land uitoefenen. Momenteel kan alleen de buitenlandse werknemer zelf een vordering instellen, en ook alleen in het land waar hij gewoonlijk werkt.

- 4° De hoofdaannemers of opdrachtgevers moeten hoofdelijk aansprakelijk gemaakt worden voor de naleving van de loons- en arbeidsvoorwaarden van ter beschikking gestelde buitenlandse werknemers. Momenteel blijven die immers buiten schot. Door de hoofdelijke aansprakelijkheid krijgen benadeelde werknemers meer garanties en wordt het beroep op schimmige bureaus die personeel aan dumpingprijzen aanbieden ontmoedigd.

Zolang deze maatregelen niet concreet uitgevoerd zijn, zou het opheffen van de bestaande overgangsmaatregelen t.a.v. vrij verkeer van werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten de bestaande problemen alleen maar onoverzichtelijker maken. In afwachting van de concrete toepassing van dit beleid wordt gezamenlijk gepleit voor het behoud van de overgangsmaatregelen. Daarna kunnen ze opgeheven worden en kan de vrijheid van verkeer voor werknemers in correcte omstandigheden verlopen.

En tot slot, een impulsbeleid gericht op de activering van de bestaande arbeidsreserve in Vlaanderen blijft hoedanook prioritair.

Bijlage

Tabel 1: door de FOD afgeleverde attesten zelfstandigenstatuut

NATIONALITEIT	2000			2001			2002			2003			2004		
	N	F	TOTAAL	N	F	TOTAAL	N	F	TOTAAL	N	F	TOTAAL	N	F	TOTAAL
Bulgarije	9	11	20	15	26	41	54	108	162	141	100	241	184	193	377
Tsjechië	7	2	9	7	4	11	9	5	14	5	8	13	6	5	11
Estland	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0
Hongarije	17	2	19	10	3	13	10	8	18	11	7	18	2	2	4
Letland	2	0	2	1	0	1	2	4	6	0	1	1	0	0	0
Litouwen	9	0	9	3	1	4	10	1	11	15	2	17	1	1	2
Polen	65	120	185	97	252	349	142	302	444	193	335	528	78	171	249
Roemenië	80	12	92	15	33	48	20	118	138	55	288	343	93	667	760
Slovakije	3	0	3	5	0	5	2	2	4	11	2	13	5	0	5
TOTAAL	192	147	339	153	319	472	249	549	798	431	744	1175	369	1039	1408

Tabel 2: evolutie verzekeringsplichtigen van vreemde nationaliteit voor de periode 1999-2003 (toestand op 31 december) – spreiding volgens nationaliteit

Nationaliteiten	Jaren (toestand op 31 december)									
	1999		2000		2001		2002		2003	
	Absol.	%	Absol.	%	Absol.	%	Absol.	%	Absol.	%
1. Nationaliteit behoort tot een lidstaat van de Europese Unie										
Denemarken	177	0,33	180	0,34	186	0,35	190	0,36	207	0,36
Duitsland	2.190	4,14	2.140	4,05	2.141	4,08	2.152	4,11	2.286	3,92
Griekenland	1.476	2,79	1.440	2,73	1.398	2,67	1.388	2,65	1.464	2,51
Spanje	1.911	3,61	1.856	3,52	1.858	3,54	1.881	3,59	2.020	3,47
Frankrijk	7.503	14,18	7.548	14,30	7.533	14,37	7.640	14,59	8.338	14,31
Ierland	227	0,43	230	0,44	229	0,44	237	0,45	259	0,44
Italië	11.100	20,97	10.982	20,81	10.791	20,59	10.633	20,31	11.177	19,18
Luxemburg	377	0,71	385	0,73	379	0,72	390	0,75	390	0,67
Nederland	11.674	22,06	11.798	22,35	12.040	22,97	12.084	23,08	13.201	22,66
Oostenrijk	166	0,31	167	0,32	160	0,30	168	0,32	179	0,31
Portugal	1.707	3,23	1.621	3,07	1.639	3,13	1.650	3,15	1.989	3,41
Finland	110	0,21	115	0,22	115	0,22	118	0,23	130	0,22
Ver. Koninkr.	2.364	4,47	2.425	4,59	2.439	4,65	2.435	4,65	2.576	4,42
Zweden	357	0,68	355	0,67	349	0,67	340	0,65	359	0,62
Subtotaal	41.339	78,12	41.242	78,14	41.257	78,69	41.306	78,90	44.575	76,50
2. Nationaliteit behoort vanaf 1 mei 2004 tot een lidstaat van de Europese Unie										
Cyprus	7	0,01	7	0,01	7	0,01	7	0,01	7	0,01
Estland	0	0,00	0	0,00	2	0,00	3	0,01	1	0,00
Hongarije	65	0,12	115	0,22	131	0,25	86	0,16	84	0,14
Letland	2	0,00	2	0,00	4	0,01	9	0,02	6	0,01
Litouwen	1	0,00	6	0,01	12	0,02	24	0,05	33	0,06
Malta	4	0,01	3	0,01	3	0,01	4	0,01	5	0,01
Polen	700	1,32	775	1,47	938	1,79	1.197	2,29	1.732	2,97
Slovenië	1	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,00	2	0,00
Slowakije	5	0,01	11	0,02	14	0,03	31	0,06	20	0,03
Tsjechië	8	0,02	7	0,01	16	0,03	26	0,05	40	0,07
Subtotaal	793	1,50	926	1,75	1.127	2,15	1.389	2,65	1.930	3,31
3. Nationaliteit behoort niet tot een lidstaat van de Europese Unie										
Marokko	1.938	3,66	1.787	3,39	1.681	3,21	1.557	2,97	1.833	3,15
Turkije	1.848	3,49	1.767	3,35	1.555	2,97	1.451	2,77	1.752	3,01
Zwitserland	324	0,61	318	0,60	304	0,58	299	0,57	315	0,54
Indië	455	0,86	470	0,89	457	0,87	472	0,90	554	0,95
Japan	357	0,68	336	0,64	326	0,62	329	0,63	349	0,60
China	425	0,80	454	0,86	444	0,85	478	0,91	642	1,10
Israël	296	0,56	273	0,52	260	0,50	248	0,47	282	0,48
Libanon	269	0,51	246	0,47	227	0,43	209	0,40	225	0,39
Pakistan	394	0,74	418	0,79	418	0,80	437	0,83	579	0,99
Congo	352	0,67	372	0,70	377	0,72	364	0,70	396	0,68
U.S.A.	587	1,11	601	1,14	605	1,15	592	1,13	638	1,10
Subtotaal	7.245	13,70	7.042	13,34	6.654	12,69	6.436	12,29	7.565	12,99
4. Andere										
Subtotaal	3.545	6,70	3.568	6,76	3.382	6,45	3.230	6,17	4.198	7,21
TOTAAL	52.922	100,02	52.778	100,00	52.420	99,99	52.361	100,01	58.268	100,02

BIJLAGE II

Antwoord op de vragen met betrekking tot de begroting van de VDAB

De code 12.11 'algemene werkingskosten' in de begroting 2006 bevat alle budgetten voor werkingskosten van de VDAB zelf (behalve huur gebouwen en leasing), evenals de budgetten voor uitbesteding van opleiding en begeleiding van werkzoekenden.

De facturatie door de NV t-groep betreft vooral uitzendkrachten en in mindere mate uitbesteding van onderdelen van de trajectbegeleiding. Alle facturen van de t-groep worden gezien hun aard aangerekend op deze code 12.11. In de begroting worden geen bedragen opgenomen per leverancier, maar wel per activiteit en per VDAB-afdeling. De budgethouders bepalen zelf welke kosten noodzakelijk zijn om de doelstellingen te realiseren.

Dezelfde bemerkingen gelden voor de begroting 2005. In 2005 is er voorlopig 1,2 miljoen euro besteed aan facturen van de t-groep, hoofdzakelijk voor de betaling van uitzendkrachten onder andere voor opvang van piekmomenten in de werking van de servicelijn (call center) en voor de optimalisatie van de schoonmaak van gebouwen.

Alle samenwerking met Ascento wordt door de t-groep gefactureerd onder de naam t-groep. Ascento is enkel een commerciële naam.

VDAB heeft in 2005 geen facturen ontvangen vanwege of betaald aan Skill-Pooling, Maverco, Ergonise, Construct Interim.

In 2005 zijn er tot op heden facturen van Ergoflex voor een bedrag van 19.325,94 euro.

De begroting 2006 code 12.1 algemene werkingskosten is als volgt samengesteld:

- code 12.11 algemene werkingskosten 104,858 miljoen euro
- code 12.12 huur gebouwen 8,6 miljoen euro
- code 12.13 operationele leasing 0,15 miljoen euro.

De begroting code 12.11 bevat volgende elementen:

- werkingskosten werkwinkels 14,7 miljoen euro
- ICT 14,3 miljoen euro
- marketing en communicatie 2 miljoen euro
- facility 3,1 miljoen euro
- lokale klantencentra 14,5 miljoen euro
- actievere bemiddeling 4,0 miljoen euro
- productontwikkeling 2,7 miljoen euro
- diverse centrale diensten 11,0 miljoen euro
- verplaatsingskosten werkzoekenden 9,1 miljoen euro
- uitbesteding van opleiding of begeleiding 29,5 miljoen euro.

De code 12.12 overige bezoldigingselementen bevat in hoofdzaak vakantiegeld, eindejaarspremies en in veel mindere mate overuren en diverse andere vergoedingen.

De code 74.4 bevat aankoop van software, enerzijds voor de ICT-afdeling en anderzijds educatieve software voor de opleidingscentra, sollicitatietrainingen enz.

BIJLAGE III

Overzicht van de verdeling van de middelen 2006 per instrument (b.a.41.07)
inclusief het Jeugdplan

Tewerkstellings- en begeleidingsmaatregelen	Gemiddelde aantal VTE op jaarbasis	Totale nettokostprijs in euro
Commerciële invoegbedrijven en invoegafdelingen	1 356	12 725 603
Invoegbedrijven-dienstenchequeondernemingen	1 760	6 089 382
Sociale werkplaatsen (b.a. 41.07)	2 639	27 060 468
Omkadering arbeidszorg	45	935 00
Collectieve invoegbedrijven en invoegafdelingen	228	1 665 108
Buurt- en nabijheidsdiensten	1 015	3 982 366
Regie buurt- en nabijheidsdiensten	10	502 500
Regionale incubatiecentra	14	1 745 060
Activiteitencoöperatieven	5	750 000
Adviesbureaus/doorlichtingsteam	4	223 713
VOMECC		
Onderzoek en opleiding		56 083 000
	Inclusief index	710 000
Totaal		(*)56 793 000

(*) de middelen van het Limburgplan, 1 miljoen euro, werden nog niet opgesplitst per instrument dit zal gebeuren eind november i.s.m. het bestuur.

Groeipad jobs 2006 t.o.v. 2005-11-16 (dit is een theoretische berekening)

- +350 VTE klassieke invoeg
- +650 VTE invoeg/dienstencheques
- +350 VTE BND's
- +50 VTE SW (via nieuw VIA)

BIJLAGE IV
Samenwerkingsakkoord: creatie arbeidsplaatsen

Samenwerkingsakkoord Sociale Economie

Creatie nieuwe arbeidsplaatsen - bezetting december 2004 in voltijds equivalenten

	referentiejaar december 1999	aantal bezette arbeidsplaatsen 2004	totaal meertewerkstelling
Initiatieven meerwaardeneconomie			
sociale werkplaatsen	1.628	3.372	1.344
gesubsidieerde doelgroepwerknemers	1.253	2.264	1.011
gesubsidieerde omkadering	250	446	196
overige arbeidsplaatsen	125	225	100
arbeidszorg medewerkers	0	400	400
arbeidszorg omkadering	0	37	37
invoegbedrijven/invoegafdelingen	233	1.240,15	1.007,15
gesubsidieerde invoegwerknemers	96	579	483
overige niet-gesubsidieerde invoegwerknemers	44	140	96
overige arbeidsplaatsen	93	298	205
mina	0	156,55	156,55
groen	0	50,80	50,80
jeugd	0	15,80	15,80
lokale diensteneconomie	0	815,29	815,29
gesubsidieerde doelgroepwerknemers buurt- en nabijheidsdiensten	0	352,80	352,80
gesubsidieerde omkadering buurt- en nabijheidsdiensten	0	75,15	75,15
gesubsidieerde doelgroepwerknemers actieplannen centrumsteden	0	331,54	331,54
gesubsidieerde omkadering actieplannen centrumsteden	0	55,80	55,80
Totaal	1.861	5.427,44	3.566,44
gesubsidieerde arbeidsplaatsen	1.599	4.364,44	2.765,44
overige arbeidsplaatsen	262	1.063	801

Niet-opgenomen tewerkstellingscijfers: werknemers en coördinatoren van ondersteuningsstructuren uit regionale incubatiecentra, VOMECE, participatiefonds, adviesbureaus en regie nabijheidsdiensten

BIJLAGE V
Proefprojecten Lokale Diensteneconomie

Experiment	Organisatie	Activiteiten	Contactpersoon	Straat	Nr.	Postcode/Stad	E-mail	Tel.	Loopijd-erkenning
Actiegroep (AC) Aalst	OCMW Aalst - dienst extramurale zorg vzw ACRO	Buurtontwikkelingsysteem	Elke De Smet	Gasthuisstraat	40	9300 Aalst	elke.desmet@publink.be	053 76 50 70	01-01-05 tem 31-12-06
AC Aalst	vzw SWP De Loods	Buurtwijk	Marijke Verleyen	Drie Steuetestraat	3	9300 Aalst	acro.aalst@tjfd.com	053 70 64 44	01-01-05 tem 31-12-06
AC Aalst	Groene Zorg en Buurtattentie	Groene Zorg en Buurtattentie	Jan Ghijssels	A. Nichelstaal	14	9300 Aalst	swp@deloods.telenet.be	053 78 82 64	01-01-05 tem 31-12-06
AC Antwerpen	Aanvullende huishulp	Aanvullende huishulp	Wendy Laurent	Duiststraat	102	2060 Antwerpen	buurtindienst@villersvzw.be	057/683 28 82	01-01-05 tem 31-12-06
AC Antwerpen	Buurtbeheer	Buurtbeheer	Serge Rummens	Stationsstraat	5	2600 Berchem	berchop@yucum.be	057/281 62 45	01-01-05 tem 31-12-06
AC Antwerpen	Buurtbeheer	Buurtbeheer	Paul Busschaerts	De Bosschaertstraat	7	2020 Antwerpen	berchop@yucum.be	057/281 62 45	01-01-05 tem 31-12-06
AC Antwerpen	Buurtontwikkelingsmaatschappij (Bom) vzw	Buurtbeheer	Rita Wuylts	Gemeentestraat	6	2060 Antwerpen	rita.wuylts@bom.be	03/257 11 98	01-01-05 tem 31-12-06
AC Antwerpen	Kringwinkel	Mobiliteit	Kathy Cleve	Duurnsebaan	52	2170 Merksem	kathy.cleve@kringwinkelaantwerpen.be	03/217 25 10	01-01-05 tem 31-12-06
AC Antwerpen	Hobobikes	Mobiliteit	Jan Laureys	Kapelstraat	137	2660 Hoboken	jan.laureys@pandora.be	03/827 58 47	01-01-05 tem 31-12-06
AC Antwerpen	VZW Werkgroep	Nabijheidsdienst	Chris Bryssinckx	Madrasstraat	384	2030 Antwerpen	chr.br.yssinckx@pandora.be	03/233 85 00	01-01-05 tem 31-12-06
AC Antwerpen	OKIDO Borgehout - t Lieverdiele vzw	Nabijheidsdienst in het toerisme	Inge Corlyu	Prins Leopoldstraat	51	2140 Borgehout	het.lieverdiele@tiscali.be	03/663 64 84	01-01-05 tem 31-12-06
AC Antwerpen	OKIDO Onthaalouders - KOKAV	Occasionele kinderopvang	Patricia Pilyum	Pavilionsstraat	1/mei	1030 Brussel	patricia.pilyum@kav.be	02/209 06 55	01-01-05 tem 31-12-06
AC Antwerpen	OKIDO Zuidrand - Stekelbees vzw	Occasionele kinderopvang	Arienne D'Hont	Boomssteenweg	293	2020 Antwerpen	okido.stekelbees@kviv.be	03/248 49 19	01-01-05 tem 31-12-06
AC Antwerpen	OKIDOMobiel - Stekelbees vzw	Occasionele kinderopvang	Nick Van Gool	Remylaan	4b	3080 Wijnmaal	nvangoool@kviv.be	04/76 30 58 88	01-01-05 tem 31-12-06
AC Brugge	stedelijke bibliotheek aan huis	koen callis	koen callis	Kuiperstraat	3	8000 Brugge	050/47 724 35	01-01-05 tem 31-12-06	
AC Brugge	ocmw - buurtendienst zeebrugge	ontmoeting-klassen-kinderwerking	bart dumalin	minister beernaertsstraat	9	8000 Brugge	zoe@skynet.be	050/84 27 34	01-01-05 tem 31-12-06
AC Brugge	ocmw - buurtendienst sint-jozef	stampertje; occasionele kinderopvang en tienerwerking	stefaan lambrichts	blanckenbergs steenweg	198	8000 Brugge	buurtdienst.sintjozef@skynet.be	050/322773	01-01-05 tem 31-12-06
AC Genk	lokale werkwinkel	inlooppunt hulp aan huis	Lian Beuls	Karlsruerinnenstraat	4	3600 Genk	stefaan.lambrichts@ocmw-brugge.be	050/449411	01-01-05 tem 31-12-06
AC Genk	Instrucom-uisstrook project PWA Genk	huishoudelijke hulp	An Geukens	Dieplaan	2	3600 Genk	lian.beuls@werkwinkel.be	069-30 14 40	01-01-05 tem 31-12-06
AC Genk	vzw BMD - Korrijk	huishoudelijke hulp, buurtwerking, klusjes, kinderopvang	Stijn Tanghe	Europalaan	37a	3600 Genk	an.geukens@werkwinkel.be	069/366 450	01-01-05 tem 31-12-06
AC Karrijk	Spit Towerkstelling vzw	Kinderopvang	Luc Kessels	Koning Albertstraat	12	8500 Kortrijk	stijn.tanghe@kortrijk.be	06/626 67 76	01-01-05 tem 31-12-06
AC Leuven	De Leuvense vzw	Kinderopvang	Geert Verstraete	Koningstraat	104	3010 Kessel-Lo	commercieel.spit@kringwinkelaantwerpen.be	015 99 99 99	01-01-05 tem 31-12-06
AC Leuven	Wonen in Werken vzw	wijkersdreef (klussen)	Rita Heyleen	Overslootstraat	29	3012 Leuven	015 38 19 51	01-01-05 tem 31-12-06	
AC Projectvereniging Regionaal Stedelijk Gebied Lumbout	Vzw De Troel	Groenonderhoud en onderhoud Straatmeubilair	Luc Ruls	Albert Van Dyckstraat	20	2300 Turnhout	luc.heyleen@wonen-in-werken.be	04/74 60 01 03	01-01-05 tem 31-12-06
AC Projectvereniging AC Sociaal Groep Turnhout	Vzw Prisma	Toeristische kantonniers	Guy Duchene	Kapelstraat	93	2520 Broechem	luc.ruls@ocmwturnhout.be	0497 41 81 78	01-01-05 tem 31-12-06
AC Roesselare	Kringopcentrum MWVL	fietsherstelplaats	Jeroen Maertens	D. Mercatorstraat	15	8800 Roesselare	guy.duchene@pandora.be	03 290 94 91	01-01-05 tem 31-12-06
AC Roesselare	Basseducatie	Jeroen Backs	Jeroen Backs	Koning Leopold I laan	8600	Roesselare	kingopcentrum.mwvl@yucum.be	051/24 49 14	01-01-05 tem 31-12-06
AC Roesselare	OCMW - Poetsdienst	poetsen	Kathleen Wiltouck	Brugssteenweg	90	8800 Roesselare	jeroen.backs@basseducatie-roesselare.be	051/20 60 60	01-01-05 tem 31-12-06
AC Sint-Niklaas	vzw Driekant	verhuizen, poetsen en klussen	Ilse De Keyser	Regeniestraat	42	9100 Sint-Niklaas	kathleen.wiltouck@ocmw-roesselare.be	051/232 03 73	01-01-05 tem 31-12-06
AC Nabijheidsdienst	Jobhuis Halle-Vivoorde vzw - De Fieshal	fietsatelier	Joris Robberechts	Jozef Degelestraat	3-5	1501 Halle-Buizingen	ilse.dekeyser@driekant.be	03-766 13 40	01-01-05 tem 31-12-06
Projectiefonds BND	AC Projectvereniging BND	wijkresto t Oud Postje, sportnetwerk	Lieve Meere	Nieuwland	62a	9000 Gent	fietsherstelplaats@jobhuis.be	02/360 25 75	01-06-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	De Ploeg vzw	onderhoud en opwaardering van de buurten en dorpskerken	Marcel Plessers	Halmaalweg	2	3800 Sint-Truiden	meere_lieve@yahoo.com	09/251 87 70 (wijkresto) en 09/225 71 52 (sportnetwerk)	01-06-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	Sociaal Bedrijfscentrum vzw - Computeratelier "oxo"	computeratelier; kennismaken met ICT	Ann Mathieu	Boersestraat	2	3630 Maasmechelen	arb.stap@skynet.be	011-70 27 70	01-06-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	vzw Speelhuis Eifel	occasionele en buurtgerichte kinderopvang	Inge Seynaeve	Ferdinand Coosemansstraat	116	2600 Berchem	ann.mathieu@sociaalbedrijfscentrum.be	069/777 97 27	01-06-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	Stad Ronse - Technische Dienst en Sociale Dienst / Buurt- en nabijheidsdiensten Ronse	jeugdruimteploeg en interventieteam	Chris De Dobbelaar	Grote Markt	12	9600 Ronse	elief@tiscali.be	03/218 56 63	01-06-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	OCMW Oostkamp - Sociale Dienst / Dienstenwink Oostkamp in Actie	boodschappen- en bibliotheekdienst, speelpleinwerking, klusjesdienst, huishoudelijke hulp, opruimen zwerfvuil rond het buurthis, (opstarten ve) strikdwakel	Marc Delodder	Dorpsplein	1	8020 Oostkamp	staf@ronse.be	050/225 25 91	01-06-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	Veerkracht 4 vzw / Buurtzorg. Ter Beke 76 en groen/afval particulieren	buurt-, en woonzorg voor senioren, buurtuis, mobiliteitsproject, groen- en afvalploeg voor particulieren	Marc Cardoen	Kazernesstraat	7-11	8930 Menen	werkwinkel.boz@skynet.be	056/52 80 80	01-08-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	De Link cvba vso	strijkatelier, huishoudelijke hulp, klusjesdienst	Jan Tytgat	Ruddervoordsstraat	31	8210 Zedelgem	marc.cardoen@veerkracht4.be		01-06-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	OCMW Beernem / Buurtdienst OCWM Beernem	dorpswacht, klusjesdienst, huishoudelijke hulp, (oprichten ve) strijkatelier	Bram Allemeersch	Lattenkleversstraat	46	8730 Beernem	werkwinkel.boz@skynet.be	050-35 38 00	01-08-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	OCMW Brugges / Buurtdienst Zeebrugge	klussen, kinder- en jongerenactiviteiten, ontmoetingsruimte en buurtrestaurant	Nikie Maes	Korte Winkel	18	8000 Brugge	werkwinkel.boz@skynet.be	050-78 82 40	01-08-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	vzw PWA Aiken / Team BND	aanvullende huishulp, strijkatelier en retoolservice, tuinonderhoud, klusjes- en boodschappenendienst, thuisopvang	Ann Deboeck	Meerdegatstraat	155	3570 Aiken	nikie.maes@werkwinkel.be	050-44 04 97	01-06-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	OCMW Torhout / Sociale Koerlerdienst	sociale koerlerdienst; klusjesdienst, boodschappenendienst, mobiliteitservice, aanvullende huishulp, verdelen van voedselpakketten	Dirk Strumane	Vestingstraat	1	8820 Torhout	ann.deboeck@team-alken.be	011/59 39 21	01-08-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	OCMW Poperinge / Project Buurtdiensten Bellewijk	klussen, openbaar groen, buurtuis	Bart Vallaeys	Veurnestraat	22	8970 Poperinge	dirk.strumane@publink.be	050/22 12 33	01-06-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	vzw Bik	uitbaten ve ontmoetingsruimte, buurtwerking, onderhoud van de sociale woonwijken, klusjesdienst, kinderopvang, fietsenverhuur, sociaal restaurant, seniorenwerking, herstel- en strijkdienst, organisatie van buurtactiviteiten, huishoudelijke hulp, vervoerdienst voor minder-mobiele personen,	Jean-Marie Viaene	Generaal Eisenhouwerlaan	93	8520 Kuurne	bart.vallaeys@publink.be	057-33 33 00	01-08-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	ISIS vzw	klussen, huishulp, poetsdienst	Nadja Vananroye	Kerkstraat	10	3545 Halen	vzwbik@pandora.be	056/32 53 12	01-06-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	Buurtservice vzw	klussen, huishulp, poetsdienst, groen/afval particulier	Marine Eloy	Patriottenstraat	62	2600 Berchem	nadja.vananroye@buurtdienst-isis.be	013/46 23 99	01-06-05 tem 31-07-06

Projectenfonds BND	OCMW Ieper / Seniorenteam	seniorenteam: aanvullende thuis- en opknap hulp, boodschappen dienst, vervoersdienst	Jozef Deryuyter	Rijselsestraat	38	8900 Ieper	Jozef Deryuyter@ocmwieper.be	057/20 48 31	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Europees Centrum voor Restauratietechnieken vzw (ECR) - Buurt- en nabijheidsdienst ECR	ondersteuning van buurtgerichte activiteiten in historische waardevolle gebouwen, onderhouds- en hersteekkassen aan publieke gebouwen en aan woonruimten van oorspronkelijke architectuur	Dirk Uten	Marktplein	17	3550 Heusden-Zolder	ecr@skynet.be	011/22 36 97	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Stad Bilzen - Dienst Sociale Zaken / Buurt-eigen	onderhoud van openbaar groen	Marleen Simons	Deken Paquayplein	1	3740 Bilzen	marleen.simons@bilzen.be	089/51 92 04	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	vzw PWA Geraardsbergen / vzw PWA Buurtdienst Geraardsbergen	onderhoud van openbaar groen	Marc Van Eenoghe	Vredestraat	1-3	9500 Geraardsbergen	mveenoo@werkwinkel.be	054/43 72 97	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Huize Godtschalck vzw - mobiele@teller	onderhoud van openbaar groen	Peter Lefevere	Godtschalckstraat	3	8950 Loker-Heuveland	info@huizegodtschalck.be	057/44 42 50	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Driehoek vzw / Buurtdienst	onderhoud van openbaar groen en onderhoud speelpleinen en speeltuinen	Ludo Vanheeswijck	Centrum Zuid	3210	3530 Hofthalen	industria.cvba@skynet.be	011/60 14 91	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Hergebruikcentrum Limburg vzw / Buurt- en nabijheidsdienst	onderhoud van openbaar groen, fiets- en bromfietsteller	Bruno Hendrickx	Marktplein	9 bus 10	3550 Heusden-Zolder	bruno.hendrickx@kringwinkel-wl.be	011-53 87 97	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Gemeente Spiere-Helkijn / "Experimentalfonds" Buurt- en Nabijheidsdienst Spiere-Helkijn	onderhoud van openbare ruimten in sociale woonwijken, onderhoud en opbouw van speelplein- en straatmeubilair, huisophaling bij bejaarden, onderhoud vd tienerhok	Rik Vandevenne	Oudenaardssesteenweg	71	8587 Spiere-Helkijn	rvandevenne@acv-csc.be	0476/69 23 76	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Grijskoort vzw / Sociaal restaurant 'De Pepermolens'	sociaal restaurant	Ilse Schepens	Stationsstraat	3	9690 Kluisbergen	ilse.schepens@tiscalinet.be	055/38 79 11	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Wijkresto en Co Nieuw Gent vzw	buurtrestaurant, fietskluisen, beheer en onderhoud ve installatie voor buurtbarbecues, ondersteuning voor buurtspportactiviteiten, internetcafé en informaticentrum, omgevingsbeheer	Johan Geldof	Rerum Novanulaan	180 c	9000 Gent	wijkrestoenco@telenet.be	09-266 90 32	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	OCMW Wervik / Buurtdienst Het Park	buurtdienst - boodschappen dienst, kluisdienst, buurtwacht, alvalpreventie, socio-culturele activiteiten, groendienst, buurtcontactpunt en individuele adviesverlening	Frans Degroote	Steenakker	30	8940 Wervik	f.degroote@ocmw-wervik.be	056-30 02 85	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	vzw Web / Assist	thuishulp, poetsdienst	Guido Macours	Steenweg op Tienen	70	2300 Turnhout	assist@websweb.be	014/46 27 1€	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	IGO-Leuven vzw / IGO-Zorgteam	thuishulp, poetsdienst	Martine Bosscher	Aarschotssesteenweg	212	3010 Leuven	martine.bosscher@igo-leuven.be	016-80 58 33	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	De Grifsel vzw	onderhoud tuinen bij hulpbehoevenden	Gard Bemelmans	Leedse Vroente	6	3472 Kersbeek-Miskom	directie@boerderijdebrander.be	016/77 14 80	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Gemeentebestuur Bredene - Milieudienst / Nabijheidsdienst Toerisme	afvalproblematiek in de toeristische zone	Jean-Pierre Declercq	Centrumplein	1	8450 Bredene	milleudienst@bredene.be	059-33 91 98	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Mobiel vzw / City-Mobiel	fietsverhuur en voorbereiden van gegendie fietsstochten	Gunter De Baerdemaeker	Bloemistenstraat	2B	8500 Kortrijk	info@mobiel.be	056-24 99 10	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Stad Bilzen - Dienst Toerisme / Nabijheidsdienst in het toerisme	groenonderhoud en fietsverhuur	Rachelle Thijs	Klokkestraat	1	3740 Bilzen	toerisme@bilzen.be	089-51 56 54	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Gemeente Neerpelt - Dienst Cultuur en Toerisme / Nabijheidsdienst toerisme	onderhoud fiets- en wandelpaden, onderhoud en herstelling fietsen, logistieke ondersteuning bij evenementen, onderhoud van monumenten	Barbara Vanbussel	Kerkstraat	7	3910 Neerpelt	barbara.vanbussel@neerpelt.be	011-80 97 54	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Stad Dilsen-Stokkem - Dienst Toerisme / Nabijheidsdienst toerisme	onderhoud fiets- en wandelpaden	Patrick Doumen	Europalaan	25	3650 Dilsen-Stokkem	patrick.doumen@dilsen-stokkem.be	089-79 08 13	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen vzw / Onderhoud recreatieve routes	onderhoud fiets- en wandelpaden	Eddy Raepsaet	De Biesestraat	5	9600 Ronse	eddy.raepsaet@rva.be	055-207 265	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Westtoer APB / Aanleg en onderhoud recreatieve routes	aanleg en onderhoud van recreatieve en toeristische routes	Stefaan Gheysen	Koning Albert I-iaan	120	8200 Sint-Michiels Brugge	stefaan.gheysen@westtoer.be	050-30 55 40	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Stad Antwerpen - Werkvorm vzw / Nabijheidsdiensten Toerisme	onderhoud fiets- en wandelpaden vd A'pense havenbuurt 'het eilandje', restauratie vh schip 'de westhinder'	Tom Van de Vel	Grote Markt	1	2000 Antwerpen	tom.vandevel@bz.antwerpen.be	03-201 88 42	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Stad Herentals - Dienst Sport en Recreatie	toeristische infrastructuur van Netepark, afvalbeheer	Wim Verwerft	Augustijnenlaan	30	2200 Herentals	sportdienst@herentals.be	014-28 52 50	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Toerisme Tongeren vzw / Nabijheidsdiensten voor Toerisme Tongeren	onderhoud fiets- en wandelpaden, onderhoud en gratis uitlenen van fietsen, onderhoud van klein historisch erfgoed	René Jans	Administratief Centrum Praetorium, Maastrichterstraat	10	3700 Tongeren	rene.jans@stadstongeren.be	012-39 02 71	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Stad Dendermonde - Dienst Toerisme en Stads promotie / Nabijheidsdienst toerisme	onderhoud fiets- en wandelpaden, fietsverhuur, logistieke hulp bij evenementen van de stad, onderhoud van historisch patrimonium	Franki Hervent	Grote Markt	1	9200 Dendermonde	toerisme@dendermonde.be	052-21 39 56	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Stad Blankenberge - Technische Dienst / Nabijheidsdiensten in het toerisme	onderhoud strand, milieuwerkers	Daniëlle Lauwerreys	Kennedyplein	1	8370 Blankenberge	danielle.lauwerreys@blankenberge.be	050-43 57 04	01-08-05 tem 31-07-06
Projectenfonds BND	Toerisme Lommel vzw / Natuur-School Lommel	onderhoud toeristische infrastructuur	Stan Bresseleers	Dorp	14	3920 Lommel	stan.bresseleers@toeriselommel.be	011-54 02 21	01-08-05 tem 31-07-06

Projectiefonds BND	Gemeente Zonhoven - Technische Dienst / Technische ondersteuningsunit Toerisme	onderhoud wandel- en fietsroutes, opruimen van natuurgebieden, onderhoud van toeristische trekpleisters	Guido Pirrotte	Heuvenstraat	4	3520 Zonhoven	toerisme.zonhoven@skynet.be	011-60 26 19	01-08-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	Stad Wervik - Buurt- en nabijheidsdiensten Toerisme	onderhoud en logistieke ondersteuning van 4 toeristische sites	Vincent Verbrugge	Sint-Maartensplein	16	8490 Wervik	toerisme@wervik.be	056-30 01 01	01-08-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	De Wroeter Arbeidscentrum vzw	onderhoud van pastorie van Gors en reisproject voor karsarmen	Jenny Wouters	Sint Rochusstraat	8	3720 Kortesseem	arbeidscentrum@dewroeter.be	011-37 52 92	01-08-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	Toerisme Voerstreek vzw / Buurt- en nabijheidsdiensten	onderhoud wandelpaden, onderhoud en logistieke ondersteuning vd toeristische infrastructuur	Guido Sweron	Kerkstraat	212	3798 s-Gravenvoeren	guido.sweron@voerstreek.be	04-381 07 36	01-08-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde vzw / Nabijheidsdiensten in het toerisme	parkwachters	Johan Poplemon	Koningin Astridlaan	26	2018 Antwerpen	Johan.poplemon@zooantwerpen.be	03-202 45 71	01-08-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	Gemeente De Panne - Dienst Toerisme en Dienst Milieu / Nabijheidsdiensten De Panne	preventie en toezicht in natuurgebieden, ondersteuning van toeristische acties	Veerle Vanneste	Zeelaan	21	8660 De Panne	veerle.vanneste@depanne.be	058-42 97 78	01-08-05 tem 31-07-06
Projectiefonds BND	Natuurvriendenhuis vzw / Ecohuis	sociaal toerisme	Lieven Heuten	Provinciestraat	53	2018 Antwerpen	lieven.heuten@natuurvrienden.be	03-270 02 80	01-08-05 tem 31-07-06